

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 5 maj 2014*§ 2 Interpellation om hur staden ser på rektorernas roll och funktion på stadens skolor (nr 2014:3)*

Anförande nr 1

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade skriftliga svaret.

Anförande nr 2

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för svaret, som jag denna gång faktiskt är ovanligt nöjd med. Det brukar jag inte alltid vara när jag har ställt frågor om de omfattande problem som finns på Stockholms skolor. Den här interpellationen handlar om hur staden ser på rektorernas roll och funktion på skolorna i Stockholm.

Vi socialdemokrater har tidigare kritiserat majoriteten för en ganska valhänt lönepolitik när det gäller stadens lärare. Till exempel togs åtta skolor där lärarna fick högre löner ut godtyckligt, medan åtta skolor fick en lönepåse som var betydligt mindre än stadens övriga skolor. Den här lönepolitiken gjorde att skolledarna blev mycket upprörda, och den undergrävde också deras funktion och status på Stockholms skolor. Senare backade majoriteten från detta, vilket också bekräftas i svaret på min interpellation. Det gläder mig även om det är lite obegripligt för mig hur ni förut kunde stödja en sådan lönestrategi.

Majoriteten har också fram till nyligen hindrat rektorerna från att använda löneinstrumentet för att exempelvis betala duktiga lärare extra mycket utöver gällande avtal på skolor i utsatta områden även om skolorna haft en ekonomi som skulle tillåta detta. Utbildningsförvaltningen och kommunledningen har varit rädda för en kraftig löneglidning och för att skolorna skulle börja konkurrera med varandra med olika lönenivåer. Men i svaret sägs även här att majoriteten har ändrat sig. Förvaltningen får nu ge skolorna och rektorerna med de största utmaningar möjlighet att ge sina duktiga lärare högre löner om det finns ekonomiska förutsättningar för det. Det gläder mig att efter ni efter nästan två års debatt om detta har ändrat er. Det vill jag särskilt tacka för. Det är mycket viktigt att skolor i utsatta områden får anställa duktiga lärare och möjlighet att behålla lärare som fungerar bra i sina ofta tuffa jobb.

Jag vill också uttrycka uppskattning för att borgarrådet formulerat ambitioner för arbetet att i framtiden bättre prioritera rekryteringsfrågorna så att fler vill och får förmågan att bli bra skolledare i Stockholm. Vi har stora avgångar framför oss, och de närmaste åren kommer hela 35 procent av utbildningsförvaltningens chefer gå i pension. Det handlar naturligtvis om rektorernas möjligheter att verkligen fungera som pedagogiska ledare, om att ta bort onödig administration och inte minst om detta med lönefrågor, som jag tidigare tog upp. Det handlar även om att från stadens sida genomföra bra skolledarutbildningar och kompetenssatsningar. Min välvilliga tolkning är att ni så här i slutet av valperioden vill prioritera även detta. För att

fullända mitt mycket positiva inlägg vill jag säga att jag gläder mig även åt det och särskilt vill tacka för svaret och dess innehåll.

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det är extremt viktigt att Stockholms stad upplevs som en attraktiv arbetsgivare, inte minst på skolans område. Vi har i dag inga svårigheter att rekrytera rektorer. Det har varit på det sättet under hela min period som skolborgarråd. Stockholms stad anses som en av de mest attraktiva arbetsgivarna på skolans område. Det bekräftades för några veckor sedan när det kom en enkätundersökning som visade att nio av tio av lärarstudenterna i Stockholmsregionen, det vill säga vid Stockholms universitet och Södertörns högskola, ville jobba i Stockholms stads skolor. Att de flesta blivande lärare vill jobba här och inte någon annanstans är ett mycket högt betyg åt det arbete som görs på utbildningsförvaltningen och ute på våra skolor.

För att göra det möjligt är det viktigt att vi ligger i topp när det gäller lärarlönerna i Sverige. Det var därför som vi förra året valde att lägga på 1 procent och i år 1 ½ procent ovanpå det som kallas för märket. Det är en av de större satsningarna som görs på lärarlönerna i Sverige, och det är jag mycket glad över. Men vi måste också fortsätta på den här vägen. Lärarlönerna har halkat efter under ganska många år. Det är inte något som vi kan reparera på ett eller två år, utan det kommer att krävas ett långsiktigt arbete för att se till att läraryrkets löner hamnar i paritet med andra akademikerens.

Jag är också glad att Jan Valeskog för en gångs skull är lite positiv, för det är han sällan.

Anförande nr 4

J a n V a l e s k o g (S): Det är väl så att sanningen varar längst. I det här fallet finns det skäl att vara positiv. Jag tycker också att det är kul att nio av tio studenter vill jobba i Stockholm, precis som borgarrådet sade. Men man ska samtidigt komma ihåg att det är helt andra utmaningar att ta steget att bli skolledare eller rektor. Det är naturligtvis mycket viktigt att man får det stöd och den utbildning och även har den erfarenhet som krävs för att klara det jobbet. Det är sannerligen ett viktigt och stort jobb där arbetsuppgifterna har varit ganska splittrade under många år. Det har varit mycket administration.

Vi i utbildningsnämnden har haft en gemensam tanke att vi ska öka möjligheterna för rektorerna att fungera som pedagogiska ledare genom att tillsätta andra chefer på en högre nivå som ska ta hand om en hel del administration. Det har tyvärr fungerat lite så och så. Enligt rektorerna själva har de inte fått möjlighet att fungera som de pedagogiska ledare som vi i nämnden gemensamt tycker är så viktiga. Det finns nog en hel del att göra på utbildningsförvaltningen för att stödja rektorerna så att de också kan fungera som goda pedagogiska ledare.

Borgarrådet nämnde inte detta nu, men i sitt svar hon skrev uttryckligen om skolledarnas möjligheter att ta ett ökat ansvar för lönefrågorna på skolor i utsatta områden. Jag uppfattar ändå att det är det som majoriteten numera stöder. Jag har

också uppfattat att förvaltningen jobbar med den inriktningen sedan en kort tid tillbaka.

Jag vill ändå fråga någonting om detta med karriärtjänster, som också berörs i interpellationen. Det utlovas att det ska komma fler karriärtjänster på ett tjugotal skolor som inte har detta, enligt de uppgifter jag har fått. Det vore bra om borgarrådet kunde klargöra hur arbetet och tidsplanen för detta ser ut. Det finns också en annan diskussion när det gäller karriärtjänsterna och vad som händer när förstelärarna kanske vill byta arbetsgivare eller skola och vilka möjligheter de har att behålla denna tjänst. Det vore bra om borgarrådet kunde klargöra även denna fråga.

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Karriärtjänsterna är en enormt viktig del för att öka läraryrkets attraktivitet. Det handlar om att de lärare som är allra skickligast på undervisa också ska göra det och få en något högre lön för det. Vi i Stockholm valde att se till att det blev fler karriärtjänster på de skolor som har de största utmaningarna. Det innebär att det procentuellt finns fler karriärtjänster redan i dag på de skolor som har de största utmaningarna och som har de lägsta resultaten. När jag har varit ute på skolor under våren har jag hört från samtliga rektorer att detta redan nu, trots att det bara har gått knappt ett år, har varit till en mycket stor fördel för de skolorna. Därför kommer satsningen att försöka rikta karriärtjänsterna till de skolorna där de gör som allra mest nytta att fortsätta. Sedan beror det naturligtvis också på vilka ämnen och ämneskombinationer det handlar om.

Tillsättandet av de här tjänsterna pågår just nu. Det kommer att vara en blandning av lärare som redan finns på skolorna och rekrytering till nya tjänster. Sammanlagt handlar det om 600 tjänster till. I höst kommer det förhoppningsvis att finnas omkring 800 förstelärare på våra kommunala grundskolor och gymnasieskolor.

Jan Valeskog ställer en mycket relevant fråga om vad som händer om man vill byta skola och har den här titeln förstelärare eller lektor. Det är ett anställningsförhållande, och man får väl anta att personen söker en sådan tjänst igen. Men det tål verkligen att funderas på. Det finns inte reglerat någonstans hur detta ska åstadkommas. Vi måste också komma ihåg att vi är precis i början av det här arbetet. Jag ser fram emot det. Jag tror att det kommer att visa sig om några år att detta har varit mycket betydelsefullt för utvecklingen i våra skolor.

Anförande nr 6

J a n V a l e s k o g (S): Vi är mycket positiva till karriärtjänster och tycker att det är alldeles utmärkt att de också används på de skolor som har de utmaningar vi pratade om tidigare. Men jag vet att lärarfacken har uttryckt lite oro över att den här reformen har genomförts och att man inte har något svar på hur det blir sedan. Det finns ju risker med inlåsningseffekter om personen har fått en tjänst på en viss skola och kanske skulle vilja byta miljö och inriktning och jobba på en annan skola. Detta försvåras kanske om man har en tjänst som man inte gärna vill lämna. Det finns verkligen anledning att se över detta. Precis som på alla arbetsplatser är det viktigt och bra med en viss omsättning. Det finns självfallet andra tjänster på skolorna, men om de här karriärtjänsterna blockeras av personer som inte vill lämna dem kan det i

praktiken också stoppa övriga lärare på skolan från att få en sådan tjänst. Då får man ett helt låst system. Det finns stor anledning att fundera på detta, och det bör man göra skyndsamt.

§ 4 Interpellation om dubbdäcksförbud eller dubbdäcksavgift (nr 2014:7)

Anförande nr 7

Borgarráðet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 8

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Sebastian kunde tyvärr inte närvara. Därför har jag blivit ombedd att gå in i hans ställe, vilket jag gärna gör i den här frågan som är mycket viktig. Sebastian frågar varför det har tagit så lång tid att få till en ytterligare reglering av dubbdäcksanvändningen, vilka påtryckningar som utövas mot regeringen för att lösa deras del i den här frågan och vad man i övrigt skulle kunna göra.

Vi har suttit i miljönämnden du och jag, Ulla, och jag tror att vi är ganska många som uppskattar den vändning i miljö- och trafikfrågan som gjordes under din mandatperiod. Det var ett första nödvändigt steg på vägen, och det har gjort situationen bättre. Dubbdäcksförbudet på Hornsgatan har inneburit en förbättring även om den inte är tillräcklig. Luften är fortfarande skadlig för människor, och efterlevnaden är, som du själv säger, inte tillräckligt bra. Men både detta och andra undersökningar har visat att dubbdäcksbegränsning är den säkert enskilt viktigaste åtgärden. En begränsning av användningen av dubbdäck är absolut nödvändig om vi ska komma framåt.

Sedan måste man göra en del andra saker också, men en rad studier har visat att deras enskilda effekter är ganska begränsade. Det räcker inte att hamna under gränsvärdet, för vi vet ju nu genom en rad studier att också halter under gränsvärdena är skadliga. Det krävs omfattande åtgärder för att luften ska bli hälsosam och inte skadlig, och det är säkert både vårt och ert mål.

Därför tycker vi att det är mycket obegripligt att man inte utvidgar det dubbdäcksförbud som nu finns. Tidigare förnekade vår i övrigt mycket utomordentliga miljöförvaltning att detta gick, men efter diverse turer vet vi numera att det är tillåtet genom ny lagstiftning från regeringen. Ett dubbdäcksförbud skulle kunna införas över ett mycket större område. Tyvärr har vår finansminister i en interpellationsdebatt med Jens Holm förklarat att dubbdäcksskatt eller dubbdäcksavgift inte är att tänka på. Det strider mot grundläggande principer, och det är mycket besvärligt att komma fram den vägen. Sedan hänvisar han till de övriga åtgärder som du också hänvisar till och som en gång i tiden faktiskt utformades av Lena Sommestad och som inte löste problemet då heller. Han anger också att Förbifarten kommer att lösa de här problemen, vilket inte är sant.

Så, Ulla, även om ni alla, och också en del av oss övriga inklusive jag själv, gärna hade sett en avgift undrar jag varför ni offrar luftkvaliteten och riskerar böter på 100 miljoner från EU när man nu kan införa ett dubbdäcksförbud som skulle få en mycket stor effekt över betydligt större områden. Varför är principen om en avgift viktigare än människors hälsa? Varför inför ni åtminstone inte ett förbud i väntan på de bättre tider som ni ser framför er?

Anförande nr 9

Borgarráðet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det är en tillsatt en utredning som ska titta på en dubbdäcksskatt, eftersom finansministern inte tycker om ordet "avgifter". Det är samma diskussion som vi hade när det gällde trängselskatt eller trängselavgift. Det är ingenting annat än en skatt som man kan använda sig av. Jag ser fram emot den utredningen. Precis som du var inne på har vi tjatat ganska länge om att den skulle tillsättas, och nu kom det ett besked för ungefär en månad sedan om att man tillsätter en sådan utredning. Det sker mot bakgrund av de erfarenheter som har ifrån bland annat Norge. Där har man konstaterat att man fick en mycket kraftig minskning av dubbdäcksandelen i anslutning till att man införde en avgift. Nu är den modellen lite annorlunda utformad än vad man kan hoppas på att den svenska kommer att vara. Den norska modellen är utformad så att intäkterna går direkt till Oslo stad för åtgärder som extra snöröjning och så vidare. Vi har inte förhoppningen att vi i staden ska få behålla de här pengarna eftersom finansministern har varit mycket mån om att påpeka att bara staten kan ta in en skatt om man inte har speciella regelverk för detta. I vilket fall som helst är det ett steg i rätt riktning.

Anledningen till att jag förespråkade att vi skulle införa ett dubbdäcksförbud på Hornsgatan under den förra mandatperioden var att det var fler och fler som sade att det var problem utifrån ett hälsoperspektiv. Det har forskningen än mer tydligt visat efter det att vi införde detta. Vi kan också konstatera att bara det faktum att vi gjorde det på Hornsgatan har lett till att dubbdäcksandelen i staden som helhet har minskat mycket snabbare än vad många andra kampanjer har lyckats åstadkomma. Det är fortfarande ca 30 procent av trafiken på Hornsgatan som har dubbdäck. En del av detta beror på att staten själv har beviljat undantag för vissa taxibilar. Nu har Taxi Stockholm sagt att de inte kommer att använda sig av dubbdäck, men de andra taxibolagen har fått dispens. Det är lite märkligt eftersom det verkar som om statens ena hand inte vet vad den andra gör. Men det stora problemet är att det faktum att det fortfarande är knappt 30 procent beror på att polisen högt och tydligt har meddelat att de inte tänker kontrollera de här sakerna. Då blir det lite problematiskt.

Anförande nr 10

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag noterade att finansministern hänvisade till den här utredningen. Jag minns inte på rak arm om hans invändningar gällde skatt eller avgift. Jag vet inte om det gör saken lättare framöver även om det naturligtvis är bra att man tillsätter en utredning, men det kommer ju att ta ganska lång tid innan det ger resultat. Under tiden försämrar miljön, och människor skadas faktiskt varje dag och varje år. Jag förstår fortfarande inte riktigt varför man inte kan använda sig av det här dubbdäcksförbudet som nu kan utvidgas.

Det är sant att inte alla lyder det, och det är beklagligt att polisen inte tänker kontrollera det. Det är lite märkligt, men det har ändå haft ganska stor effekt, kanske större effekt än vi trodde. Det är bra att en del bilar har dubbdäck. Det har undersökningar också visat som du säkert vet. Det är till och med önskvärt att inte alla följer det, om jag uttrycker det så. Om man får ned dubbdäcksanvändningen ytterligare genom ett utökat dubbdäcksförbud skulle det definitivt underlätta situationen. Jag förstår som sagt fortfarande inte varför man inte skulle kunna göra detta i väntan på bättre tider.

Anförande nr 11

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Visst kan man göra en massa saker, men om de som ska ha tillsynen över det tydligt deklarerar att de inte tänker kontrollera efterföljden blir det lite problematiskt. Därför har vi i Alliansen i staden och sagt att vi jobbar på utifrån det åtgärdsprogram som har tagits fram. Bara i årets budget har vi avsatt 41 miljoner kronor extra för att intensifiera vårrengöringen och dammbindningen. Vi har också en stor, superhäftig bil som i princip suger upp allt som finns på marken. Asfalten får vara kvar, men den suger upp allt damm otroligt effektivt.

Stellan säger att miljön försämras kontinuerligt. Så är det inte. Vi klarar ju miljö kvalitetsnormerna nu. En del av problemet är dock att detta är väderberoende. Det här året har vi i Stockholm klarat miljö kvalitetsnormerna. Det beror bland annat på de extra åtgärder som vidtagits under det här året. Vi kan också se skillnaden mellan det som staden gör och det Trafikverket gör eller rättare sagt inte gör på Essingeleden. Vi kan konstatera att de inte dammbinder i den omfattning som de egentligen skulle behöva göra – Essingeleden är ju deras väg – vilket leder till att det sker överskridanden när det gäller partikelhalterna på Essingeleden. De åtgärder som staden vidtar innebär faktiskt att vi klarar luftkvaliteten i Stockholm.

Det är inte så att vi lutar oss tillbaka och sitter och väntar på att utredningen ska bli klar, utan vi jobbar kontinuerligt med att se till klara luftkvalitetsnormerna i Stockholms stad i väntan på att vi får ännu fler verktyg i verktygslådan.

Anförande nr 12

S t e l l a n H a m r i n (V): Det är alldeles riktigt att miljön inte försämrades. Det var egentligen inte det jag menade heller. Den har blivit lite bättre, och det är vi alla glada över. Men det är ju alldeles uppenbart att den hade blivit väldigt mycket bättre om vi hade infört ett dubbdäcksförbud. Vi menar fortfarande att det absolut är värt ett försök. Sedan får vi väl gemensamt försöka påverka polisen så att de följer de regler och lagar som sätts upp. Utan att egentligen ha det som argument är det ändå så att även lagar utan påföljd har en viss effekt på folks beteende. Det kan man ju hoppas på i väntan på att polisen ska skärpa sig.

Vi vet att ett minskat antal dubbdäck har en mycket positiv effekt. Vi menar fortfarande att man absolut ska införa ett utökat dubbdäcksförbud i väntan på att de här andra åtgärderna ska vidtas. Vi är ganska övertygade om att det skulle ha en mycket bra effekt och förbättra miljön. Även om vi nu ligger under miljö kvalitetsnormerna är det skadligt för människor. Det har de här undersökningarna från Scarp och Naturvårdsverket visat väldigt tydligt. Problemet är mycket allvarligare än vi har trott tidigare.

Anförande nr 13

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det jag tycker är absolut viktigast, och det bidrar den här diskussionen med hela tiden, är att varje stockholmare eller varje bilist som använder dubbdäck förstår att man påverkar luftkvaliteten i Stockholms stad om man kör med dem. De river upp partiklar i luften. Den insikten har kommit till fler och fler stockholmare. Jag tycker att det är mycket positivt. Det var en viktig anledning

till varför att vi i Moderaterna bestämde oss för att införa ett dubbdäcksförbud på Hornsgatan. Vi är ju inte direkt förbudsförespråkare annars. Det är vi inte riktigt kända för. Det var en åtgärd som illustrerade att det egna beteendet spelar roll. I det sammanhanget är det lite tråkigt att man inte kontrollerar efterlevnaden på ett bättre sätt på Hornsgatan. Jag tror att det skulle få en ännu större effekt om man gjorde det.

Men icke förty är den här debatten mycket viktig. Det är en ganska stor investering att köpa nya dubbdäck. Man byter ju inte däck bara för att det blir en debatt, men däremot tror jag att fler stockholmare än vad som hade varit fallet om vi inte hade haft den här debatten byter till odubbade vinterdäck när det blir dags att byta till nya vinterdäck. Hela den här diskussionen har också lett till att det finns ett helt annat tryck när det gäller teknikutvecklingen i däckbranschen. Där kommer det fram många spännande alternativ.

Jag tror att vi måste jobba vidare på alla fronter för att se till att vi värnar luftkvaliteten i Stockholms stad. Det handlar om att fortsätta med renhållningen och dammbindningen. Det handlar om att se till att den här utredningen kommer fram till ett bra resultat så att vi får möjlighet att använda de verktygen. Vi måste också se till att så många stockholmare och så många bilister som möjligt väljer andra alternativ än dubbdäck. Dubbdäcken bidrar till att försämra miljön i Stockholm – så är det.

§ 6 Interpellation om Skolinspektionens och Stadsrevisionens omfattande kritik av förhållanden år 2013 på Stockholms skolor (nr 2014:9)

Anförande nr 14

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade skriftliga svaret.

Anförande nr 15

J a n V a l e s k o g (S): Jag kommer inte att vara lika snäll och positiv som jag var i den förra interpellationsdebatten. Det kan jag redan nu förvarna om. I den här interpellationen har jag tagit upp konkreta exempel och formuleringar dels från Skolinspektionens granskning, dels från Stadsrevisionens granskning för 2013, och jag undrar hur borgarrådet förhåller sig till den här ganska allvarliga kritiken. Jag tror att det är elva punkter från Skolinspektionen och sju från Stadsrevisionen. Som jag skrev i interpellationen finns det också en del positiva omdömen på en del områden, och även om borgarrådet i sitt svar anser att jag svartmålar när jag citerar revisionsrapporterna tycker jag faktiskt att det är politikens uppgift att försöka lösa problemen och inte sopa dem under mattan.

Jag tänker ta upp de punkter som man anför i revisionen. Man anser bland annat att det är betydande skillnader mellan elever i stadens skolor. Var fjärde elev som avslutar grundskolan i Stockholm når inte målen eller kunskapskraven i samtliga ämnen, vilket är lägre än riket i övrigt. Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan är lägre än i riket i övrigt. Det är stora skillnader i kunskapsresultaten mellan skolor. En så låg andel som en femtedel av eleverna når kunskapskraven i många skolor. Flera skolor med påfallande låga kunskapsresultat har brister i arbetet med särskilt stöd, och då i synnerhet när det gäller studiehandledning på modersmålet. Flera skolor följer inte upp sin verksamhet samt analyserar sina utvecklingsbehov. Enligt Skolinspektionen måste Stockholms kommun stärka sitt arbete med att leda och styra verksamheten så att alla elever erbjuds en utbildning av likvärdig kvalitet. Inom grundskola och fritidshem är kvalitetsarbetet inte tillräckligt för att Skolinspektionen ens ska kunna bedöma huruvida verksamheten inriktas mot de mål som finns.

I rapporterna visar man också på bristande likvärdighet på Stockholms gymnasieskolor, bristande arbete med elevgruppen nyanlända samt avsaknad av uppföljning av resultaten i gymnasieskolan. Det kommer kritik från Skolinspektionen för att man inte har kommit längre på de här områdena de senaste åren. Verksamhetsområdet grundskola och gymnasieskola har totalt sett inte hållit sin budget. Närmare två tredjedelar av skolorna har inte klarat detta. Även om det enstaka år har skett resultatförändringar i skolor med mindre gynnsamma förutsättningar kan ingen positiv trend utläsas. Det är en ökad sjukfrånvaro hos skolpersonalen där målen för lugn och studiero på lektionerna satts på en alltför låg nivå. Jag hinner inte ens räkna upp allt på tre minuter. Då förstår ni att det är en ganska omfattande kritik.

Borgarrådet kallar alltså detta för svartmålning, men det är direkta citat. Varför blundar borgarrådet för denna allvarliga kritik?

Anförande nr 16

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jan Valeskog blandar äpplen och päron som om han vore värsta pajbagaren. Jag tycker att han svartmålar resultaten i Stockholms stads skolor genom att ta upp de här olika citaten som rör olika delar av verksamheten.

Revisionen i Stockholm skriver så här: Revisionskontoret bedömer sammantaget att utbildningsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig i att det ekonomiska utfallet ligger i nivå med budget och att fullmäktiges övriga verksamhetsmål i huvudsak uppnås.

Revisionen skriver också så här: Resultaten 2013 är bättre eller oförändrade jämfört med föregående år.

Detta är naturligtvis positiva fakta, men man måste också komma ihåg vad som är revisionen uppgift och vad som är den statliga Skolinspektionens uppgift. Det är att belysa det som är problematiskt och inte att tala om allt som är fantastiskt bra. Man ska peka på det som en kommun och enskilda skolor faktiskt kan bli bättre på.

Självfallet måste andelen behöriga till gymnasieskolan öka. Det har jag sagt så många gånger från den här talarstolen. Det är den enskilt största utmaningen vi har. I dag ligger den ungefär en procentandel under det som Socialdemokraterna presterade sitt sista år vida makten, men man ska komma ihåg att villkoren för att bli behörig till gymnasieskolan har skärpts avsevärt sedan dess. Tidigare räckte det med att man hade godkänt i svenska, engelska och matte. I dag måste man ha godkänt i minst åtta ämnen och däribland svenska, engelska och matte. Behörighetskraven har verkligen skärpts. Men icke desto mindre är detta Stockholms stads absolut största utmaning som vi måste jobba mer med.

Om man tittar på resultaten för 2013 kan man se att de skolor som har förbättrat sina resultat absolut mest i Stockholm finns inom den fjärdedel av våra skolor som har de absolut största problemen och de största utmaningarna. De har varit bäst på att förbättra resultaten. Det är mycket viktigare att en skola som Ärvingeskolan, Akallaskolan eller Rinkebyskolan förbättrar sina resultat än att en skola som Högländsskolan ytterligare förbättrar sina resultat från en redan mycket hög nivå. 2013 års resultat visar att både betygen och behörigheten ökar och att resultaten förbättras mest i de skolor som har de största utmaningarna. Det är åtminstone jag mycket stolt över.

Anförande nr 17

K a r i n R å g s j ö (V): Skolan är en het debattfråga fram till valet. Vi har en enorm segregering mellan skolorna i Stockholm, precis som lyfts fram av interpellanten. Det handlar om var man bor i Stockholm när det gäller vilka möjligheter man har. Det måste vi förändra. Det handlar om likvärdigheten. Det handlar också om skollagen. Vi har en skollag, och det är alltid intressant att titta på vad den säger. Den säger att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina

egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Så ser det inte riktigt ut.

Det handlar om likvärdighet, och den är på svaj inte bara i Stockholm utan i hela Sverige. Du säger att resultaten har förbättrats, Lotta. De har generellt förbättrats med 1 procent om jag inte är helt ute och cyklar. Det är i och för sig bra att de utvecklas positivt i de skolor som har haft mycket låga resultat och problem, men det är dit resurserna borde ha riktats för länge sedan.

Skollagen med rättigheten till utbildning för alla barn och ungdomar gäller inte. Enligt skollagen ska alla barn få möjlighet att utvecklas så långt som möjligt. Det är själva grunden. År 2012 hade 88 procent av eleverna i Stockholm behörighet till gymnasiet efter årskurs 9. Då kan man fundera på vad som hände med dessa 12 procents möjligheter att utvecklas och vad som hände med likvärdigheten. Jag tycker att det är ett jätteproblem att skolorna utvecklas åt så olika håll.

När vi förra året gjorde vår stora utredning som handlar om kunskapssegregeringen kunde vi se att i de skolor som fungerade bra och där man hade bra betyg 2007 hade man ännu bättre betyg 2011. De som hade mer trista resultat 2007 hade ännu tristare resultat 2011. Det är en ökad vidgning beroende på var man bor. Det är precis det som interpellanten lyfter upp. Det dundrar in rapporter. Att vända det kommer att ta mycket lång tid. Ni har haft åtta år på er, och ni har dessutom haft en utbildningsminister som har råddat det hela.

Anförande nr 18

J a n V a l e s k o g (S): Det är naturligtvis oerhört sympatiskt att Lotta Edholm lyfter fram att det finns skolor som har förbättrat resultaten 2013 jämfört med 2012. Det är absolut så, och både jag och Lotta Edholm hoppas naturligtvis att det är en trend. Problemet är just slutsatsen från revisionen att eftersom det hoppar fram och tillbaka olika år och man inte ser någon trend är det för kort tid för att dra några slutsatser, vilket Lotta Edholm trots allt gör både här och offentligt när hon framhåller det som något dramatiskt positivt. Jag hoppas att det är det, men det finns tyvärr inte mycket som tyder på det än så länge, åtminstone om jag ska tro på revisionsrapporten.

I sitt skriftliga svar har borgarrådet gjort på samma sätt när det gäller meritvärdena och jämfört med 2006. Det är inte heller särskilt relevant att jämföra meritvärdena på det här viset. Forskarna har tydligt visat att sedan 2001 har det varit en omfattande betygsinflation som har legat på över 14 procent, det vill säga drygt 1 procent per år. Det har naturligtvis att göra med marknaden där skolorna konkurrerar med varandra, åtminstone enligt forskarna. Den jämförelse av meritvärden över längre tid som borgarrådet också gärna gör ska man vara försiktig med. Vi vet ju att resultaten i Pisaundersökningarna har sjunkit dramatiskt sedan 2003 då vi låg på topp. Det misstämmer lite med de ökade meritvärdena. Forskarna har naturligtvis en viss poäng även om jag tror att meritvärdena absolut har förbättrats i många skolor där eleverna jobbar hårdare och så vidare.

Som förklaring till kritiken från revisionen tar borgarrådet också upp i svaret att man har höjt anslagen si och så mycket. Men vad hjälper det om kostnaderna ökar betydligt mer? Som kunde konstateras har två tredjedelar av alla skolor underskott. Det kan ju inte handla om inkompetenta skolledningar, vilket ibland antyds i diskussionen, i en sådan omfattning. Utan det handlar naturligtvis om ett systemfel. Ni lade 100 miljoner extra på lärarlönerna 2012 eftersom det var en kraftig ökning i de centrala avtalen då. Men det har ni inte gjort 2013 och 2014 fast lönekostnaderna har legat kvar på en hög nivå. Den är till och med högre med de avtal som har träffats. Det är inte konstigt att skolorna har de här underskotten. Vi har dragit en slutsats av detta och sett problemen, och det är därför vi lade över 400 miljoner kronor mer till skolan i vår budget.

Det finns sammanfattningsvis en omfattande kritik i två olika revisionsrapporter. Det viftas bort här med hänvisning till skillnader i meritvärdena enstaka år och till att meritvärdena totalt sett är högre i dag än 2006. Jag tycker tyvärr att de här exemplen inte håller i jämförelse med revisionsrapporterna.

Anförande nr 19

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Karin Rågsjö talar en hel del om segregationen i vår stad och kunskapssegregationen på våra skolor. Jag är den första att instämma i att det är vår största utmaning, vilket jag har gjort så många gånger i den här talarstolen. Just därför är det extra roligt att resultaten 2013 förbättrades mest i den fjärdedel av våra grundskolor som har de största utmaningarna. Jag tror att en viktig förklaring till det är att vi i utbildningsnämnden har valt att satsa på det som vi kallar för fokusskolor. De 17 skolor i Stockholm som har svårast med måluppfyllelsen har fått ett extra stöd.

Man ska också komma ihåg att i budgeten för 2014 lade vi på 140 miljoner kronor i det socioekonomiska stödet. Det socioekonomiska stödet i våra kommunala grundskolor ökade med omkring 20 procent för innevarande år. Det är mycket pengar. Men jag är också helt övertygad om att man måste fundera mer på hur man använder de pengarna bättre.

Jag vet att Jan Valeskog också har varit ute på skolor mycket under de senaste månaderna. Jag tror att även han har fått en del förklaringar till vad man tidigare har gjort för fel när man har använt de här resurserna. Man har satsat väldigt mycket pengar på att göra mer av samma sak. Något som slår igenom nu i väldigt många skolor är tvåläraarsystemet, det vill säga att man har två lärare i klassrummet samtidigt. Det tycks ge mycket goda resultat. Jag tror att vi ska fundera mer på hur vi använder de resurser som finns i Stockholms stads grundskolor. Det är sant att grundskolorna gick med underskott år 2013, men det var också därför som vi valde att lägga på så mycket mer pengar 2014 som vi har gjort för att kompensera de underskotten.

Jan Valeskog pratar om betygsinflation, och det är ju säkert sant i Stockholm precis som i övriga landet. Det finns dock tecken som tyder på att betygsinflationen har hejdots. Resultaten på de nationella proven har förbättrats mer än vad betygen har förbättrats. Det om något är väl ett tecken på att betygsinflationen åtminstone har

stoppats upp. Stockholms stad har också vidtagit en del åtgärder, till exempel Stockholmsprovet i matematik i årskurs 1 på gymnasiet där man jämför betygssättningen med de kunskaper som eleverna faktiskt har när de kommer till gymnasieskolan. Det är ett sätt att försöka se till att grundskolorna blir duktigare på betygssättning.

Icke desto mindre vill jag säga att vi absolut inte är hemma än, men vi måste också glädja oss åt de fantastiska insatser som nu görs på de skolor som har de största utmaningarna i Stockholms stad.

Anförande nr 20

J a n V a l e s k o g (S): Den här interpellationen tar upp många olika saker. Det blev resultatet eftersom det också var många olika saker som revisionsrapporterna tog upp, och många av de sakerna misstämde med den officiella versionen av hur förhållandena ser ut. Därför tyckte jag att det var intressant att sammanställa dem på det här sättet som jag har gjort. Jag tycker också att diskussionen visar att det är mycket allvarliga frågor även om revisionsrapporten också har en hel del positiva synpunkter på verksamheten. På något sätt är det vår uppgift som politiker och politiskt ansvariga att ta oss an de många utmaningar som finns. Det är tyvärr så, och det vet vi alla efter de skoldebatterna som har förts ett bra tag nu, att det mesta har gått åt fel håll. Det finns också skäl att samla ihop oss och få resurser och en strategi som fungerar så att vi kan minska skillnaderna, vilka är otroligt stora på Stockholms skolor.

Det är absolut positivt att man satsar på dessa fokusskolor, och vi stöder det. I den förra debatten hörde ni också att vi har tagit upp möjligheterna för rektorerna att få ett större ansvar som skolledare när det gäller till exempel lönefrågor för att kunna behålla duktiga lärare. Det är en förändring som har kommit nyligen. Även satsningarna på fokusskolor är absolut ett steg i rätt riktning. Jag hoppas verkligen att det är ett trendbrott när det gäller detta, även om inte revisionen trodde på det.

Det är naturligtvis mer komplicerat hur man mäter och beräknar betygsinflationen. Man kan tyvärr fortfarande se att det misstämmer på många skolor där man ger högre betyg än vad de nationella proven skulle resultera i. Det finns inneboende motsättningar när vi har en skolmarknad där skolorna konkurrerar med varandra. Det kom nyligen en undersökning som visade att lärarna eller rektorerna fick veta av föräldrarna att man skulle byta skola om inte betygen höjdes. Man röstar alltså med fötterna, vilket får allvarliga konsekvenser för skolorna rent ekonomiskt. De här motsättningarna finns naturligtvis inbyggt i systemet. Det måste man vara ärlig med.

Slutligen vill jag också säga att vi har varit helt eniga om att det socioekonomiska stödet är ett bra och viktigt system. Det är många som försöker ta efter Stockholm här. Det är också viktigt att pengarna används på rätt sätt så att vi får utbildad och duktig personal på de skolor som har de här resurserna. Det har väl tyvärr inte alltid varit så, och jag tror att jag och Lotta Edholm är överens på den punkten.

Anförande nr 21

Karin Rågsjö (V): Fru ordförande! Det är lärarna som är grundbulten i skolan. Jag tycker att det är jättebra att vi har ett socioekonomiskt stöd som riktas ut dit det ska riktas. Det behövs verkligen. Pengar är inte allt, men de behövs jättemycket.

Det är inte politikernas sak att sätta löner, men de lärare som verkar i de skolor som har de största problemen behöver vara de bästa pedagogerna och bygga skolan. Lärarna är basen. Om man går i skolan och möter en lärare som kan peppa en är chansen stor att man tycker att skolan är lite roligare och gör lite bättre ifrån sig. Har man inte föräldrar med akademisk utbildning tillhör man den grupp som faller ur systemet. Det är de som behöver de peppande lärarna, och det är de lärare som finns där de största utmaningarna finns som ska ha de högsta lönerna. Det är där vi ska ha speciallärare.

Man kan göra vissa jämförelser, till exempel mellan Högalidsskolan och Rågsvedsskolan. Där har vi sett att det är stor skillnad. Det fanns till exempel färre speciallärare på Rågsvedsskolan än på Högalidsskolan. Då blir det lite skevt. Det kan man verkligen fundera på.

Sedan måste man också se till att det finns professionell läxhjälp. Ni har satsat på RUT-tjänster där man kan dra av läxhjälp i de miljöer där barn oftast har det bäst förspant. Man behöver professionell läxhjälp från lärarna i skolan. Det ska inte vara några frivilligorganisationer som har hand om det. Det ska vara organiserat så att det blir bra. Det är så man bygger en bra skola. Det hade kanske varit bättre att satsa de här RUT-pengarna på att bygga en sjyst skola för de barn som behöver den bäst.

Anförande nr 22

Borgarrådet Edholm (FP): Det är självklart att de skickligaste lärarna i Stockholms stad helst ska finnas på de skolor där de gör absolut störst skillnad. Det är därför vi har riktat fler av karriärtjänsterna till de skolor som har de största utmaningarna. Det är därför som de rektorerna ges en möjlighet att sätta högre lön än man kan göra på andra skolor. Det borde självfallet också vara så att det fanns fler speciallärare på de skolorna.

Vi ska dock komma ihåg att vi i grund och botten har en brist på speciallärare. Det beror på att den förra, socialdemokratiska regeringen avskaffade hela speciallärarytbildningen i Sverige. Den lades de facto ned. När man då efter ett årtionde säger att det behövs fler speciallärare blir det lite svårt, för de finns inte att anställa eftersom utbildningen var nedlagd under så lång tid. Nu är den utbildningen återinförd, och på sikt kommer vi att ha lättare att rekrytera speciallärare. Det är också en av de lärarutbildningar som nu återigen är mycket populära, och det tycker jag är roligt.

Vi inför nu läxhjälp på alla skolor där det behövs. Jag tror att det är viktigt att ungdomar lär sig läsa läxor. Jag tror att man har stor nytta av det senare. Men det är märkligt att det här kravet kommer från Karin Rågsjö. Det är bara någon valrörelse sedan som Karin Rågsjös parti hade stora affischer där det stod: Avskaffa läxorna! Min son var ungefär nio år under den valkampanjen, och han sade att han skulle rösta

på Vänsterpartiet. Han hade nämligen läst Vänsterpartiets affischer där det stod att läxorna skulle avskaffas. Nu när han går på gymnasiet inser han hur bra det var att han gick på en skola där det var ganska mycket läxor. Han har haft stor nytta av det sedan han började på gymnasiet. Läxorna ska inte avskaffas, och det ska finnas bra läxhjälp på alla våra skolor. Det är ett viktigt sätt att lära sig studieteknik och nöta in kunskaper som behöver nötas in i vissa ämnen. Fram för mer läxor! Jag tror att vi ska vara glad över att det verkar som om Vänsterpartiet har bytt politik på det här området.

Anförande nr 23

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Som politiker måste man kunna backa och säga att man hade fel. Tänk om ni också kunde göra det. Nu kan du inte svara, Lotta, men man tänker på sången där man sjunger att allt är sossarnas fel eller allt är vänsterpartisternas fel. Det hör man forever. Ni har ändå suttit här i åtta år, och era polare på andra sidan bron har också suttit i åtta år, och ändå är det alla andras fel. Jag tycker att det är helt fantastiskt. Snacka om konstig retorik! Nu kan du inte svara, men jag blir smått galen.

Ni gör ju allt under bilan. Jag tänker på RUT-avdraget för läxhjälp som man har kunnat beställa i Djursholm och Täby och på Östermalm och Norrmalm. Man har kunnat dra av detta från sina höga inkomster. Det kom först, och nu kommer läxhjälp till Skärholmen och Rinkeby där föräldrarna inte har råd att betala. Ni gör allt under bilan. Det naturliga har inte varit att stärka arbetsklassens barn, de som finns där ute, de som inte har förutsättningar. Det har inte varit naturligt. Ni har i stället vänt er till oss i medelklassen och stärkt skolan för de eleverna. Det är också därför som 60 procent av dem som är arbetslösa och inte går i skolan bara har grundskola. 60 procent av alla som står helt utanför arbetsmarknaden, inte pluggar och är mellan 16 och 29 år saknar gymnasieutbildning. Där kan vi snacka om att behöver göras någonting.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Ungdomsarbetslöshet*

Anförande nr 24

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker modifiera och definiera min fråga lite närmare, och det är jättebra att också Ulla Hamilton är i salen. Det handlar om begreppet utanförskap som ni lanserade förtjänstfullt och inför valet 2010 berättade om hur ni skulle gå till väga för att få bukt med utanförskapet. Men det har inte gått så bra. Det var siffror senast i dag i Svenska Dagbladet om andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar i Stockholm. Över 12 000 unga mellan 16 och 24 år finns faktiskt inte i utbildning eller på jobb.

Då vill man naturligtvis kolla upp i er budget: Vad gör ni åt detta? Vi ser att ni har satsningar för ungdomar upp till 24 år, men sedan tar ni bort satsningarna år 2015. Ni har sett alltså en viss del av problemet men väljer att ta tillbaka pengarna 2015.

Min fråga till Sten Nordin är: Delar du uppfattningen att det är ett problem med att 12 000 unga är i ett utanförskap i Stockholm? Kommer du att behålla satsningarna om du skulle få lägga fram budget även för 2015?

Anförande nr 25

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Tack, borgarrådet Wanngård, för frågan och välkommen tillbaka! Det är trevligt att det blivit ordning på även oppositionen.

Vi kommer inte att sakna pengar 2015. Jag lovar att finansborgarrådet Sten Nordin ska föreslå pengar även 2015 till de här viktiga områdena. Anledningen till att man i framskrivningen inte har mer pengar är att vi jobbar med de olika insatser som vi bygger upp för ungdomar som är i direkt arbetslöshet i den lite mer vida kategorin och som ni har bett Sweco titta på, om jag minns rätt. Det är ett rätt trubbigt tal, det vet vi, och innehåller många kategorier som helt nyanlända, sådana som befinner sig i åtgärder eller som till och med är utanför arbetskraften. Vi visade själva, som arbetsmarknadsnämnden och Ulla Hamilton presenterade, för ett tag en liknande analys därför att vi jobbar väldigt noga med de här frågorna.

Att bryta utanförskapet är och förblir ett av de absolut viktigaste politiska uppdragen. Det är därför som vi noggrant har byggt upp ett arbete när det gäller inte minst unga människor utanför. Vi har jobbtorg för unga som arbetar väldigt framgångsrikt och uppsökande verksamhet som vi har byggt ut och där det visade sig att staden själv har kunskaper som är väl i klass med det som sedan Sweco tog fram. Så har vi verksamhet för ungdomar inte bara upp till 19 år utan nu upp till 25 år, som det enligt den senaste budgeten finns uppdrag om.

Därtill ska nämnas sommarjobben, som har blivit en väldig framgångssaga när det gäller att ge unga deras första cv och se till att de kommer in på arbetsmarknaden. Vi kommer att presentera mer när det gäller unga människor och jobb i närtid, så vi kommer att återkomma med fler åtgärder.

Det här är en mycket högt prioriterad fråga. Den kommer, även om vi kanske kan hoppas på ljusningar på arbetsmarknaden, att vara aktuell även 2015. Jag kan lova att om jag har stockholmarnas förtroende kommer det att finnas resurser för de här områdena då också. Jag är helt övertygad om och vet att jag har mina allianskolleger bakom mig i det löftet.

Anförande nr 26

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är härligt att du kan upprätthålla någon form av nyfikenhet, Sten Nordin, om vad ni snart ska presentera, något som ni inte har lyckats leverera på de senaste åtta åren i staden. Vi ser kraftiga neddragningar på yrkesvux och på komvux. Får den borgerliga regeringen fortsätta på riksnivå kommer väl i stort sett hela yrkesvux att vara bortraderat som ett alternativ när man vill utbilda sig vidare på arbetsmarknaden.

Vi ser att vi saknar jobb för våra långtidsarbetslösa ungdomar. De långtidsarbetslösa ungdomarna måste tillbaka till arbete eller till utbildning, och där har du inte lyckats, Sten Nordin. Du har inte lyckats bryta utanförskapet, utan snarare har det cementerats i den här staden. Det är mer akut än vad det någonsin har varit.

Det är dags att ta krafttag mot ungdomsarbetslösheten och hjälpa alla våra ungdomar upp till 24 år som varken arbetar eller studerar i staden.

Anförande nr 27

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag noterade Socialdemokraternas förslag för några veckor sedan. Det var rätt mycket blåkopia på det som vi gör, och det tycker jag var bra, så jag lägger ingen last på er för den sakens skull. Det är väl bra om vi kan bli överens om många åtgärder. Det stämmer inte att vi nyligen har kommit med alla åtgärder. Vi började 2008 med jobbtorgen, som är en framgångssaga, inte bara för ungdomar, och vi har jobbtorg särskilt för unga som är väldigt duktiga.

Utifrån den kunskapen har vi byggt vidare, byggsten för byggsten, sommarjobb, uppsökande verksamhet, verksamhet för ungdomar som är över 19 år gamla. Vi känner att för dem som är långt från arbetsmarknaden har vi både ett ansvar och kunskap om att hjälpa. Det arbetet kommer att fortsätta. Jag vågar nog säga att Stockholm är den mest framgångsrika kommunen i Sverige på det här området, utan att nämna några kommuner som ni inte tycker om att vi pratar om.

Anförande nr 28

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Du får prata om vilka kommuner du vill, Sten, men det är ändå i Stockholm som du för närvarande styr. Det är kanske andra kommuner du sneglar på inför framtiden – vad vet jag!

Det som är själva grundproblemet är att ni lägger en budget där ni satsar på 20–24-åringar, men sedan tar ni bort de pengarna 2015. Då har ni väl ansett att ni har löst problemet, eller har i alla fall ”råkat” sammanlänka detta med ett valår. Ni visar på satsningarna, och sedan tar ni bort dem 2015. Det tycker jag är att laborera med siffror och inte med sanningen överensstämmande med avseende på vad du säger i talarstolen.

Vi vet att det är viktigt med tidiga insatser och med uppsökande verksamhet för att bryta det utanförskap som vi ser i Stockholm. Du säger: Det här har vi redan gjort; vi gjorde det redan 2008. Vi kommer att presentera någonting om några dagar.

Det är inte trovärdigt, Sten Nordin. Vi måste få bort utanförskapet för ungdomarna.

Anförande nr 29

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Det vore kanske en idé att vi tar Göteborg på entreprenad. Det kunde kanske vara bra.

När det gäller ungdomsarbetslösheten är det precis så vi gör som jag sagt. Vi har byggt upp en unik kunskap och kompetens och haft framgångar i arbetet. Vi kan visa på konkreta resultat. Det är ändå det som är viktigt för ungdomarna, och det är dem vi talar om.

Men det finns mer kvar att göra. Vi vet till exempel att det finns för många som har lämnat gymnasieskolan utan fullständiga kunskaper och som lämnar grundskolan utan att komma in på gymnasiet. Där finns det mer att göra.

Jag tycker att det finns en styrka för oss i att vi har stöd i den nationella politiken när det gäller att satsa på ungdomar. Frågorna om restaurangmomsen och om arbetsgi-varavgifterna för unga människor är viktiga frågor att ha stöd i, för om den nationella politiken skulle vända och motverka det vi gör då får vi bekymmer, men det är framför allt Stockholms ungdomar som får stora bekymmer. Så det är väldigt viktigt att politiken hänger ihop.

Fråga nr 2. Kan borgarrådet förklara varför Alliansen vill lägga 2 miljarder på att utreda en ny Österled?

Anförande nr 30

Å k e A s k e n s t e n (MP): Frågan är alltså om borgarrådet kan förklara varför Alliansen vill lägga hela 2 miljarder kronor på att utreda ytterligare en motorled, nämligen den gamla österleden. Den är gammal i gården; den diskuterades ju redan på 1800-talet. Jag har sett ritningar från 1920-talet; jag undrar om det inte hette Österbron då. Det känns inte som att det är mer modernt nu. Vi vet att det blir mycket dyrare, 2 miljarder. Det är ändå skattebetalarnas pengar. Det tycker jag är ett slöseri.

Varför? Ska vi verkligen satsa så mycket pengar på det?

Anförande nr 31

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Tack, Åke Askensten, för frågan. Det gör vi av den enkla anledningen att det här verkligen behövs och borde ha funnits för länge sedan. Vi kan se att den östliga länken är den felande länken i trafiksystemet i Stockholm nu när vi förhoppningsvis snart kan påbörja bygget av förbifarten, det som Åke Askenstens parti dyrt och heligt har lovat ska stoppas om ni får chansen. Men jag hoppas att ni inte får den chansen.

Stockholm behöver förbifarten för att regionen ska hänga samman och för att vi ska ha en fungerande arbetsmarknad, och Stockholm behöver östra länken av samma orsak. Men det betyder också mycket för Stockholms miljö och Stockholms innerstads miljö att vi kan leda bort mycket trafik.

Åke Askensten och jag har tidigare diskuterat problematiken kring Slussen när det gäller just trafik. Det är väldigt många som ska pendla in och ta den vägen, och det är ett bekymmer. Det är ett bekymmer att Skeppsbron i dag är den östliga länken. Nu har vi i Alliansen sett till att det finns en överenskommelse om att bygga tunnelbana från Nacka, vilket är väldigt viktigt. Men med en växande befolkning kommer det inte att räcka, även om det är glädjande att regeringen har orkat med att ta även detta steg.

Vi har under alliansregeringen fattat beslut om bygget av Citybanan, den är snart klar, och om E 18, också snart klar. Vi har allting klart för förbifarten, och nu har vår mycket aktiva infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd sett till att vi kommer i gång med arbetet med östra länken. Man har alltså lyssnat på Stockholm, Nacka, Värmdö och deras befolkning.

Det här är, Åke Askensten, väl använda pengar. För Stockholms del och för Stockholmsmiljön är det ett mycket viktigt projekt.

Anförande nr 32

Å k e A s k e n s t e n (MP): Frågan är om det är det. Vi tycker nog att pengarna kan användas bättre till andra saker. Om nu inte regeringen vore så inriktad på just massbilismen och om inte alliansen här vore det skulle exempelvis finansborgarrådet kunna säga så här: Vi skulle hellre vilja ha de här 2 miljarderna till våra skolor där miljön är eftersatt; vi behöver till exempel rusta upp ventilationen. Hade man gjort det tycker jag att det hade varit en samhällsnyttig och människovänlig investering.

Sten Nordin säger att den här österleden – den har fått ett nytt namn; man byter namn då och då för att det ska låta lite bättre – verkligen behövs. Men vi ska ju få tunnelbana till Nacka. Det är det som är poängen. Att dessutom lägga miljarder och åter miljarder på att bygga en motorled parallellt tycker jag inte är bra.

Anförande nr 33

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Tunnelbanan till Nacka är mycket viktig, och vi är oerhört stolta över att vi åstadkommit detta, gjort en överenskommelse, allt är finansierat och klart, och det finns en tidsplan. Den behövs verkligen. Men befolkningen ökar ju och fortsätter att öka i Stockholm, Nacka och Värmdö. Nacka-Värmdö har i många år varit den starkast växande delen av Stockholm.

Jag vill inte ha en situation där Stockholms innerstad är något slags trafikplats för hela regionen. Jag brukar säga att alla i hela regionen är hjärtligt välkomna hit, vi är till för alla. Men att vi ska vara något slags trafikplats för hela regionen ställer jag inte upp på.

Sedan undrar jag ibland om inte Miljöpartiet gillar bussar eller glömmer bort att det finns bussar. Ni kanske glömmer bort att det finns bussar som behöver vägar? Både förbifarten och självklart en östlig länk ska vara en del av en effektiv kollektivtrafik som verkligen gör att man kan välja bort bilen. Man sätter sig på en buss och åker snabbt ganska långt, till sitt jobb, utbildning eller vart man nu ska. Glöm inte bort att vägar är även för kollektivtrafik, Åke Askensten.

Anförande nr 34

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag tror att bussförarna kommer att gå i strejk om de ska tvingas köra fram och tillbaka flera gånger per dag i avgastunnlarna. Det kan inte vara rimligt.

Österleden ska ju vara en infart, liksom de tidigare planerade. Till Östermalm kommer ju bilarna, eller hur? Ska det inte vara några infarter till innerstaden? Då kommer de nog att komma blåsa förbi borta hos dig, Sten, vid Östermalm, misstänker jag.

Vi klarar inte våra egna miljömål. Förbifarten ökar trafiken i Stockholmsregionen med hela 4 procent. Och det är jättemycket, framför allt om man räknar i absoluta tal. Österleden blir väl inte vänligare för stockholmarna. Jag tycker att det är ytterst olämpligt att skapa nya problem i stället för att försöka lösa de problem som vi redan har.

Anförande nr 35

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Åke Askensten är konsekvent i sin uppfattning, och det har jag stor respekt för. Men jag delar inte uppfattningen. Jag är säker på att Åke Askensten är den som definitivt skulle stoppa både förbifarten och en österlänk om Miljöpartiet fick chansen. Sedan kanske det finns andra miljöpartister som längtar efter statsrådstaburetter, men dem kommer ni väl att ta itu med.

Utan de här lederna kommer Stockholm att korka igen. Vi kan inte tänka bort att Stockholm växer. Vi kan inte tänka bort att jobben inte alltid finns där människor bor därför att det här är en stor region och arbetsmarknaden är rörlig. Jag tycker att Åke Askensten definitivt inte ska tänka bort miljön i Stockholms innerstad. Vi ska se till att få bilar och bussar att inte sitta fast, som de gör i dag. Det är situationen i dag. Redan när vi öppnar Norra länken i höst blir det en förbättring.

Men en östlig förbindelse är verkligen den felande länken. Jag är som sagt oerhört glad att vi har en så aktiv regering som även orkar med detta, ovanpå allt annat som vi gör.

Fråga nr 3. Unga som varken arbetar eller studerar

Anförande nr 36

K a r i n R å g s j ö (V): Att vara ung och arbetslös utan gymnasiebetyg är absolut en riskfaktor för att må psykiskt dåligt. Det visar alla undersökningar, nu senast OECD:s stora rapport om psykisk ohälsa i Sverige och i andra länder. Det har

kommit rapporter om unga utanför, alltså unga som varken jobbar eller går i skolan. Jag har tre rapporter här som visar samma trista resultat för vissa stadsdelar. Det är siffror som gör ont. Det handlar om unga i Rinkeby, Tensta, Skärholmen, Farsta och Skarpnäck. Där är risken hög. Det hänger ihop med skolresultaten och behörighet till gymnasiet. I ett antal stadsdelar flyter frågan om att inte gå i skolan och arbetsmarknad ihop på ett väldigt tydligt sätt.

Jag undrar: Vad tycker borgarrådet Ulla Hamilton är en rimlig målsättning för unga utanför, unga som varken jobbar eller studerar? Hur många kan vi tolerera i Stockholm som inte går i skolan eller jobbar – 20 procent?

Anförande nr 37

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Tack för frågan, Karin Rågsjö, som är något bitsk, skulle jag vilja säga. Jag tycker att det är ett problem att debatten är otroligt förvirrande, med siffror fram och tillbaka, upp och ned. De som hörde partiledardebatten i går kan konstatera det. Nu har tidningarna något så där tagit sitt ansvar och försöker redovisa olika siffror.

Det som vi kunde läsa i Svenska Dagbladet var totalsiffran över hela befolkningsgruppen, där det till exempel ingår unga personer som har kommit till Rinkeby eller Kista under året, unga personer som är föräldralediga, unga personer som går i arbetsmarknadsåtgärder, unga personer som är sjukskrivna – alltså en mängd olika grupperingar. Sedan finns det en del andra, sammanlagt ungefär 30 procent. Det är precis samma andel som arbetsmarknadsförvaltningen konstaterade i den analys som jag och några kolleger i arbetsmarknadsförvaltningen bad förvaltningen göra för att vi ville ta reda på hur det såg ut i åldersgruppen 16–29 år. Det är 30 procent som inte har en känd sysselsättning över huvud taget. Att utifrån det dra slutsatsen att alla de här olika grupperingarna är människor som står utanför jobb är helt fel.

Det som är viktigt är att göra en korrekt analys av siffrorna. Då håller jag med om att det är ett problem att väldigt många unga människor som kommer från andra länder och kommer till Rinkeby, Tensta och andra ytterstadsområden inte kommer snabbt in på arbetsmarknaden eller i utbildning i Stockholm. Det måste vi jobba med. Det är därför som vi, som Sten Nordin sade, har fått ett utvidgat uppdrag till arbetsmarknadsförvaltningen att jobba med 20–25-åringarna. Vi ser att det inte räcker med att satsa på 16–19-åringar.

Det här arbetet har påbörjats. Jag tycker naturligtvis att alla som har en studieförmåga eller en arbetsförmåga ska få möjlighet att använda sig av den, så jag tänker inte sätta något procenttal, utan vi måste jobba med alla.

Anförande nr 38

K a r i n R å g s j ö (V): Det här är ingen etnicitetsfråga utan snarare en klassfråga, vill jag säga. Jag blir lite bitsk när jag ser de här siffrorna. Jag vet att de här killarna, det är mest killar, kommer att ha jättesvårt att komma in på arbetsmarknaden, speciellt utan utbildning.

Det handlar om att de också finns långtidsarbetslösa i den här gruppen. De utgör ofta 30 procent. Av gruppen som står utan jobb och utan utbildning är det 30 procent som har gjort det i tre år. Det är ganska tungt, tycker jag. Det tror jag att vi alla tycker i den här salen.

Det här är ett strukturproblem mer eller mindre. Det här kommer att bli ett folkhälsoproblem i Stockholm. Nu har ni suttit vid makten i åtta år. Det är inte så att ni kom till makten för två år sedan, utan ni i Alliansen har suttit vid makten åtta år här och åtta år på andra sidan vattnet, över bron. Vilken satsning tycker du när du tittar i backspegeln hade varit rimlig för att pressa ned siffrorna?

Anförande nr 39

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Först kan jag konstatera att vi har den högsta sysselsättningsnivån på väldigt länge. Det är 73 procent av befolkningen som är sysselsatt i Stockholm. Det är rätt unikt med tanke på den ekonomiska situation som såväl Sverige som Europa och världen i övrigt har gått igenom.

Det handlar mycket om att jobba systematiskt med de här olika områdena. Vi har en mängd olika aktiviteter som arbetsmarknadsförvaltningen jobbar med. Jag är väldigt stolt över att till exempel 18 000 personer har gått från utanförskap till egen försörjning. Vi jobbar vidare. Vi får beröm av revisorerna – ett ärende som vi hade uppe i nämnden i december – för hur vi jobbar i förvaltningen med uppföljningsansvaret för 16–19-åringar. Det har blivit en enorm förbättring kring hur man jobbar med de här frågorna sedan arbetsmarknadsförvaltningen tog över ansvaret.

Vi jobbar med detta och går vidare. Vi har precis tecknat avtal om yrkesintroduktionsanställning. Vi jobbar med Aim, som är mottagning för 16–19-åringar. Vi jobbar med att hitta bra matchning när det gäller utbildning inom Merit och Filur och så vidare. Det finns en mängd olika saker att göra. Jag är stolt över alla de här satsningarna sammantaget. Hade vi inte gjort dessa hade situationen sett otroligt mycket sämre ut.

Anförande nr 40

K a r i n R å g s j ö (V): Det är bra. Jobbtorgen gör ett mycket bra jobb. Men det finns ändå något strukturproblem, även om revisorerna hurrade när vi träffade dem och var lite smålyriska den dagen. Solen sken, och de kanske var glada på grund av det också. Jag var i Tensta häromveckan, och där gjorde man inte vågen på samma sätt. Där känner man det här på bara kroppen. Där har inte arbetslösheten gått ned dramatiskt. Där är det fortfarande många unga killar och tjejer som står ganska långt från arbetsmarknaden och har gjort det länge. Där handlar det om en stor grupp långtidsarbetslösa.

Vi pratar om tre års arbetslöshet. Det är en maffig siffra. Det kräver ganska stora resurser för att få ned det. Framför allt ska det till en uppsökande verksamhet som nu har kommit i gång lite sent, kan jag tycka, under mandatperioden.

Jag tycker fortfarande att ni kunde ha gjort mer helt enkelt.

Anförande nr 41

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Först kan man konstatera att när ni satt vid makten innan vi tog över 2006 förtidspensionerades väldigt många ungdomar, vilket inte var någon lösning på deras problem, snarare tvärtom. Det var förfärande siffror då, 20 procent i utanförskap när Alliansen tog över makten. När vi har föreslagit jobbtorg och olika saker har ni varit emot. Ni ville inte ha några jobbtorg när vi införde dem.

Det finns ganska mycket som du har ändrat uppfattning om under de här åren, Karin Rågsjö, och jag tycker att det är trevligt att du har gjort det. Nu inser ni att jobbtorgen fungerar på ett bra sätt och att de behövs. Man måste jobba systematiskt med de olika sakerna.

Ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten, vilket är ett bekymmer, var väldigt hög även när ni satt vid makten. Ungefär 30 procent låg den på då. Det har inte blivit bättre och inte speciellt mycket sämre heller. Därmed inte sagt att vi är nöjda, utan vi måste naturligtvis fortsätta att arbeta med de här frågorna mycket systematiskt.

Fråga nr 4. Barns och ungas läsande

Anförande nr 42

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tror att vi är överens om att läsandet är nyckeln till ett rikt språk och en förutsättning för annan kunskapsinhämtning. Bokläsandet är ett fantastiskt sätt att få ta del av en värld som är mycket större än den som man fysiskt kan besöka.

Läsandet har dock under decenniet minskat kraftigt i de allra flesta delarna av samhället. Tyvärr är siffrorna för Stockholms stad, i alla fall vad gäller utlåning av böcker, alarmerande låga jämfört med resten av riket. Det gäller även utlåningen av just barnböcker. Vi har dessutom haft en nedgång i antalet utlånade böcker per barn de senaste åtta åren i Stockholms stad.

När lässtatistik presenteras brukar kulturborgarrådet helt enkelt hylla våra bibliotek. Det är sant att vi har helt fantastiska bibliotek, men statistiken talar sitt språk. Det är inte nog.

Min fråga till borgarrådet är: Har ni några konkreta åtgärder för att bryta utvecklingen av minskat utlånande och minskat läsande?

Anförande nr 43

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige och Emilia! Tack för frågan i mitt favoritämne som jag oerhört gärna pratar om.

Vi har tre A 4-sidor som jag skulle kunna skicka över till dig med åtgärder, vad som görs, för att öka läsandet. Biblioteken kan inte viftas bort, de är den tillgång vi har. Biblioteksanslagen har ökat med nästan 30 procent under de år som jag har haft ansvar för biblioteken. Socialdemokraterna sänkte anslagen till biblioteken i reella siffror innan vi tog över. Det är nu kompenserat på långa vägar.

Vi har renoverat nio bibliotek. Vi öppnar nya bibliotek, tunnelbanebibliotek, och vi har ökat öppethållande i alla bibliotek. Vi har fullskalebibliotek i stort sett alla stadsdelar. Sedan gör vi en jättestor lässatsning med kraftfulla resurser. Den går till så att man framför allt utbildar läsombud på alla förskolor för att sprida högläsandet med barn. Vi jobbar med BVC så att föräldrarna får tips om högläsande. Vi har invigt Berättarministeriet i Husby, och vi har sett till att papperslösa numera kan få låna på våra bibliotek, vilket jag är väldigt nöjd över.

Detta sker tillsammans med skolan, där Lotta Edholm har gjort en jättestor lässatsning, som har fått positiva effekter. Tack vare den nya skollagen har vi bemannade bibliotek på i stort sett alla kommunala skolor. Det är roligt, och det har fått effekten att barnens uppfattning om svenska ökar, och de blir bättre på svenska i skolan. Utlåningen i skolorna ökar i ungefär samma takt som det har gått ned på biblioteken. Man ska dock inte vara nöjd, och det är vi inte. Det är därför som vi gör oerhört mycket på det här området.

Anförande nr 44

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag delar uppfattningen att skolan har en viktig roll i att stimulera barns läsande och ge barn och unga vanan att läsa. Då är det väldigt bra att man gör en lässatsning i skolan. Tyvärr tror jag att det också handlar om att lärarna måste ha tid för att faktiskt kunna se alla elever och möta dem individuellt i läsande. Då är det problematiskt att vi har haft allt färre lärare i Stockholms skolor per elev.

För att återgå till biblioteken instämmer jag i att det är mycket bra som görs, men ändå ser vi att utlåningen minskar. Det kan sägas att skolbiblioteken till viss del kompenserar i vissa grupper, men utlåningen minskar i alla ålderskategorier i Stockholm. Det är också så att bibliotekens aktiviteter som vänder sig till barn och unga är betydligt färre än i både kommuner i hela riket och kommuner i Stockholms län.

Jag vidhåller nog att det inte görs tillräckligt.

Anförande nr 45

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag skulle vilja utmana er. Om du hittar, Emilia, någon annan kommun som har lika många åtgärder gentemot barns och ungas läsande lovar jag att jag absolut tar intryck av det och ser det som en utmaning. Men jag tror inte att du kan hitta det.

Vi har läsombud som utbildas på alla förskolor. Det är inte bara de som kommer till biblioteket utan även andra som ska få del av det. Vi har Svenska med baby på BVC, det vill säga att de som inte pratar så bra svenska ska kunna närma sig böcker på BVC, läsa böcker för sina barn och hitta böcker på sitt hemspråk. Vi samarbetar med öppna förskolan om att leda barn och unga till biblioteken, och vi har ett projekt som heter Stockholm högläser, vilket går ut att rikta in sig på de små barnen.

Sedan finns det alla de som är mellan 9 och 13. För dem finns det bokklubbar, boksamtal, bokkollo och annat. Men har du fler idéer kom gärna med dem. Biblioteken är öppna för nya initiativ.

Anförande nr 46

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag delar din bild av att biblioteken själva är väldigt öppna för aktiviteter och försöker nå fler barn och ungdomar. Ett problem är just att vi har ganska få bibliotek jämfört med resten av landet per invånare. Jag vet att till exempel nedläggningen av biblioteket i Akalla var en enormt stor sorg för dem som bor i Akalla. Det är en sak som kommer upp frekvent när man är där ute. Fler bibliotek med längre öppettider tror jag absolut är en bra lösning.

Det här med aktiviteter är inte någonting som jag har tagit ur luften, utan det är SKL:s sammanställning som visar snittet på antalet aktiviteter som biblioteken anordnar för att stimulera läsning hos barn och unga. Det är ungefär det dubbla i resten av kommunerna jämfört med Stockholms stad. Även våra grannkommuner i länet har betydligt fler aktiviteter på sina kommunala bibliotek för att stimulera läsandet än vad vi har här i Stockholm.

Vi måste nog få upp takten ytterligare så att vi har fler barn som får ta del av denna fantastiska upplevelse och dessutom får bättre förutsättningar att utveckla sitt språk.

Anförande nr 47

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): SKL är på många sätt en fantastisk organisation. Jag hade det stora nöjet att vara ordförande i en beredning, men även SKL har brister. Jag tror att den statistik som du hänvisar till faktiskt har brister.

Det är roligt att du tycker att det är viktigt med fler bibliotek och att du tycker att det är bra med ökade öppettider. Det är det vi har infört under våra år vid makten. Vi har ökat biblioteksanslagen med 30 procent. Ni genomförde i det närmaste en bibliotekssläkt. Det enda sättet för kommunerna att arbeta med läsning gentemot unga människor är att prioritera biblioteken och skolan. Lotta Edholm har en räckä med åtgärder där bemannade skolbibliotek är en grundfaktor som Jan Björklund har infört i skollagen. Jag står för ett ökat anslag till biblioteken. Du kanske tycker att bibliotekarierna inte gör sitt jobb på ett bra sätt, men jag håller inte med. Jag tycker att vi har fantastiska bibliotek och fantastiska bibliotekarier. Kom gärna med fler idéer om du tycker att de ska göra något annat.

Fråga nr 5. Skollokalerna

Anförande nr 48

J a n V a l e s k o g (S): Jag undrar hur borgarrådet ser på den allvarliga brist på skollokalerna som vi kan se kommer att uppstå under de närmaste åren. År 2022, som faktiskt inte alls är särskilt långt borta när det gäller skolplanering, kommer vi att ha en brist på mellan 3½ tusen och 6 000 platser som vi inte har någon planering för. Till detta ska räknas, som inte är inräknat nu, att en del partier vill minska klasstorlekarna för de yngsta eleverna. Det påverkar skollokalsfrågan. Det tredje är

att vi har en hel del paviljonger som kommer att läggas de närmaste åren. Enligt tidningsuppgifter handlar det om 30 000 kvadratmeter som kommer att försvinna.

Hur ska vi klara det? Hur ska vi med dagens haltande planering klara allt detta?

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Vi måste helt enkelt bygga fler skolor. Det är väl det korta och enkla svaret. Fram till 2021 måste vi bygga åtminstone tio helt nya grundskolor. Nästan alla dessa är redan under planering. Vi har dem i olika former av planering. Ibland är det inriktningsbeslut, ibland är det genomförandebeslut.

Sedan måste vi bygga ut åtminstone 20 av de grundskolor som redan finns i Stockholms stad. Den planeringen är på gång, och på en del skolor har man rent fysiskt påbörjat utbyggnaden. Det är det korta svaret.

Det räcker inte. Det här var fram till 2021, men fram till 2030 måste vi bygga åtminstone ett fyrtiotal skolor ytterligare om vi ska klara att bygga staden som vi planerat, 140 000 nya lägenheter. Vi har alltså en jättestor utmaning framför oss. Att fram till 2021 bygga ungefär ett tiotal nya skolor och bygga ut åtminstone 20 av våra befintliga skolor är svaret.

Anförande nr 50

J a n V a l e s k o g (S): Tyvärr är det inte riktigt ett svar, som jag ser det. Oavsett om man räknar med 2021 eller 2022 finns det ett gap som jag pratar om. Den redovisning vi har fått i nämnden om skolorna, både nya skolor och utbyggnaden av befintliga skolor, är det fortfarande år 2022 ett gap på mellan 3½ tusen och 6 000 platser där det inte finns någon planering. Därutöver finns det inte redovisat i nämnden hur vi ska klara mindre skolklasser. Och 30 000 kvadratmeter paviljonger kommer att läggas ned, och det i en nära framtid.

Gapet är långt mycket större än vad vi har fått redovisat i utbildningsförvaltningen, även om det finns en del planer där. Skillnaden mellan det som Lotta Edholm redovisade och verkligheten är problemet, som jag ser det.

Anförande nr 51

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det gap som Jan Valeskog pratar om finns om vi inte fattar några beslut. Men vi kommer att under våren fatta beslut för att täcka upp för de skolplatser som måste till i slutet av den planeringsperiod som Jan Valeskog pratar om. Det är inte så att det finns ett gap eller en brist på platser i dag, utan det kommer att finnas om vi inte fattar nödvändiga beslut. Det kommer vi att göra under våren i utbildningsnämnden. Det här gapet kommer att slutas så sakteliga under vårterminen.

Sedan är det viktigt att påpeka att vi sluter gapet för de allra närmaste åren, men sedan kommer vi att behöva sluta ett gap som är mycket större om vi ska kunna bygga 140 000 nya bostäder. Då kommer det att behövas ännu fler nya skolbyggnader. Det är en jättestor utmaning.

Anförande nr 52

J a n V a l e s k o g (S): Det är en stor utmaning, men problemet är att gapet blir realitet i en nära framtid, om det stämmer att de här paviljongerna måste läggas ned de närmaste åren, 30 000 kvadratmeter. Om ambitionen verkligen är att vi ska se till att vi får ned skolklassernas storlek – det är inte inräknat i den redovisning som vi har fått – är detta ett jätteproblem.

Borgarrådet säger att det ska lösas under våren. Då är det nya skolor och nya projekt som vi inte har fått redovisat. Gapet är realitet på kort sikt, och dessutom enligt den redovisning som vi fått saknas det 2022 minst 3½ tusen platser. Då är frågan: Är det enskilt drivna skolor – det är så jag har uppfattat det – som måste lösa detta? Är det dessa som ska lösa det, eller ska kommunen ta ett helt och eget ansvar själv? Vad tycker borgarrådet?

Anförande nr 53

Borgarrådet E d h o l m (FP): Nu har jag försökt förklara det flera gånger. Om vi inte fattar några beslut nu då kommer det här gapet att uppstå år 2022. Men om vi fattar riktiga beslut under våren kommer vi att kunna sluta det här gapet så att bristen inte uppstår om knappt tio år. Det är väldigt viktigt att vi fattar de besluten.

När det gäller paviljonger ändras nu lagstiftningen så att det blir tillåtet att ha paviljongerna stående lite längre än vad som gäller enligt nuvarande lag. Men det är därför vi har uppfattningen att det inte räcker med att vi bygger helt nya skolor, utan vi måste också bygga ut många av de befintliga skolor som finns. Det arbetet pågår i Stockholms stad.

Fråga nr 6. Hemtjänsten i Stockholm

Anförande nr 54

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag träffade just ett gäng tjejer och killar från Kommunal och hemtjänsten som demonstrerade här utanför för en bättre hemtjänst. En av de saker som de demonstrerar för är fasta tjänster. Det är någonting som naturligtvis är viktigt för dem men också för oss därför att kontinuitet i personalgruppen är ett av de viktigaste kvalitetsmåten.

Jag såg i Svenska Dagbladet häromveckan att du, Joakim Larsson, var väldigt nöjd med utvecklingen av hemtjänsten i Stockholm. Min fråga blir: Vad säger du till dem som demonstrerar här utanför? Jag förstod att det inte var någon från Alliansen som ville gå ut och möta dem. Hur kan du vara nöjd i en situation där ungefär 22 procent av våra utförare har mindre än hälften av personalen fast anställd och vi vet att kontinuitet i personalen är ett av de viktigaste kvalitetsmåten?

Anförande nr 55

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Tack, Roger Mogert, för frågan! Vi kan konstatera en sak, och det är att när vi tog över 2006 var äldreomsorgen kraftigt underfinansierad. Det är det besked som vi har gett till Kommunal i dag när vi har svarat på de frågor som de hade tagit fram i anslutning till den demonstration som de skulle hålla här utanför i dag. Mycket av demonstrationen handlar om ett nytt

tidsregistreringssystem som mig veterligen Socialdemokraterna har varit påhejare till. Senast vid dragningen i äldrenämnden tyckte åtminstone företrädarna för Socialdemokraterna där att det var någonting väldigt bra. De har fått sina svar, men jag tror inte att Roger Mogert tycker att vi ska lämna salen och inte svara på frågor från oppositionen utan i stället gå ut.

De har alltså fått sina svar. Du får gärna ta del av dem, Roger, så att du också se vår syn och ta del av utvecklingen av äldreomsorgen.

Det är viktigt med kontinuitet. Det är viktigt att de äldre, inte bara inom hemtjänsten utan inom hela omsorgen, möter personer som de känner igen. Det är någonting man ska sträva efter. Många av hemtjänstföretagen vårdar just kontinuiteten och försöker se till att inte byts ut för mycket personal kring den enskilde. Det skapar trygghet. Det är någonting man ska sträva efter.

Vi har jobbat väldigt mycket i Stockholm med kompetensutveckling för att nå möjligheten till kontinuitet och för att se till att personalen inom vår egen omsorg men också inom den privata omsorgen ska omfattas av kompetensutveckling. Den grundutbildning som nu genomförs har inneburit att när det här året är slut är det nästan 800 personer som har fått grundutbildning. Det är bra för omsorgen, och det är bra för utvecklingen framöver. Jag tror dock att vi kan göra ännu mer för kontinuiteten.

Anförande nr 56

Borgarrådet M o g e r t (S): Man kan kanske tycka att någon av er hade kunnat gå ut; ni ska ju inte alla svara på frågor, misstänker jag. Någon i den borgerliga fullmäktigegruppen hade kunnat hinna ut och träffa demonstranterna. Men det är naturligtvis ert val.

Jag förvånas över denna nöjdhet. Vi har en situation där mellan en fjärdedel och en femtedel av de aktörer som vi har i systemet har mindre av hälften av sin personal fast anställd. Resten är inte fast anställda. När det gäller fortbildning och utbildning ser det ungefär lika illa ut, på ungefär 20–25 procent av företagen ser det väldigt illa ut. Ändå är ni nöjda.

För mig blir det hela märkligt. När jag träffar äldre eller de äldres organisationer, eller anställda eller de anställdas organisationer, hör jag att de är väldigt missnöjda, väldigt oroliga och säger: Ni måste göra någonting. Men ni är alltid nöjda. Träffar ni andra anställda och andra anställdas organisationer än vi, eller hur kommer ni fram till att allt är bra?

Anförande nr 57

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nej, jag tror inte att det är en framkomlig väg att slå sig för bröstet och säga att allting är bra eller att vi är nöjda med precis allting som sker. Vi har en omfattande äldreomsorg med en divergerande bild inom omsorgen dessutom. Det finns i dag väldigt många olika aktörer att välja emellan. Vi har utvecklat äldreomsorgen i alla dess delar under de år som vi i Alliansen har styrt.

Dessutom har vi sett till att tillföra stora resurser. Det är närmare 1 miljard mer i dag de har att röra sig med än under den tid då ni senast styrde.

Det är klart att pengar behövs, men pengar är inte allt. Det har handlat väldigt mycket om nya arbetssätt och kompetensutveckling. Men vi är inte nöjda fullt ut. Vi vill göra mer, och vi vill se till att utvecklingen fortsätter och att vi får den specialisering som behövs för att möta framtidens krav. Det är därför som en av enheterna i Stockholms stad fick motta ett pris för bästa demensteam förra veckan, för vi har utvecklat detta. Det är vi, ingen annan, som har utvecklat detta.

Anförande nr 58

Borgarrådet M o g e r t (S): Det intressanta är att du säger att ni har satsat 1 miljard extra. Man förleds att tro att det skulle vara "1 miljard bättre". Men det är inte riktigt så man upplever det bland de anställda eller de äldre. När vi pratade med de äldre när vi styrde sade de faktiskt, som ni minns och har påpekat flera gånger: Ändra inte systemet. Ändra inte systemet, sade PRO. Då gjorde vi inte det. Nu säger PRO och Kommunal att systemet inte fungerar längre, det är på väg att brista. Det ger en bra funktion för företag, men det ger en dålig funktion för de äldre. Det är en stor kvalitativ förändring i opinionen bland de äldre och de anställda.

Det leder mig till slutsatsen att folk inte är nöjda, att systemet inte fungerar därför att syftet med äldreomsorgen är att ge omsorg till de äldre, inte att vara en näringspolitisk åtgärd för småföretag, vilket det har blivit i dag.

Anförande nr 59

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag undrar vad Roger Mogert egentligen avser för system som uppenbarligen ska förändras. Är det så att det är valfrihetssystemet han åsyftar, är det så att de äldre i framtiden inte ska få möjlighet att välja vem som ska utföra hemtjänst? Är det beskedet från Roger Mogert är det i så fall ett av de tydligare besked jag har hört från talarstolen i den här frågan. Är det så att ni ska se till att det inte ska finnas valfrihet inom hemtjänsten och därmed se till att det som de äldre uppfattar som den allt bättre fungerande hemtjänsten ska avvecklas till förmån för ett gammalt system där man inte kan välja, finns det all anledning för väljarna att oroa sig. De äldre i dag är mer nöjda än tidigare. De är mer nöjda än någonsin.

Det finns väldigt mycket kvar att göra. Kontinuitet är en sak som skapar trygghet, och vi måste alla arbeta för att få mer kontinuitet inom hemtjänsten och inom omsorgen generellt.

§ 13 Vision Hässelby-Vällingby 2030 (utl. 2014:44)

Anförande nr 60

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är viktigt att man ser hela staden, och det är viktigt att man ser hela staden som en enhet. Staden är attraktiv i alla dess delar; det är någonting man upptäcker inte bara för sin egen del när man besöker olika delar av staden utan också när man träffar människor som bor runt om i Stockholm. Nästan alla vittnar om hur mycket de trivs och hur bra det är men också om vad vi behöver göra för att förändra saker som brister.

Med utgångspunkt i de positiva erfarenheter som vi har haft både i dialogarbetet och i visionsarbetet för Järvaområdet har vi sett till att påbörja ett arbete med den södra delen av staden i Söderortsvisionen. Nu har vi kommit till Hässelby-Vällingby. En del kan nog tycka att det här med visioner blir aningen märkligt. En del kan till och med uttrycka det som flummigt. Jag kan bara försäkra er om att det inte på något sätt är dåligt att man på alla vis frågar de boende i ett område hur man ska utveckla staden i nära samklang och dialog med dem. Det är bra. Det är bra för utvecklingen, och det är bra för politiken. Det gör att vi också vet vart vi vill nå. Det är lättare för oss att samordna, och det är lättare för oss få förvaltningar och myndigheter att arbeta mot gemensamma mål. Målet handlar om ett ökat antal jobb, fler ställen att arbeta på, trygghet och bostäder i alla former. Människor i olika skeden av livet behöver olika typer av bostäder i hela staden.

Arbetet har kommit längst i Järvaområdet, som jag nämnde. Där har vi arbetat med visionen i nära samklang med stadens olika förvaltningar och med andra aktörer – fastighetsägare och andra myndigheter. På så sätt ser vi till att vi också implementerar de gemensamma målen och ser till att medborgarna vet när saker och ting ska uppnås.

Detta är ett viktigt arbete. Vi, och några av er som har deltagit i den dialog som vi har genomfört i bland annat Hässelby-Vällingby, kan konstatera att de boende har enormt många idéer för hur man ska utveckla staden, hur man kan bygga mer och hur man kan se till att få fler arbetsplatser. Vi måste ta vara på engagemanget lokalt. I det material som i dag finns i ärendet har vi också betonat att det lokala engagemanget måste in i visionsarbetet. Vi ska se till att de idéer och de eldsjälar som finns hela tiden är med i arbetet framåt för staden.

Det är också viktigt att peka ut de ödesfrågor som staden står inför. När vi talar om fler arbetsplatser sätter vi det i relation till den politik vi för generellt. Vi måste tala om Förbifarten även när det gäller Hässelby-Vällingby. Utan Förbifarten, där man har möjlighet att komma upp vid Vinsta, påverkas inte området lika positivt. Det utvecklas inte lika mycket företagande. Det är inte lika lätt att ta sig från bostad till ett arbete om man inte kan ta sig med bil, buss, tunnelbana och spårväg runt om i den här staden. Vi måste också se till helheten.

Likväl finns det andra hot för Hässelby-Vällingby som vi också måste tänka på när vi ser på framtiden. Det handlar om hur kostnader för att anställa unga riskerar att höjas

om en annan regering, oppositionen, får möjlighet att styra över kostnaden för att anställa de yngre personer som i dag arbetar i olika branscher. Det kan för den delen också handla om att man anställer människor inom restaurangrörelser, som med oppositionens förslag landar på att man ska få ökade kostnader för till exempel moms på mat på restauranger.

Allt detta hör samman. Om vi ska arbeta för fler arbeten i regionen, inklusive Hässelby-Vällingby, måste man se allt i en helhet. Visionen handlar om att skapa jobb, företagande och bostäder och att utveckla staden tillsammans med medborgarna. Då måste vi se till att politiken hör samman. Vi har i området en fantastisk utveckling i delar som Vällingby city, Vinstaområdet och annat. De har stor potential att utvecklas ytterligare.

Fru ordförande! Med denna vision i ryggen tror jag att vi kommer att komma betydligt längre än vad vi skulle göra om man bara gör enstaka infall i området med olika politiska lösningar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till vision.

Anförande nr 61

A w a d H e r s i (MP): Fru ordförande! Det är bra att ha en vision för framtiden. Men det är också viktigt att man kan leda visionen i mål. Jag vill fråga Joakim Larsson: Vad är det som säger att du kommer att lyckas med det här? Du har haft Järvalyftet och Söderortsvisionen. Alla har misslyckats med att nå de mål som ni har satt upp.

Ni har sagt att det ska bli fler jobb, bättre skolresultat och bättre bostäder. I Järva, där man har infört visionen, har ni misslyckats på alla dessa punkter. Arbetslösheten har ökat. Det vore intressant att höra: Vad är det som skiljer sig den här gången från de tidigare visionerna?

Anförande nr 62

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det är viktigt att man ser till just helheten. Det som är din beskrivning av inte bara Järvalyftet och Järvavisionen är ganska märkligt i sammanhanget. Detta är ett visionsarbete som pågår för de närmaste 20 åren, eller fram till 2030. Det är sagt att vi kommer att behöva på så länge att kontinuerligt hitta metoder för att få mer företagande och att utveckla området i nära dialog med de boende. Det gör vi. Det är inte alls så nattsvart som du säger.

Vi ser också hur skolresultaten – vi har fokusskolor även i Järva – blir bättre. Vi ser att människor, även ungdomar, kommer mer i arbete. Vi ser att samordningen gör att vi på till exempel sommarlov och jullov får en minskad brottslighet med 40 procent. Det är oerhört viktigt att vi samlat arbetar lika i alla visionsområden. Det är också därför vi vill arbeta på detta sätt även i Hässelby-Vällingby.

Anförande nr 63

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Fru ordförande! Hässelby-Vällingby är på vissa sätt en ganska tydlig spegling av vår stad, inte minst vad gäller den enorma

segregationen. I området finns Smedshagen, där förvärvsfrekvensen är 49 procent. I Hässelby gård är den 64 procent. Detta kan man jämföra med exempelvis Kälvesta, där 84 procent arbetar. Ser man till gymnasiebehörigheten och gör ungefär samma jämförelse är den i Smedshagen 64 procent, medan det i Nälsta är 96 procent som går ut grundskolan med behörighet till gymnasiet.

Tyvärr har den andel som arbetar gått ned i hela området. Ungdomsarbetslösheten har i princip fördubblats från 2008, och är uppe i nästan 6 procent i dag. Om hela Stockholm ska ha sin fulla potential och alla människor som bor och lever i Hässelby-Vällingby ska ha samma möjligheter till ett rikt och utvecklande liv är det tydligt att det behövs stora insatser, framför allt på skola och arbete. Därför är det bra att man sätter upp tydliga mål för området för framtiden.

Det är dock oerhört viktigt att det inte innebär att verksamhet som är självklar i de flesta delar av vår stad blir projekt, såsom möjlighet till arbete, skolor som håller hög kvalitet eller renhållningen av stadens gator och parker. Om man upplever att det är specialprojekt är det svårt att se att man tillhör det stora hela och är en gemensam stad. Alla stockholmare måste kunna lita på att stadens och kommunens verksamhet håller högsta kvalitet oavsett var man bor. Det är därför vi tycker att det är viktigt att visionen är mer än fina ord. Den ska konkretiseras. I dag är det vagt när det gäller vilka förslag och vilka insatser som krävs för att man ska nå visionen. Det finns i princip inga förslag på insatser.

Vi tycker att man skulle förtydliga visionen med en tydlig satsning på de stockholmare som växer upp i området. Det tas många initiativ av de barn och ungdomar som växer upp i Hässelby-Vällingby, precis som det gör på många andra håll runt om i Stockholm. Detta borde uppmuntras inte bara i ord utan även i handling. Vi tror att ett ungdomens hus i området är ett sätt att göra just detta – att skapa ett utrymme där ungdomar kan skapa själva. Det handlar om sysselsättning, gemenskap och utveckling.

En annan praktisk åtgärd är satsningar på socialtjänsten med större möjlighet att stärka barn och ungdomar på individnivå. Inte minst handlar det om att erbjuda tillgång till kuratorer på ungdomsmottagningarna, som vi vet ligger betydligt lägre än i resten av staden. Det är inte acceptabelt i ett läge när var tredje ung kvinna och var femte ung man i Stockholm lider av psykisk ohälsa.

Bifall till Socialdemokraternas förslag kommunstyrelsen!

Anförande nr 64

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är intressant, Emilia, hur du väljer ut dina siffror. Om du backar till 2006, i stället för att ta 2008 års siffra, får du en siffra som är intressant ur socialdemokratisk synvinkel eftersom ni hade styrt det året. Då var arbetslöshetssiffran 6,2 procent i åldern mellan 18 och 24 år. Nu är vi nere på 6,1 procent. Det är ingen dramatisk utveckling, och det hade varit mycket bättre om det hade varit ännu bättre. Vi har under finanskrisens år sett att vi i vissa delar av staden har haft en högre arbetslöshet bland ungdomar. Men det är ingen

tvekan om att det har vänt, och nu har vi till och med hamnat under den siffra som ni själva hade – och det var väl ingen direkt lågkonjunktur 2006, mig veterligen.

Hur tror du att det blir bättre för ungdomarna i Hässelby-Vällingby om man ökar kostnaderna för att anställa dem? Och hur tror du att det blir bättre av att man ser till att öka momsens på mat för restauranger, där många unga kan få sitt jobb?

Anförande nr 65

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Sex års ökande ungdomsarbetslöshet kanske inte kan kallas en vändning. Det skulle jag nog inte säga. Tvärtom behöver trenden vända nu.

Jag håller med Joakim Larsson i delen att allt hör samman. Det går inte att säga att en enskild del står för sig själv, utan hela politiken håller såklart ihop. Moderaterna för med sina stödpartier den politik som de har fört under de här åren, där man tar och tar med den ena handen, skär ned på resurser och låter socialtjänsten gå på knäna och med den andra handen säger att vi ska lösa detta med en vision. Det är den kritik vi har haft mot alla de projekt som har startat.

Jag håller helt med om att vi behöver en sammanhållen politik i Stadshuset för alla områden och hela staden. Därför behöver vi också en ny majoritet.

Anförande nr 66

A w a d H e r s i (MP): Ordförande och kommunfullmäktige! Vision Hässelby-Vällingby 2030 är en vision som Alliansen har för ytterstaden. Vi tycker att det finns en del bra i visionen, men vi saknar viktiga delar. Man nämner det lite grann bara, men vi tycker att man ska dra lärdomar av det arbete som har gjorts under de senaste sex sju åren. Det handlar om att ha ett stort inflytande för människor som är berörda – de som kan ha glädje av förbättringsarbetet, nämligen de människor som bor där.

Jag kan säga att jag under de senaste åren har följt den dialog som man har haft i olika delar av staden – Järva, Söderort och Hässelby. De flesta upplever att dialogerna inte är värda namnet. En dialog måste betyda att man lyssnar på varandra och att man tillsammans kommer fram till någonting. Jag har hört vad du säger, men jag tänker ändå köra det här.

Det viktiga, som vi ser det, är att vi måste se de ökande ohälsotalen i Hässelby. Det finns en svår ungdomssituation. Det måste vi också kunna se. Vi kan inte bygga staden utifrån bilberoende. Vi kan inte se att lösningen är att man bygger Förbifart Stockholm. Vi vill bygga framtiden på en stad där man satsar mycket mer på kollektivtrafiken. Vi vill gärna ha en spårburen linje till Hässelby, kanske från Rissne eller Kista till Tensta och så vidare. Jag tycker att detta är viktigt.

Jag har läst någonstans att statsminister Reinfeldt har sagt: Jag varnar er för visioner. Jag vill ändå varna er för visioner som ni inte kan leda i mål.

Anförande nr 67

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktigekamrater, åhörare! Jag bor i Hässelby-Vällingby. Jag har bott där ända sedan 1967, med några korta avbrott. Jag

har bott i de privilegierade delarna, för jag har mest bott i Nälsta respektive Hässelby villastad. Det är inte de områden som har det taskigast. Men jag tror att jag kan min stadsdel ganska bra.

Först och främst instämmer jag självfallet i Socialdemokraternas förslag till beslut. Jag tycker inte att det är något större fel på visionen i sig. Den är ganska trevlig. Det ska vara attraktivt, vi ska ha det bra i staden, vi ska ha jobb, trygghet och bostäder och så vidare. Det är ingen som är emot det; det är väl alla för. Problemet är möjligen att man kanske ska konkretisera vad man menar. När man använder ordet världsklass tycker jag att det är en point att man bestämmer sig för vad man menar med världsklass och inte bara proklamerar det. Jag tycker att till exempel Ingmar Bergman, ABBA och Zlatan är världsklass. Det är inget snack om den saken. Men det är snack om vad man menar annars.

Däremot har detta område levererat riktig världsklass en gång i tiden. Det kan dokumenteras på det sättet att japaner kom hit med kamera på magen på 50-talet och tittade på Vällingby, för så såg den moderna framtiden ut. Det var världsklass på den tiden. Jag tycker att vi någonstans inte har fattat hur man ska fokusera på de problem som finns nu. Det är problem med utbildning, det är problem med arbete och det är problem med risiga centrum som inte alls är så bra som de borde. Det finns våld, och det finns social oro. Varför måste ni lägga ned Allhuset? Det var en oerhört oklok åtgärd.

Kulturellt har det hänt en del i området, och det är Tomas Rudins förtjänst. Det är inte den borgerliga majoritetens förtjänst. Det händer lite grann, och det är jättebra. Men jag fattar inte av den här texten hur saker och ting ska hända. Hur då? Det som är bra är att vi har en ung befolkning – massor av unga människor. Vi har människor från många länder. Det är perfekt, och det är bra. Vi har en fin miljö. Men hur det ska bli något fattar inte jag av den här texten.

Jag håller med om en sak som Joakim Larsson sade, och det handlar om Förbifarten. Jag tror att den kommer att spela en positiv roll när det gäller utvecklingen i Hässelby-Vällingby. Något som inte nämns och som man borde åtgärda kring detta är Brommaplanseländet. Det är ett stort problem för oss som bor i Hässelby-Vällingby att trafiken stoppas upp av Brommaplanseländet. Det pågår varje morgon och varje kväll. Ursäkta mig – Förbifarten är jättebra, och den kommer att göra att en del människor åker förbi. Men vi som bor i Hässelby ska åka in med bil ibland, och vi fastnar vid Brommaplan. Vi kommer inte att få någon lösning och någon avlastning i och med Förbifarten. Fixa Brommaplanseländet – det vore en bra bit för att komma någonstans i de här frågorna!

Anförande nr 68

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Jag bor också i Hässelby-Vällingby, och jag är uppväxt i stadsdelen. Det jag uppskattar allra mest är att det är en underbart vacker stadsdel. Det är nära till naturområden, och det ligger nära Mälaren. Det är en underbar stadsdel som vi måste utveckla vidare.

I dag kan jag säga att det största problemet i stadsdelen är att vi har förlorat många jobb och företag. Vi har förlorat nästan 10 000 jobb inom en årsintervall. Därför måste vi få fler jobb till stadsdelen. Det är en avgörande fråga för att vi ska få en positiv utveckling både genom att kunna ge jobb till våra ungdomar och att kunna se framåt. Jag vill verkligen understryka det här med jobb. Jag skulle också vilja se att vi får ut fler förvaltningar till vår stadsdel.

En annan avgörande fråga är infrastrukturen. I dag är det besvärligt att ta sig in till innerstaden om man bor i Hässelby-Vällingby. Det gäller både om man åker kollektivt och om man cyklar. Det finns en hel del att göra. Det gäller även om man ska ta bilen. Vi måste se över detta för att få en fungerande stadsdel dit människor kan ta sig. Man ska kunna bo med den fina livskvalitet som man har i dag. Naturligtvis ska vi också bygga fler bostäder, men vi ska vara noga med att se till att vi i detta också bevarar den fina miljön.

Det jag verkligen har kämpat för är naturreservatet i Kyrkhamn, som nu äntligen är på gång. Där ska vi jobba vidare, och stadsdelen har också ett naturreservat i Grimsta. Det är viktigt med grönområden för de boende på alla möjliga sätt.

Trygghet är också någonting som vi måste få in i visionen ordentligt. Det visar sig att det är rätt många i stadsdelen som känner sig otrygga. När man går in och tittar och ser polisens statistik och så vidare är det inte någon ökning på något vis. Men många känner ändå en otrygghet, och vi måste på alla sätt se till att detta blir en trygg stadsdel.

Idrotten och våra ungdomar är viktig. Vi behöver fler idrottshallar och tillgänglig möjlighet för alla ungdomar och barn att röra på sig och ha ett intresse. Vi är stolta över att vi nu har fått Biblerian i Hässelby gård. Det är en otroligt fin verksamhet som samarbetar med flera olika parter. Där finns också möjlighet för föreningar att få gratis lokaler. Det handlar om samarbete för att förebygga för våra ungdomar. Vi måste tidigare komma in för att verkligen se till att alla barn och ungdomar får den framtid som de har rätt till.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 69

B e r i t K r u s e (S): Helen! Jag tycker att det är jättebra att det finns något som är skrivet om vår stadsdel, Hässelby-Vällingby. Jag är också uppvuxen där, i Blackeberg. Jag har bott där i många år, i 40 år – nu i Kälvesta där vi har byggt själva. Det är en härlig stadsdel.

Nu är vi i slutet av mandatperioden. Jag undrar hur det kommer sig att ni inte har löst ungdomsarbetslösheten där ute. Hur kommer det sig att ni inte har hunnit längre i planerna med byggandet och att koppla detta till infrastrukturen? Det är oerhört viktigt, som andra har sagt i inlägg här tidigare.

Ungdomsverksamheten är lika med noll. Det finns inte mycket kvar. Exploateringsnämnden skriver i sitt remissvar: Grimsta hindrar byggande. Är det den syn som ni borgare också har?

Jag vill gärna ha svar på de här frågorna, Helen. Jag tycker ändå att det är en bra början att vi skriver ned någonting om den stadsdel som ligger längst ut i väster.

Anförande nr 70

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Berit! Först vill jag säga att det finns fritidsverksamhet för ungdomar i stadsdelen. Vi kommer också att ha ökade resurser på det, som vi nu satsar. Det är jag glad för. Vi har verkligen börjat med förebyggande verksamheter den här mandatperioden, och vi fortsätter med det. I visionen är detta en prioriterad fråga.

Jag känner alltså inte igen mig. Det finns väldigt mycket att göra när det gäller ungdomsarbetslösheten. Men det såg inte bättre ut när ni satt vid makten. Vi jobbar stenhårt, för arbete, jobb och utbildning är oerhört viktigt för oss.

Anförande nr 71

Annamargarethe Livh (V): Ordförande! Som Joakim sade är det viktigt att man ser hela staden. Då tycker jag också att det är viktigt att man ser vilken segregerad stad vi lever i och hur mycket segregationen har ökat under de åtta år som ni har styrt staden.

Det kan man se i Hässelby-Vällingby. Jämför Hässelby gård och Hässelby strand, centrumen och vissa bostadsområden där, med en del villaområden! Det är en enorm skillnad i boende, i barns villkor och så vidare.

Jag tycker också att det är bra med en dialog med de boende. Men det hjälper inte att ha en dialog om man har en stadsdelsnämnd som inte har resurser utan som har underskott. Om man inte har pengar till socialt förebyggande arbete, om det saknas fältassistenter i den utsträckning de behövs och om det inte finns träffpunkter för ungdomar hjälper inga visioner eller dialoger i världen. Det är dessa signaler man får från facket, från anställda och från invånare i dessa stadsdelar precis som i andra stadsdelar: Det finns inte resurser.

Det finns inte heller resurser till kultur. Var finns teater? Var finns Trappan? Var finns biblioteken och barnkulturen? Det är det som en stadsdel behöver, och det är också det som en del av de här dialogerna har visat. Det är det man vill ha, för det är det som håller stadsdelen samman.

Återigen: Det är bra med dialog. Men då måste man också lyssna på de boende. Det tycker inte jag att ni har gjort. Titta på Allhuset! Hur många var det inte som fick kämpa för att ha Allhuset kvar? Allhuset var en träffpunkt för olika åldrar och för föreningar. Det betydde mycket för människorna i området. Trots otroligt långa protestlistor lades Allhuset ned, och det tycker jag är ett dåligt exempel på dialog. Om man fortsättningsvis ska försöka att förbättra Hässelby-Vällingby måste man dels ha klara mål, dels ha resurser och dels, faktiskt, lyssna på de boende.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 72

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Jag vill först säga att de medborgardialoger som har varit i Hässelby-Vällingby har varit oerhört populära. Det har varit mycket folk, och det har kommit fram många bra förslag. Vi kommer nu också att ha uppföljningsmöten. Det har varit oerhört positivt, måste jag säga, och det har verkligen kommit fram bra förslag som är genomförbara på olika sätt. Det är viktigt att man har den lokala förankringen, tycker jag.

Du säger att det är underskott i stadsdelen. Det är inget underskott i stadsdelen, vill jag säga. Det saknas inte fältassistenter. Det saknas inte träffpunkter. Vi kommer till och med att öppna en ny träffpunkt nu. Vi har rätt många fritidsgårdar och även många parklekar som också har öppet i stadsdelen. När det gäller bibliotek har vi precis öppnat Biblerian i Hässelby gård. Det är en otroligt positiv verksamhet som är riktad just till ungdomar i första hand. Det du står och säger här stämmer faktiskt inte för stadsdelen.

Anförande nr 73

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag tycker att det är bra att man har kommit i gång med Biblerian. Men ni lade ned Allhuset, som folk faktiskt ville ha. Ni hade en dialog med folk, och de ville ha kvar Allhuset. Men ni lade ned det. Jag tog det som ett exempel på ett ytterst dåligt sätt att arbeta med lokal demokrati.

Stadsdelsnämnden har fått ta från sina andra pengar, till exempel kulturpengar, för att täcka sociala kostnader. Har ni någon kulturverksamhet för barn? Har ni någon lokal teater? Har ni någon kultursekreterare? Nej, det har ni faktiskt inte. Ni har tagit från dessa pengar för att täcka sociala kostnader, och det är inte okej. Det är kultur, idrott och satsning på barn och ungdomar som håller ihop en stadsdel.

Anförande nr 74

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det handlar om Vision Hässelby-Vällingby 2030. Jag vet inte hur många som har läst dokumentet på nästan två och en halv sida. Det är två sidor text. När man läser det ser man att det är en i grunden fin text som beskriver en stadsdel som kan utvecklas till någonting riktigt bra. Hässelby-Vällingby är en mycket viktig och central del i Stockholm. Man ser det på dess placering i förhållande till Järfälla och uppemot Spånga, Tensta, Kista och så vidare.

Detta är områden som vi måste ta hand om, värna och utveckla. När man läser dokumentet, visionen, ser man tyvärr en del dystopiska inslag som är olyckliga. Visionen byggs upp runt infrastruktur som är helt fel ute och någonting som vi sysslade med under förra århundradet. Det är inte detta som kommer att bli navet för Hässelby-Vällingby. Förbifarten kommer att ställa till det. Vi hörde dem som var uppe här tidigare och pratade om vad som händer med Drottningholmsvägen och Bergslagsvägen. Vi vet att alla trafikmätningar visar att om Förbifarten byggs kommer dessa vägar att vara helt igenkorkade. Det är inte så att man underlättar någonting. Vissa bilar – 140 000 eller någonting sådant – kommer att susa runt i tunneln, men det är inte detta som Hässelby-Vällingby behöver. De behöver en väl

utbyggd och bra kollektivtrafik. Vi vet att gröna linjen, till exempel, är kraftigt eftersatt. Den klarar inte den kapacitet som behövs i det här området.

Det finns förslag på hur man ska kunna lösa detta. Jag ska inte gå in på dem nu eftersom det inte är vår del att i det här läget ta ställning till det här. Men vi vet att den satsning som ni så gärna vill ha, Förbifarten, inte kommer att lösa problemen där ute.

Däremot föreslår vi kollektivtrafiksatsningar som går från Hässelby upp till Spånga, Tensta, Rinkeby och Kista, det vill säga spårvägssatsningar. Vi måste också ha bra och fungerande satsningar som går ut till Järfälla för att denna satsning verkligen ska fungera på ett bra sätt.

När Stockholm växer och när Hässelby-Vällingby växer, vilket det gör nu och kommer att göra fortsättningsvis – vilket vi tycker är bra – måste vi också se till att våra naturreservat instiftas. Det gäller dem som vi ännu inte har instiftat men som man ligger och tjuvhåller på och aldrig får ändan ur vagnen och får till, till exempel Kyrkhamn.

Detta är ett litet dokument. Det är tyvärr lite för litet, för det finns inga konkreta åtgärder för vad som ska göras, och det hade man gärna sett. Vi har lagt fram ett förslag till beslut direkt på bordet här i dag eftersom vi råkade missa det tidigare.

Jag yrkar bifall till vårt förslag till beslut.

Anförande nr 75

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Hässelby-Vällingby är en stadsdel som har fantastiska förutsättningar. Jag bor inte där, men jag bor alldeles intill som granne och jag är ofta där. Jag är ofta i de fantastiska grönområdena. Sveriges första ABC-stad Vällingby var något som man alltid besökte när man var liten. Det var det som var storstaden.

Detta är en stadsdel med fyra strandbad och fina grönområden, till exempel Grimsta och Kyrkhamn. Det är också fint runt Nälsta. Men stadsdelen är inte homogen. Vi måste vara ärliga och säga att vissa områden har varit eftersatta när det gäller underhåll och så vidare. Jag tror att alla majoriteter måste ta på sig ett ansvar för detta. Men nu håller det på att bli ändring på det.

Visionen, som inte är ett projekt, är just en vision. Den är långsiktig, och den pekar ut stadsdelens fantastiska möjligheter. Arbetet har redan startat. Det handlar om jobb, det handlar om bostäder och det handlar om skola. Vet ni att av de skolor som har den bästa utvecklingen av meritvärdet mellan 2010 och 2013 i hela Stockholm ligger Smedshagsskolan i topp? På fjärde plats ligger Hässelbygårdsskolan. Det är helt fantastiskt vilka uppräckningar man har gjort där, men det glöms gärna bort.

Bostäder byggs. Förbifarten kommer att spela en jättestor roll. Fråga företagen i Vinsta; de går bara och väntar och tycker att det har dröjt alldeles för länge! Det

händer mycket redan nu. 658 ungdomar hade sommarjobb förra året, och jag är övertygad om att det kommer att bli minst lika många i år.

När det gäller de dialoger som ni tycker är så förkättrade från den andra sidan var det 2 800 förslag och synpunkter som kom in. Man lyssnar inte, säger ni från den andra sidan här. Det har ändå tillsats ett antal grupper – fem grupper som handlar om hur man ska förbättra arbetet. De ska redovisa sitt jobb nu i maj. Det händer mycket. Man har medborgarvårdar, och på de träffpunkter som tydligen inte finns har besöksantalet ökat. Parklekarna är upprustade.

Det finns förstås fortfarande mycket kvar att göra. Men jag är trött på svartmålningen av de stadsdelar som finns i ytterstaden. Min stadsdel är granne, och Hässelby-Vällingby ligger alldeles bredvid. Det är bra att det finns en vision. Vi jobbar mycket med den, och jag är övertygad om att det arbete som pågår kommer att bli alldeles utmärkt i fortsättningen.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 76

A w a d H e r s i (MP): Jag önskar att jag skulle kunna hålla med dig. Jag önskar att du hade rätt. Men det har du tyvärr inte. Vi kan nämligen se på Järvalyftet. Vi vet inte så mycket om hur det kommer att bli med den vision som vi nu diskuterar. Men vi vet vad som har varit. I Järvalyftet har man tagit alldeles för lätt på de lokala krafterna, inte minst i den förvaltning som du är ordförande för.

Vi har till exempel Järvadagen en gång om året. De lokala stadsdelspolitikerna och förvaltningen var inte ens inbjudna. De fick inte ens lyssna. Det har kommit in hur många förslag som helst på hur man skulle vilja göra. Ni har inte lyssnat. Resultatet har blivit, nu när man har renoverat bostäderna, att många inte kunde komma tillbaka. Man har renoverat på ett sätt som inte var önskat.

Du nämner medborgarvårdarna. De har egentligen inte så mycket att göra med Järvalyftet eller andra lyft. Du har helt glömt det civila samhället.

Anförande nr 77

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker inte att du far riktigt med sanning när du talar om personer som inte har möjlighet att flytta tillbaka. Jag antar att du talar om norra Järva. Där fick man vara med och önska och ha synpunkter på hur det skulle renoveras, i vilken omfattning och hur mycket man ville ha upprustat. Detta stämmer alltså inte.

Medborgarvårdar är en viktig trygghetsfråga. Det har väl i allra högsta grad att göra med en vision. I Hässelby önskar man också högre trygghet, så detta är en mycket viktig fråga. Satsningar på ungdomar och sommarjobb både när det gäller Järva och Hässelby-Vällingby var ni aldrig i närheten av när ni regerade. Nu var det länge sedan, men den tanken fanns inte ens hos er. Visst lyssnar man på medborgarna, och det har hänt mycket. Brottsligheten har minskat ute i dessa områden, och det är bara *en* sak.

Nu är min talartid tyvärr slut, men jag skulle kunna räkna upp en jättelång lista.

Anförande nr 78

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tänkte ta upp två aspekter där jag tycker att det skulle vara bra att få stöd av Folkpartiet, naturligtvis. Den första är Allhuset. Jag inser att det inte går att öppna ett allhus igen, men jag tycker att det var ett himla dåligt agerande när man lade ned Allhuset.

Precis som du pekar på är inte det här ett homogent område. På en del ställen är det väldigt stökigt, till exempel i Hässelby gård. Det är möjligt att statistiken inte visar någon ökad brottslighet, men det sker faktiskt skottlossning åtminstone någon gång om året i Hässelby-Vällingby. Det sker vanligen i de stökiga områdena.

Allhuset var en del av att försöka göra någonting åt det där. Ett ungdomshus eller någonting – det vore fantastiskt bra om Folkpartiet såg problemet och var med och kunde stödja detta. Det vore bra om ni efteråt kunde inse att det här inte var något bra beslut.

Det andra är Brommaplanseländet. Jag vädjar till dig som en person som bor i närheten. Du vet också hur eländigt det är varenda morgon och varenda kväll runt Brommaplan. Det är någonting som inte är bra för någon.

Anförande nr 79

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Låt oss börja med Brommaplan. Om man läser Folkpartiets särskilda uttalande när det gäller visionen i stadsdelsnämnden Hässelby-Vällingby ser man att Brommaplan tas upp där. Det är inte bara i Hässelby-Vällingby som detta är ett problem, utan det gäller Västerort över huvud taget. Jag håller med dig om att man behöver göra någonting åt Brommaplan.

Ungdomsbrottsligheten och skottlossningen är någonting mycket allvarligt. Det är en polisiär och en social fråga. Det är bra att man i Hässelby-Vällingby har sociala insatsgrupper och att man jobbar med motiverande verksamhet när det gäller dem som är lite äldre.

Det bibliotek som finns, Biblerian eller vad det kallas där ute, är inte Tomas Rudins förtjänst. Det är Madeleine Sjöstedt som är kulturborgarråd och som har sett till att detta bibliotek har kommit till stånd. Detta tycker jag är en mycket viktig del – en av de viktiga sakerna för att höja stadsdelens utveckling.

Anförande nr 80

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Vision Hässelby-Vällingby handlar också om att bygga bostäder – bra bostäder och billiga bostäder som folk har råd med.

Vi tycker att det finns många områden som man kan bygga ut. Bland annat handlar det om att man måste titta mer på Vinsta. Vinsta är ett område för företagande, men med ett extremt dåligt markutnyttjande. Där skulle man kunna sektionera, precis som vi tycker att man ska göra i Västberga.

Det handlar om att gräva ned eller överdäcka vägar, till exempel Bergslagsvägen. Det skulle frigöra mycket mark för bostäder.

I Hässelby villastad behövs integration. Man kan motverka den segregation som ofta uppstår i denna typ av ensidiga områden. Utan bra kollektivtrafik är det svårt, för då blir det mycket bilar. Utan flerfamiljshus går det inte. Därför välkomnar vi det beslut som vi var rätt eniga om i stadsbyggnadsnämnden när det gäller att bygga nära Blomsterkungsvägen längst ut i vår stad, helt enkelt, nära grannkommunen.

Kollektivtrafiken är ett måste. Vi tycker att man ska förbättra den med det som vi kallar för trådbussar. Det är inte vanliga bussar, utan det är bussar som är elektriska, som har speciella slags hjul och som påminner lite om spårvagnar. Det skulle gå fort att bygga ut med dessa, och det skulle kunna göra att de här områdena skulle kunna byggas ut på ett bättre sätt.

Ett sätt att få mer bostäder i området är påbyggnad på många hus som är ganska låga i dag. Man skulle kunna bygga på dem med några våningar.

Vi tycker att centrumbebyggelsen måste stärkas när det gäller Hässelby gård och Hässelby strand, till exempel. Det handlar om offentliga lokaler och dagligvaruhandel som måste bli bättre med en ökande befolkning.

Det går att få ytor som skulle kunna tillkomma om man tar bort Förbifartens olika ramper. Vi är emot Förbifarten, som vi vet. Man skulle kunna utnyttja mer ytor om man tar bort den. Vi vill ha smalare vägar, på bilismens bekostnad. Vi måste för klimatets skull se till detta, helt enkelt.

Bifall till reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 81

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! Alliansens vision för Hässelby-Vällingby bygger på ökad arbetspendling med bil till och från området. Det är en vision byggd på gårdagens idéer – ett samhälle där biltrafiken ökar med 1–2 procent varje år i all evighet trots beslut om nollutsläpp, ökande bensinpriser och minskande körkortstagande. Allt är underbyggt av Trafikverkets av regeringens styrda prognoser.

När man vänder blad på Trafikverkets hemsida hittar man Trafikverkets trafikmätningar. De ökar inte med 1–2 procent per år i all evighet. De nådde sin topp år 2000 och har sedan dess sjunkit. Enligt Trafikverkets modeller finns inget utrymme för korrigeringar med hänsyn till verkligheten. Där styr Alliansens visioner från förr. Och inte nog med det – i Alliansens visioner skjuter man precis som i Slussenfrågan de reella problemen framför sig och försöker runda domstolarna, ofta med klen resultat.

När det gäller Förbifarten har man helt struntat i luftkvaliteten, vilket har varit möjligt då tunnlar formellt saknar sådana regler. Naturvårdsverket underkände Förbifart 2011 och gör det fortfarande. Trafikverket har gett upp försöken att tekniskt lösa problemen. Deras försök att som byggherre införa egna skyhöga normer stoppas

av Transportstyrelsen. Nu blir partikelhalterna mer än 100 gånger högre än miljö kvalitetsnormerna för uteluft. Halterna är enligt Trafikverkets egna forskare direkt skadliga för resenärerna också inne i bilarna. Minst 20 personer ska dö varje år, och fler än 1 000 kommer att skadas enligt Trafikverkets och Naturvårdsverkets egna experter, vars slutsatser nu har strukits från Trafikverkets egen hemsida. Man skäms. Frågan är fortfarande olöst i domstol.

En vision med Förbifarten är en vision från gårdagen. Den förstör förorternas mark, den förpestar deras luft och den stjälar minst 50 miljarder från framtidens kollektivtrafik. Stoppa Förbifarten i visionen! Detta är en Förbifart som till högst 5 procent är en förbifart och till minst 95 procent är en infart, bland annat till Brommaplan vars trafik fullständigt kommer att förödas. På detta saknar Alliansen alla lösningar.

Anförande nr 82

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är tråkigt när en mytbildning sätter i gång, gång efter annan, när vi diskuterar medborgardialog. Det är precis som att oppositionen har bestämt sig för att den typ av dialog med medborgarna som ni tydligen ägnar er åt är den enda möjliga. Jag skulle vilja säga att det är ganska hårresande. Under de dialogtillfällen som vi har genomfört inte bara i Hässelby-Vällingby utan även i Söderort har jag aldrig sett till oppositionen. I Järva har Miljöpartiet deltagit – det har ni gjort – men i övrigt har jag inte sett oppositionen. Det är märkligt att man har så mycket synpunkter på dialogarbetet och på den modell som har arbetats fram när man faktiskt inte deltar.

Jag tycker att det är ganska skrämmande för debatten, och det säger också en del om hur ni ska kunna utvärdera det arbete som har gjorts. Delta, för det är lärorikt! Man får många idéer för hur man ska kunna utveckla stadsdelen i nära dialog med medborgarna.

Jag tror att mycket av visionsarbetet har handlat om att släppa den projektorientering som vi alla egentligen har velat komma ifrån. Det vi såg tidigare var enstaka projekt i olika stadsdelar där vi såg problem. Då gick man ofta – oavsett vem som styrde – in lokalt och jobbade några år. Sedan var det slut; pengarna tog slut och därmed lämnade man området. Det var inte en modell som var bra – därav visionsarbetet för att hitta gemensamma mål längre fram som förvaltningarna och våra företag, myndigheter och aktörerna lokalt i området gemensamt kunde verka för. Det har varit bra.

Självklart har det dock inte varit bra i alla delar. Ibland har det varit två steg tillbaka och ett steg fram, och ibland har det varit ett steg tillbaka och två steg fram. Så kommer det att kunna vara när man arbetar med stadsdelsutveckling och med stadens utveckling. Men det innebär inte att allt är nattsvart, så som oppositionen försöker få det till.

Vad vi försöker nå är en samstämmighet i några fundamentalt viktiga saker för stadens utveckling. Det handlar om jobb, och det handlar om trygghet. Vi måste se till att hålla tillväxten på en hög nivå, och det gäller även Hässelby-Vällingby. När vi

talat om Förbifarten, kära Miljöpartiet, Vänstern och även Socialdemokraterna som försöker hitta en samstämmighet i en fråga som Miljöpartiet har sagt blankt nej till och som också Vänstern säger nej till, kommer Förbifarten att ha en avgörande del av utvecklingen för tillväxten även i Hässelby-Vällingby. Där kommer företagande och jobb att kunna utvecklas tack vare att vi får en pulsåder rakt in i området. Då arbetar ni med näbbar och klor emot även detta.

Släpp mytbildningen! Lyssna på medborgarna! Inse att tillväxten är större än den harang vi just hörde från Stellan Hamrin!

Anförande nr 83

M a r i a H a n n ä s (V): Hej! Jag tycker att det är tråkigt att borgarrådet ska stå oemotsagd i en fråga. Jag har hört dig säga förr att oppositionen inte deltar i olika möten som hålls i staden. Jag tror inte att borgarrådet har koll på alla Vänsterpartiets medlemmar i Hässelby-Vällingby och i övrigt i staden. Vi har ganska mycket folk som går på de olika mötena, men jag tror kanske inte att alla vet vilka de är till namnet.

Jag har kontakt med mina kompisar där ute, och jag vet att de har varit på olika former av samråd och så vidare. Det gäller i övrigt också i staden; jag har kontakt med dem. Det är lätt att säga att vi som sitter här i fullmäktige inte springer på möten kors och tvärs överallt. Det kanske man inte hinner, för det är ganska många möten. Vi litar på våra kamrater som finns ute i de stadsdelar som det handlar om.

Anförande nr 84

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har full respekt för att Vänsterpartiet och andra inte har möjlighet att gå på alla möten. Jag har full respekt för att ni inte deltar i dialogträffarna. Jag har varit där, och jag har sett vilka som har varit där. Det är mycket möjligt att någon har varit där som inte har velat visa att man är vänsterpartist – vad vet jag? Jag har aldrig sett dig där. Jag har aldrig sett andra i oppositionen där. Jag har inte sett folk i dialogerna, och det är dessa ni kritiserar. Det är ni som står här och gör ned dialogerna och säger att det inte är verkligt, inte sant och inte möjligt. Ni har kommit fram till att detta inte är något som medborgarna vill ha.

Det är ni som gör ned dialogfrågorna, och inte jag. Det är ni som har sagt att dialogmodellen inte används över huvud taget, och inte jag. Du har suttit här och hållit ordning i salen; du vet vad som gäller. Du får begära ordet om du vill tala – det går jättebra.

Anförande nr 85

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är lätt att vara överens om att människor ska vara i arbete och att barn ska klara skolan. Men det är huret som ofta är diskussionsfrågan, och det sägs det ingenting om i visionen.

Däremot reagerar jag på din bild av deltagande i dialog. Precis som Maria sade har vi många som arbetar aktivt med att samtala med människor runt om i hela staden. Jag tycker att ditt påhopp här visar just på bristen i ert dialogarbete, nämligen informa-

tionen. Det är många förutom vi i oppositionen som upplever att man inte har blivit inbjuden, tilltalad eller tillfrågad. Jag bor inte själv i Hässelby-Vällingby, men inte heller på den tid då Järvalyftet pågick rann det direkt över någon information om hur man skulle kunna få ta del av dialogen. Man fick aktivt själv söka upp den.

Detta har varit en del av kritiken; om man vill ha en dialog måste man också ha ett effektivt sätt att få människor att delta i den.

Anförande nr 86

Borgarrådet L a r s s o n (M): Snälla Emilia Bjuggren – lyssna på mig! Det var inte dig vi skulle ha dialog med när vi skulle träffa Järvaborna, till exempel. Det var de boende i Järva. Det kom 15 000 personer, och vi hade bjudit in fler, till dialogen. Ni var inte där. Det är ert problem, och inte mitt problem. Det var inte er vi skulle prata om. Vi pratar ju hela tiden, så det går bra. Det är absolut Järvabornas, Söderortsbornas och Fruängsbornas synvinkel som det handlar om. Det är fråga om Hässelby-Vällingby-bornas synvinkel i detta, och inte vad Emilia Bjuggren eller Socialdemokraterna tycker. Det är jättebra att ni träffar människor runt om på olika möten. Gör gärna det! Det är bra att vi träffar medborgarna i olika sammanhang.

Men det är ni som kritiserar den här typen av metod. Det är ni som säger att detta inte är värt någonting. Då reagerar jag, för ni kan inte värdera det om ni inte deltog.

Anförande nr 87

A w a d H e r s i (MP): Joakim Larsson! Jag kan försäkra dig om att Miljöpartiets företrädare var med i Tensta, i Husby, i Hässelby och i Hökarängen. Men du litar inte på det. Dialogen har inte fungerat, och du kanske borde ha tagit lite större notis om den breda medierapporteringen. Den visar att dialogen inte har fungerat enligt de forskare som har följt ditt arbete och enligt de boende. Den visar framför allt att medlen har använts ineffektivt.

Jag tycker att du borde vara självkritisk. Du borde tänka om och lyssna. Kan alla ha så fel? När alla andra påpekar brister i dialogen – vad är då ditt motbevis?

Anförande nr 88

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag vet inte hur jag ska replikera på detta. Det är bara att konstatera att vi har lite olika uppfattningar om vad 15 000 deltagare i Järva och tusentals i Söderort och i Hässelby-Vällingby har kommit med för idéer. Vi har också kunnat återkoppla det hela ungefär ett år efter det att vi hade det inledande dialogmötet. Vi har då kunnat sätta tidpunkter för de olika åtgärder som man har velat se för framtiden. Vi har kunnat diskutera just hur vi skapar fler jobb och hur vi kan få mer tillväxt i respektive stadsdel och mer trygghet.

De olika aktörerna har kunnat visa på praktiskt taget ett svar på varje punkt som man har enats om. Det är ganska intressant att se hur stadsdelarna sedan har kunnat visa upp arbetet kring de idéer som medborgarna själva har kommit fram till.

Det är som sagt bra med dialog. Det jag kritiserar är att ni står här och gör ned den dialog som har förekommit inom stadens regi. Ni vill inte att vi ska lyckas på något enda område.

Anförande nr 89

Stellan Hamrin (V): Joakim Larsson kallade mitt inlägg för haranger. Harangen om Förbifarten är att gapet mellan prognos och verklighet sedan år 2000 har ökat med 1 procent per år, vilket har underminerat hela projektets kalkyler. Det är ett projekt som fullt medvetet har konstruerats så att 20 personer dör varje år och flera tusen skadas. Därtill kommer kostnader om minst 50 miljarder som hade kunnat gå till så mycket annat värdefullt.

Bemöt mina argument med sakska! i stället för att försöka skämta bort dem på det här viset!

Anförande nr 90

Borgarrådet Larsson (M): Jag tror inte att tillväxten och utvecklingen i staden är ett skämt. Jag tror att det i allra högsta grad är verklighet när vi talar om att göra det lättare för människor att ta sig från A till B och att slippa åka in via innerstaden när man ska ta sig mellan Västerort, Norrort och Söderort och att försöka binda samman staden med enkla medel. Detta är oerhört viktigt också för utvecklingen i ytterstaden. Det är oerhört viktigt för nordvästra Stockholm och för Söderort att vi får Förbifarten på plats. Det är vi övertygade om, för det skapar också möjligheter till transporter för mer företagande och för mer kontakter mellan människor. Det skapar också jobb, vilket är viktigt för Hässelby-Vällingby.

Det är beklagansvärt att Vänstern och Miljöpartiet kommer att göra allt de kan för att stoppa detta vid en eventuell seger från Socialdemokraternas, Vänsterns och Miljöpartiets sida. Jag vet att det här är ett av de största hoten mot Stockholms tillväxt. Det är Vänstern och Miljöpartiet som står för det, och ni kommer att få mycket inflytande i en kommande diskussion om regelverket.

Anförande nr 91

Awad Hersi (MP): Jag vill återkomma till detta att om visionsarbetet ska lyckas måste man gå tillbaka och lära sig av det som har varit. Vi kommer att behöva fler bostäder i Hässelby, och vi kommer att behöva renovera fler bostäder i Skärholmen, i Bredäng etcetera.

Jag tycker att man redan kan utvärdera de miljonprogramsområden där man har renoverat husen. Jag tycker att Alliansen och majoriteten har visat ovilja att se vad som har skett efter renoveringen av bostäderna. Jag vill hävda att det finns ganska många hyresgäster som har bott i dessa hus och som inte har kunnat flytta tillbaka efter renoveringen på grund av att de inte har råd att bo kvar.

De kan inte betala hyran. Hyran höjs blygsamt, sägs det. Men man kommer att höja år efter år med kanske 2–3 procent. Det kommer att innebära att även om hyresgästerna har bedömt att de kan betala hyran när de flyttar tillbaka kommer det att bli svårt när de har bott där i några år. Jag tycker inte att det är ansvarsfullt. Jag

tycker att vi måste utgå ifrån en stad där alla människor ska kunna bo kvar. Vi kan inte göra så att barnfamiljer och ensamstående föräldrar inte kan bo kvar i de nyrenoverade husen.

En annan lärdom man kan dra av de tidigare visionerna är samordningen av arbetet för ytterstadssatsningen. Oavsett om det är Söderort, Järfälla, Järvalyftet eller Hässelby kan man lära sig att samordningen inte har fungerat. Det är alldeles för många aktörer som gör olika saker. Man ser inte målen. Man har inte heller insyn i hur beslut fattas. Det gäller de tidigare satsningarna, och det kommer antagligen att gälla också Hässelby-Vällingby-visionen. Utan detta kan inte medborgarna ha en insyn så att de kan bilda sig en egen uppfattning av hur arbetet fortskrider.

Anförande nr 92

Borgarrådet L a r s s o n (M): Awad! Nu pratar du återigen utefter en känsla du har. Du har en känsla av att man inte har kunnat flytta tillbaka efter renoveringen. Detta är själva idén med hur man ska lägga upp arbetet kring renoveringen, nämligen hur man ska få medborgarna att känna att de ska kunna bo kvar efter en renovering av den omfattning som ändå krävs i miljonprogramsområdena.

Vi har hittat en modell tillsammans med Hyresgästföreningen för Järvaområdet som vi vill att man ska använda också i resten av de miljonprogram vi har, där vi har den typ av fastigheter som är i behov av renoveringar. Vi energieffektiviserar, och vi ser till att 1 500 lägenheter är klara nu. Detta har vi alltså gjort just i nära dialog med hyresgästerna för att de ska kunna påverka utfallet och se till att man också påverkar innehållet i respektive lägenhet. Då kommer ni och säger: Nej, det här ska över huvud taget inte bekostas av hyran, utan det här ska vi bjuda på! Det är inte seriöst. Awad.

Anförande nr 93

A w a d H e r s i (MP): Joakim Larsson! Jag tycker att om modellen resulterar i att barnfamiljer inte kan flytta tillbaka till sina gamla lägenheter där de har bott länge är det något grundligt fel på den. Det är ingen känsla. Jag är inte i den situationen att jag har den överblick som behövs. Men jag kan lova dig, Joakim Larsson, att om du beställer en utredning i morgon av hur det har varit kommer det garanterat att visa sig vara inte bara en, två eller tre utan en betydande del som inte har kunnat flytta tillbaka. Jag tycker att det är ditt ansvar att veta det.

Vi har inte sagt att det inte ska kosta någonting. Det ska kosta, men energieffektivisering i sig är en investering för framtiden. Det är inte det som är problemet.

Anförande nr 94

B o A r k e l s t e n (M): Fru ordförande, fullmäktige! Jag bor i Vällingby. Jag är lite fascinerad över att man kan se saker och ting på så många olika sätt som man har hört här i salen i dag. Jag är glad att bo Vällingby, jag är nöjd med Vällingby och jag tycker att det är trevligt där. Vi jobbar hela tiden för att det ska bli bättre. Vi är nöjda med att vi ska få visionen 2030 i Hässelby-Vällingby. Därför blir jag lite fundersam när man får höra att det enda som plockas fram är jämförelser med sådant som är sämre. Det påminner mig lite grann om hur det var när jag var liten och kom hem

och hade skrivit dåligt på ett prov. Då ville man alltid jämföra sig med de sämsta, medan min far sade att jag skulle jämföra mig med de bästa. Vi är på väg att bli bäst.

Det finns så mycket här att jag inte kommer att hinna med allt, men vi kan ta en del av de här sakerna. Vi pratar kultur och barnkultur. Jag vet inte om vi har en kultursekreterare, men vi har väldigt mycket barnkultur. Det skickas ut hela tiden – teatrar, olika saker i kulturskolan och massor med annat. Vi gör om parklekarna och ändrar verksamheter så att de ska bli ännu bättre och så att öppettiderna ska passa brukarna bättre än de har gjort tidigare.

Vi pratar om trafiken och om Brommaplan. Där är det jättejobbigt, men åt andra hållet har vi Ormbackaleden. Den kommer att öppnas, och förhoppningsvis ska en del bilar kunna ta den vägen från Hässelby-Vällingby, och det kommer även att komma ny trafik den vägen. Vi är glada över Förbifarten som kommer upp och som kommer att göra att Vinsta industriområde kommer att bli ännu bättre. Där finns redan nu lokaler som man kan använda och som företagen kan ha. Där håller vi på att plocka fram nya roliga praktikprogram för de elever som vi har därute.

Vi har massor med skolor. Alla skolor fungerar inte på det bästa sättet, men det är många som fungerar jättebra. Där det inte fungerar har vi provat ett nytt system, för vi älskar projekt hos oss. Där har vi nu stoppat in en socialsekreterare i skolan, som ska vara med och möta eleverna mycket tidigare för att hindra att en del av dem ska titta på sina äldre syskon, som är de som har varit ute och skjutit och gjort andra fula saker. För att tryggheten ska bli ännu bättre har vi medborgarvårdar.

Vi jobbar hela tiden. Vi håller på att lägga ett nytt tak på utebadet i Nälsta, och vi ska renovera Vällingbybadet. Vi har fått två nya hallar i Hässelby villastad. Vi ser till att man kan komma in i gymnastiksalarna genom att Regina, som inte är här, ska kunna ta kostnaden för vaktmästarna så att rektorerna öppnar sina lokaler.

Vi jobbar hela tiden, inte minst i stadsdelsnämnden där jag också sitter. Där tar vi emot medborgarförslag, och vi gör allehanda saker. Vi gör massor, och vi tycker att det är kul. Det gäller inte minst detta att vi gör i ordning cykelbanorna till staden under vintern.

Anförande nr 95

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tror att det är få hälsosamma politiska inriktningar där man tror att man någonsin blir färdig med samhället. Det tror jag inte heller att du tror, men du låter oroväckande förnöjd. Jag håller med om att man kanske bör jämföra med de bästa, och det var också lite av det jag försökte göra när jag talade om Kälvestas 84 procent som förvärvsarbetar och de 96 procent som har gymnasiebehörighet i Nälsta. Det är bara det att jag önskar att alla människor som bor i Smedshagen och i Hässelby gård ska få lika goda förutsättningar i stället för att hälften förvägras möjligheten att arbeta.

Kulturen är verkligen ett område som ligger mig varmt om hjärtat. Också där tycker jag att man ska jämföra med de bästa. Det allra bästa i Stockholm när det gäller

kulturskolan är Skarpnäck. Där är det så många som 17 procent av barnen som deltar i verksamheten. Även det tycker jag är ganska lågt.

Anförande nr 96

B o A r k e l s t e n (M): Det är jättebra. När det gäller kultur försöker vi göra lite extra skoj ute hos oss. Vi har nämligen St Jacobi gymnasium. Där finns en jättefin scen, och där har det varit teater tidigare. Lyft en stol heter de som var där. De jobbade ambitiöst och ideellt, och de fick lite bidrag ibland. Det var alldeles utmärkt. Vi kände att detta måste vara någonting för Stadsteatern. Icke sa Nicke – de ville inte komma ut, för de tyckte att det var så långt ut.

Det är detta som är lite av problemet med ytterstaden: Många vill vara mitt inne i city. Det är det här vi kämpar för. Jag håller med dig: Om Stadsteatern hade kommit skulle vi ha haft en underbar filial där ute som hade kunnat göra jättemycket saker. Vi använder också studieförbunden, låter dem komma ut och vara med och göra saker. Vi startar bland de små, men man kan även ha större teatergrupper.

Sedan ska vi inte glömma att vi har Brommapojkarna, som är med i allsvenskan.

Anförande nr 97

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tänkte höra om en sak med dig. Att stoppa in en socialsekreterare tycker jag låter oroväckande. Är det hon som ska fixa det förebyggande arbetet i området? Det har varit ganska många problem i detta område, specifikt i Grimsta. Där har bland andra polisen varit oroliga och noterat att de sociala insatserna inte har varit good enough.

När det gäller kulturen har ni haft åtta år på er att fixa till kultur i ytterstaden. Ska du stå här och klaga på Stadsteatern då? Det är ni som haft hela handen över kulturen.

Anförande nr 98

B o A r k e l s t e n (M): Vi ser det inte som skrämmande att ha en socialsekreterare i skolan. Vi ser detta som ett spännande projekt för att se om vi möjligen ska kunna nå en del av de elever som faktiskt skulle behöva få denna kontakt. Det är det vi får vara med om. Jag kan återkomma till detta sedan, när vi utvärderar det hela.

Du talade om Grimsta. Ja, det är riktigt – det var få som var med på Grimstadialogen. Det är inte direkt mina väljare som bor nere i Grimsta; det vet jag. Men det var svårt att få dem att komma och vara engagerade i boendedialogen. Jag var med själv, och där fick vi vara ett par gånger för att försöka få in dem. Grimstaskolan är en av de skolor som man har satsat mest på när det gäller att göra den tillgänglig och bra och när det gäller att utbilda lärarna. Den skolan är verkligen på väg uppåt, och de samarbetar gärna med många andra. Vi har alltså lite nybyggeranda även när det gäller Grimsta.

Anförande nr 99

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag måste bara kommentera det här med socialsekreterare. För åtta år sedan hade vi ett samarbete mellan skolor och socialtjänst i alla stadsdelar. Vart tog det vägen? Det försvann, och sedan har man börjat i

nybyggaranda att fixa till det lite här och där. Även i Skarpnäck har man börjat fixa till det, vet jag, sedan några år tillbaka. Men det är märkligt att det som var uppbyggt på ett bra sätt försvann. Det försvann mycket när skolorna centraliserades.

Men det var egentligen inte därför jag begärde ordet. Jag fick inget riktigt svar på min fråga om huruvida borgarrådet Larsson känner igen vänsterpartister. Vi har inte näbbstövlar och palestinasjalar på oss så att man lätt kan känna igen oss. Borgarrådet sade till Emilia Bjuggren: Det var inte dig som vi skulle ha dialog med. Men jag fick höra att jag, Maria Hannäs, inte har varit ute i Hässelby-Vällingby på boendedialogen och att det var usch och fy. Nej, personligen har jag inte varit där. Men självfallet är våra medlemmar med på boendedialoger och olika samråd som sker över hela staden. Jag får rapporter från dem eftersom jag sitter i stadsbyggnadsnämnden. Därför får jag veta massor med saker från de olika mötena; det är självklart. Så gör i alla fall vi.

Själv är jag förstås aktiv i Söderort eftersom jag har bott där i många år. Senast när det var Open Space den 14 maj förra året i Björkhagen ledde jag en av boendedialogsgrupperna i kyrkan.

Jag blir bestört när jag hör om skolan. Skolan först, fick vi höra här utanför Stadshuset, och man delade ut information. Det var jättebra, tycker jag. Men här verkar det på något sätt vara skolan sist. Det är ju bra att man kan säga att det inte fungerar perfekt, men jag tycker att man har nedrustat så himla mycket under de här åtta åren att det verkligen är bedrövligt på skolfronten. Det gäller många fronter, för övrigt.

Bo Arkelsten sade: Vi har beslutat om bad, vi har beslutat om tak och så vidare. Men vi har för sjutton beslutat om många av de här sakerna tillsammans. Vi har inte varit oeniga. Det är viktigt att komma ihåg det när man pratar, tycker jag. Det är lätt att tro att ni har bestämt än det ena, än det andra, men vi är ganska eniga om vissa grejer när det gäller förbättringar. Det är inte så att ni har gjort både det ena och det andra. Det där sista kanske var lite fånigt – förlåt!

Bifall till Vänsterpartiet reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 100

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Även om jag inte på något sätt kan känna igen alla vänsterpartister som är aktiva i den här staden kan jag konstatera att det inte är så sällan i den här talarstolen som de jag känner igen går upp och kritiserar den dialog som har pågått.

Jag skulle vilja säga så här: Det är helt all right att kritisera saker och ting. Men om man inte deltar i en viss typ av verksamhet kan det vara svårt att ha synpunkter på just denna dialog. Om det är någon som har deltagit i den väldigt mycket är det jag. Jag har följt arbetet nära. Det är bostadsbolagen tillsammans med stadsdelarna lokalt som har jobbat intensivt med dialogen, och mycket har varit väldigt bra. Men ni går upp och kritiserar varje detalj i detta. Ni säger: Det här är inte på riktigt, man bryr sig inte om synpunkterna och så vidare. Det stämmer inte. Det är därför jag säger: Om ni

personligen hade varit där och sedan stått här och kritiserat det hade det varit en sak. Men när ni faktiskt inte syntes tycker jag att det är lite magstarkt.

Anförande nr 101

M a r i a H a n n ä s (V): Och jag såg inte borgarrådet vare sig i Aspuddens, Björkhagens eller Bagarmossens dialoger.

Anförande nr 102

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag gick upp i talarstolen nu eftersom du tydligen inte lyssnade på mig när jag stod här uppe sist. Du ondgjorde dig över skolorna på olika sätt. Då talade jag om att när det gäller Hässelby-Vällingby finns där två av de fem skolor som har haft bäst utveckling av meritvärderingar. Den som ligger i topp är Smedshagsskolan, och på fjärde plats finns Hässelbygårdsskolan.

Du säger att det var så bra med samarbete mellan socialtjänst och skola under den tid då detta låg under stadsdelsnämnderna. Du har tydligen helt missat att det finns avtal mellan skolor och socialtjänst för hur samarbetet ska bedrivas nu för tiden. Det har vi till och med beslutat om här i fullmäktige eftersom det ska gälla i alla stadsdelar. Det finns ett utvecklat samarbete, och det kan alltid bli bättre. Men det är meningen att det inte ska bero på vilken person som är inblandad. Jag antar att du har läst detta, så du vet det.

Anförande nr 103

M a r i a H a n n ä s (V): Jag har inte missat någonting när det gäller detta. Jag har stenkoll på det; det är inga problem. Det där med skolorna är intressant, för jag menade inte det du sade utan det som Bo Arkelsten tog upp om att det var problem i vissa skolor.

Anförande nr 104

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Joakim Larsson valde att inte bemöta mina haranger. Det är intressant. Det kan bara tolkas som att han antingen vet att jag har rätt eller att han inte vet, men misstänker att jag har rätt. Det har han i så fall helt rätt i.

Jag upprepar gärna de fakta som ingen vill diskutera och som det inte har varit helt lätt att ta fram, om jag ska vara ärlig. Förbifarten bygger på antagandet att trafiken ökar med 1–2 procent per år till år 2050. Det gör den inte. Den minskar sedan år 2000. Det gör att projektet inte blir samhällsekonomiskt lönsamt om nu någon skulle våga testa det, vilket jag misstänker att majoriteten inte törs.

Man har helt misslyckats med ventilationen trots att det krävs tolv stora vindkraftverk för att driva den. Partiklarna går helt enkelt inte att vädra ut. Naturvårdsverket vidhåller av båda dessa skäl sitt nej. Några normer för luftkvalitet har inte fastställts. Den juridiska prövningen är inte klar. Den dåliga luften kommer att leda till döden för minst 20 personer och skada flera tusen utan köer i tunneln. Med köer blir det mycket värre.

Ni som vill bygga det här eländet kanske tycker att det är okej. Och det kanske det är med ert sätt att tänka. Men stå då för detta, och erkänn att det är sant! Motivera varför ni är beredda att offra de här människorna och slösa bort alla de här pengarna!

Joakim valde i stället att diskutera stadens samband, och det kan man ju göra om man vill. Självfallet vill vi binda samman staden. Men vi anser att det sker bäst och billigast med kollektivtrafik som kan utnyttjas av alla människor, och inte bara av den krympande minoritet som råkar ha bil, har råd till det eller har körkort. Då blir det mycket plats för dem som verkligen måste använda bilen.

Jag tycker att det vore på sin plats om också Socialdemokraterna hade lite synpunkter på det här.

Anförande nr 105

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Stellan Hamrin har en tydlig uppfattning om Förbifart Stockholm, som vi inte är överens om. Det ska bli jätteintressant att höra vad Roger Mogert säger i denna fråga när han kommer upp efter mig i talarstolen. Men det som är viktigt här är att vi verkligen ser en möjlighet att binda ihop regionen på ett sätt som vi inte har kunnat göra tidigare. Förbifarten är ett väldigt viktigt utvecklingsprojekt för hela denna del av Stockholms stad, som man också kan binda ihop med Huddinge.

Jag är lite förvånad över att ni inte ser den möjlighet som finns och vad den innebär i form av att man avlastar innerstaden från trafik. Det är viktigt att den trafik som inte behöver finnas i innerstaden inte heller går där, och det är viktigt att det finns kollektivtrafik som kan gå på den här vägen. Detta är ett fantastiskt sammanbindningsprojekt!

Anförande nr 106

S t e l l a n H a m r i n (V): Om det Ulla säger hade varit sant hade det legat en del i det hela. Men nu är det ju inte det. Jag vet inte hur många gånger vi har upprepat här att Förbifarten inte är någon förbifart. Det är en infart till Stockholm eller möjligen en sambandsfart i allra bästa fall.

Mindre än 5 procent av trafiken ska in till staden. Den eventuella avlastning som det skulle innebära dränks av den ökning av trafiken som Förbifarten leder till och som enligt Trafikverkets prognoser är minst 30 procent och sannolikt betydligt mer. Trots att vi alla är överens om att trafiken ska minska totalt sett bygger man alltså det här.

Kollektivtrafiken på Förbifarten uppgår också till högst några procent, vilket har undersökts mycket noga, av skälet att Förbifarten inte går där kollektivtrafiken bör gå. Den går mycket där människor inte bor. Med en satsning på 50 miljarder på kollektivtrafik i stället löser vi de här problemen på ett mycket bättre sätt.

Anförande nr 107

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen, har det sagts mig från presidiet, så att det blir gjort.

Sedan vill jag tala om Stadsteatern och ytterstaden, för jag tycker att Bo Arkelsten, som var uppe här förut, har en poäng även om han inte riktigt har förstått vad som är problemet och vad som är hindret. År 2006, när jag var kulturborgarråd, etablerade vi nämligen en ny scen för Stadsteatern i ytterstaden – i Skärholmen. Den gick ni på den här sidan till val på att lägga ned. Så var det. Vi gick till val 2006 på att öppna en till sådan här scen i ytterstaden – ganska exakt i den lokal i Vällingby som du tog upp, alltså Riksteaterns gamla scen. Vi ville se Stadsteatern också i ytterstaden eftersom vi såg en poäng i att kulturen fanns också utanför tullarna. Framför allt såg vi bristen på scener i Västerort.

Du säger att det är trist att Stadsteatern inte vill. Problemet är att det är ni som har röstat nej till en scen i Vällingby i åtta år. Det är ni som är problemet. Det är ni som är det tråkiga.

§ 14 Reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd

Anförande nr 108

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Alliansen vann valen 2006 och 2010 mycket på grund av väljarnas efterfrågan på jobb i stället för bidrag. Människor ska kunna bli självförsörjande, få större makt över sitt liv och få ta del av den gemenskap och den upplevelse av att vara behövd som en arbetsplats ofta ger.

När vi nu står på tröskeln till årets valrörelse och kan börja summera dessa år kan vi konstatera att trots en av de värsta ekonomiska kriserna i modern tid har Sverige och Stockholm gått starka ur krisen. Statsskulden har sjunkit kraftigt. Ökade skatteintäkter har gett mer pengar till välfärden. 250 000 nya jobb har tillkommit, varav 100 000 fler är i sysselsättning i Stockholms stad.

Om detta må vi berätta, för oppositionen gör nu ingenting annat än att svartmåla bilden av Sveriges och Stockholms utveckling. Man antyder att någonting håller på att gå sönder. Till er vill jag snarare säga att Stockholm och Sverige har klarat sig väl ur krisen, och vi står nu starka när tillväxten tar fart igen och jobben växer fram. Det har gjorts kraftiga satsningar på vägar och tunnelbana. Jobben har blivit fler. En lärare har fått en månadslön mer per år för att kunna bidra till en buffert för oförutsedda utgifter eller för en efterlängtd semesterresa med familjen.

Nu riskeras allt detta. Förbifarten är hotad. Vi kan vänta oss en chockhöjning av arbetsgivaravgiften för att anställa unga människor. RUT riskerar att försämrats eller försvinna. Det har gett småbarnsföräldrar möjlighet att få livspusslet att gå ihop. Skatten för dem som jobbar ska höjas, och den ska sänkas för dem som inte jobbar.

Om allt detta måste vi berätta så att väljarna vet vad de står inför. Dessutom hotas jobben, och bidragsberoendet riskerar att öka till de nivåer som gällde innan Alliansen tog över.

Hur ser det då ut med utvecklingen i Stockholms stad? Faktum är att det aldrig tidigare har varit så få som har varit beroende av ekonomiskt bistånd. Inte sedan mätningarna inleddes har vi sett så låga nivåer. Över 18 000 personer har gått från bidrag till egen försörjning. Den vanligaste orsaken till att man lämnar beroende av ekonomiskt bistånd är just arbete.

Sedan 2005 har barnfamiljer som är beroende av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad minskat med 6 000 personer. Det är alltså lika många som bor i Laholm, Leksand eller för den delen hela Ockelbo kommun. Det är resultatet av åtta år med Alliansen i Stockholm, mina vänner.

Med detta sagt fortsätter vi också med ett målmedvetet och starkt engagemang för fler i arbete. När vi nu lägger fram de reviderade riktlinjerna inom ekonomiskt bistånd ser vi till att också revidera dem efter förändrad lagstiftning och tidigare praxis. Några förändringar att lyfta fram är att barnperspektivet är stärkt samt att stockholmarnas rätt till delaktighet och planering anpassas efter personernas behov av stöd för att komma i egen försörjning. Dessutom har lex Sara införts i riktlinjerna

samt möjligheten till jobbstimulans, det vill säga möjligheten att få behålla en viss del av försörjningsstödet och arbetsinkomsten upp till en viss nivå för att kunna pröva sin arbetsförmåga på arbetsmarknaden.

Vi ser också en utmaning i att gruppen med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd håller sig kvar på samma nivåer som 2012. Det kanske inte heller är så konstigt när vi nu är nere på rekordlåga nivåer av människor som är beroende av ekonomiskt bistånd. Det är de som är allra längst ifrån arbetsmarknaden som vi nu måste arbeta med. De kanske har nedsatt arbetsförmåga, och de kanske aldrig tidigare har haft ett arbete. Detta är någonting vi fortsatt måste arbeta för – att få dessa människor i arbete.

Socialnämnden ska därför under 2014 tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet kan utvecklas med rehabiliterande insatser för mottagare av ekonomiskt bistånd för att få tillbaka människor i arbete och för att minska biståndsbehovet.

Fru ordförande! Arbetslinjen har tjänat Stockholm väl. Sommarjobb har riktats till unga vars föräldrar saknar arbete. Satsningar på skolan har gjorts med insatser som läxhjälp. Vi ger stöd för att fler ska klara skolan och på så sätt minska risken att hamna i ekonomiskt bistånd för framtiden. Jobbtorg och andra insatser som lättnader för företag har erbjudet fler unga möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Fler företag har fått lättnader när det gäller att kunna anställa.

Det är via en politik som inte bidrar till att människor blir gömda och glömda utan som ser till förmåga snarare än oförmåga som vi minskar den ekonomiska utsattheten. Alliansen är garanten för att det ska fortsätta.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 109

S t e f a n N i l s s o n (MP): Anna! Du sade att vi antyder att något har gått sönder. Nej, det gör vi inte – vi *konstaterar* att en hel del håller på att gå sönder i samhället. Det är inte bara det att det har blivit mycket värre i Stockholm med större klyftor; det handlar också om att välfärdssystemen håller på att delvis gå sönder. Vi har fått ett kallare Sverige och ett kallare Stockholm under de här åtta åren, och vi måste vända det. Vi måste få ett varmare samhällsklimat med större möjligheter för alla, och inte bara för dem som har goda ekonomiska förutsättningar från början. Därför behöver vi en ny regering, en ny riksdagsmajoritet och en ny majoritet här i Stockholm.

Anförande nr 110

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag får väl återigen repetera, om budskapet inte har kommit fram: Vi har lägre statsskuld och fler i arbete än före krisen. Vi har så många som har gått från bidrag till arbete att vi kan fylla ett helt Globen och 2 000 personer till. Det är resultatet av en politik där arbetslinjen har gällt och där vi har satt människors förmåga i centrum. Vi har gjort ytterligare ansträngningar just för att fler ska komma i arbete.

Miljöpartiet står för någon form av siestapolitik och en ledighetslinje där det handlar om friår och rätten att byta jobb med varandra. Det är inte så vi bygger Sverige starkt för framtiden.

Anförande nr 111

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag måste säga att det där var ett lite märkligt anförande med tanke på att det är riktlinjer vi diskuterar här. Till att börja med tycker jag inte riktigt om att borgarrådet använder samma rubrik som den som användes för den statliga kampanjen mot antisemitism: Om detta må ni berätta. Jag tycker att det var ett synnerligen illa valt begrepp för detta. Det måste jag få säga.

Låt oss gå över till innehållet i ditt anförande. Du säger att det är fler i arbete och färre i bistånd. Problemet med det resonemanget är att antalet och andelen som uppbär socialbidrag på grund av arbetslöshet har ökat, och ökat drastiskt, sedan ni tog över. De som ni lovade jobb till avtalsenlig lön inom fem dagar 2006 har gått från att vara 4 200 per månad till att bli ungefär 5 600 på en månad. Det är en ansevärd ökning, och det är knappast den fantastiska lysande arbetslinje som ni talar om.

Anförande nr 112

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi har gått igenom de uppgifter där ni menar att antalet som har försörjningsstöd på grund av arbetslöshet har ökat. Det är helt felaktigt. Andelen har förändrat procentuellt när vi nu är nere i rekordlåga nivåer, men antalet som är beroende av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet har minskat. Det har vi säkerställt när vi har kollat med Swecos rapporter, så jag vet inte varifrån ni har fått de uppgifterna. Det är tusentals färre människor nu som är i ekonomiskt biståndsberoende på grund av arbetslöshet.

När vi då ska tala riktlinjer – för det är klart att vi ska göra det också – undrar jag en sak. Socialdemokraterna, som i sina förslag och i sin reservation fortfarande förespråkar SL-kort till alla när det handlar om försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd, saknar budget för detta. De saknar täckning. Det kommer att kosta ungefär 100 miljoner att ge detta till alla. Jag undrar hur man ska finansiera det. Till det hoppas jag att Socialdemokraterna kan återkomma längre fram i debatten.

Anförande nr 113

I n g e r S t a r k (V): Jag vill börja med att instämma i vad Stefan sade. Vi antyder faktiskt inte, utan det är verkligheten vi har beskrivit.

Problemet är att det har blivit mycket strängare bedömningar i stadsdelarna när det gäller försörjningsstöd och att det ser olika ut i stadsdelarna när det gäller avslagen. Det finns alltså ingen likvärdighet när det gäller bedömningen, och det är ett allvarligt problem.

Anförande nr 114

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi fortsätter att hävda att när vi nu är nere på rekordlåga nivåer – inte sedan mätningarna infördes har vi sett så låga nivåer av bidragsberoende i Stockholms stad – kan detta inte ses som ett

misslyckande. Det måste ses som ett starkt betyg för Alliansens arbetslinje, där vi också som sagt kan fylla ett helt Globen med människor som har gått från bidrag till egen försörjning. Det här jobbet ska vi såklart fortsätta med. Vi ska jobba med dem som står längst ifrån arbetsmarknaden och se till att vi har en skola där våra elever kan gå ut med fullständiga betyg så att risken för att hamna i arbetslöshet senare minskar.

Allt detta ska vi fortsätta att arbeta för. Men Stockholm och Sverige har en mycket stark sysselsättningsgrad jämfört med många andra europeiska länder, och vi ska fortsatt jobba för att minska det ekonomiska biståndsberoendet. Jag måste säga att vi har ett gott betyg de här åren när vi blickar tillbaka, och nu går vi stärkta in i valrörelsen.

Anförande nr 115

Stefan Nilsson (MP): Vi tycker att detta är ganska bra riktlinjer. Vi välkomnar att man ser över dem och att man har kommit med ett nytt förslag. Man ser över lagstiftning, rättsfall och så vidare som man gör när man antar nya riktlinjer. Vi tycker att det är bra att man har betonat behovet av barnkonsekvensanalyser och kvinnofridsperspektiv och att man ska göra individuella bedömningar och så vidare.

Men vi tycker inte att ambitionerna avspeglas fullt ut i de konkreta riktlinjerna. Vi tycker framför allt att det behövs ett tydligare brukarperspektiv och att man först ska fråga de organisationer som kommer i kontakt med många av våra klienter. Därför föreslår vi en återremiss, där man kompletterar riktlinjerna efter att ha fått in remissvaren. Det finns mycket erfarenhet hos de här organisationerna, som till exempel Stockholm redan har en överenskommelse med. Det finns mycket erfarenhet hos dem av klienternas erfarenheter.

De senaste åren har vi sett att det har blivit allt mindre klientkontakter, till exempel, mellan klienter och socialsekreterare. Vi har också sett att de nedskärningar som har gjorts inom socialtjänsten även om de inte direkt har pekat mot detta ekonomiskt i praktiken har inneburit att kontakt mellan klient och socialarbetare har reducerats kraftigt.

Vi vill alltså ha en återremiss, och vi vill också att man då beaktar den situation som socialarbetarna har så att de verkligen får möjlighet att ta till vara sin professionella bedömning i enlighet med socialtjänstlagens intentioner. Så är det inte riktigt nu. Socialsekreterarna som jobbar med ekonomiskt bistånd jobbar nästan helt i vissa stadsdelar med papper. De träffar klienten en gång, och sedan dröjer det åtskilliga månader innan man har ny kontakt. De klienter som till exempel har dålig svenska eller vissa psykiska funktionsnedsättningar får ganska illa i denna apparat. Det krävs ganska mycket resurser för att man ska kunna vara en klient som tillvaratar sina intressen. Därför vill vi ha en ordentlig genomlysning av hur det i praktiken är för klienterna just nu.

Vi vill att man ska skriva rent ut att SL-kort ska ingå för alla eftersom det är en sådan viktig del av livskvaliteten. Det är också viktigt för att man fullt ut ska kunna söka

jobb. Vi tycker inte att SL-kortet ska behovsprövas, utan det borde vara en självklarhet.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 116

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag beklagar att ni vill återremittera ärendet, för riktlinjerna är grundade på gällande lagstiftning och på praxis från föreskrifter från Socialstyrelsen och andra myndigheter. Det här ska vara en tydlig vägledning för handläggarna. Detta är någonting som stadsdelarna har efterfrågat och ställt sig bakom i de remissvar vi kan se i ärendet. Man tycker att riktlinjerna är bra disponerade och lätta att följa upp. Handläggningsprocessen och flödet har också tydliggjorts. Man har tydligare processbeskrivning och erbjuder konkret stöd i handläggningen.

Allt detta är viktigt i nuvarande riktlinjer. I riktlinjerna för ekonomiskt bistånd skulle jag vilja säga att brukarmedverkan är själva grunden. Det handlar hela tiden om individuella bedömningar. Det är inte lika för alla, utan man ska alltid utgå från den enskilde och ta vara på delaktigheten från denne när man ska göra en bedömning. Om det är något som finns med i de ekonomiska riktlinjerna är det just brukarmedverkan.

SL-kort till alla – visst. Men var finns finansieringen, Miljöpartiet?

Anförande nr 117

S t e f a n N i l s s o n (MP): Vi kan ta finansieringen först. Vi har en liten skatteköjning, som innebär att Stockholm kommer att vara en utpräglad lågskattekommun även efter den. Men den innebär att vi kommer att ha råd med satsningar både på verksamheten inom socialtjänsten och på ekonomiskt bistånd, till exempel SL-kort, som vi anser är en självklarhet.

Det som jag nämnde i min replik om ett kallare samhällsklimat och behovet av ett varmare samhälle tycker jag återspeglas just i alla dessa erfarenheter som många klienter har. Vi träffade Nu bryter vi tystnaden i måndags. Det är ett tvärfackligt samarbete mellan SSR och Vision. De vittnar just om hur oerhört mycket hårdare tryck de har som socialarbetare. De vittnar om att de har väldigt få klientkontakter och om hur illa klienterna far.

Vi måste ta till oss detta, och därför föreslår vi en återremiss för att verkligen ta in vad vi kan bli bättre på.

Anförande nr 118

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Vi tycker att det är bra att vi får nya riktlinjer; det är ingen tvekan om det. Men i vår ganska långa reservation har vi flera punkter där vi anser att det måste bli förändringar. Jag tänker nu ta upp fyra stycken av dem, som är jätteviktiga.

Den första handlar om SL-kortet i normen. För Vänsterpartiet är det självklart att alla måste kunna röra sig i staden, och detta oavsett om man har arbete, är arbetssökande, studerande eller icke studerande. För oss är det alltså självklart att SL-kortet ska ingå i normen för försörjningsstöd. Jag minns mycket väl när ni på den här sidan talade om stadsdelsarrest i ett annat ärende. Att inte ha SL-kort och därför inte kunna röra sig i staden är verkligen stadsdelsarrest, vill jag påpeka.

Den andra handlar om boendekostnaderna. Bedömningen av dessa måste bli generösare. Hyresnivåerna är betydligt högre, och det är närmast omöjligt att byta till en bostad med en hyra som socialtjänsten godkänner.

Barnperspektivet är den tredje. Det behöver stärkas ytterligare. Barn till föräldrar med försörjningsstöd måste ha samma rätt till ledighet på loven med sina föräldrar som andra barn har. Här kommer SL-kortet in återigen. Det är viktigt att man kan röra sig i staden, att man kan åka och bada och att man kan göra andra saker på sommarlovet.

Den fjärde punkten är långvarigt bistånd. Det är viktigt att tänka på att det är en oerhörd skillnad att leva på försörjningsstöd under en kort tid och att leva många år på låg ekonomisk nivå. Tidigare har det funnits särskilda långtidsnormer. Det skulle kunna vara en möjlig väg att prova, menar vi.

Det är ett stort problem att det inte finns en likvärdighet, att avslagen till försörjningsstöd ser olika ut i staden och att det har blivit väldigt mycket stramare. Det handlar också om att socialarbetarna mycket tydligt, genom Nu bryter vi tystnaden, berättar hur stor deras arbetsbörda har blivit och hur orimligt stora nedskärningarna har varit inom socialtjänsten.

Anförande nr 119

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! När det handlar om avslag har man sett när man har tittat på detta att det finns ett bifall till bistånd i grunden. Sedan kan det vara något enskilt som man får avslag på.

Jag vill påminna om att även vi ser till familjer som lever i trångmål med ekonomiskt bistånd. Det är aldrig tänkt att vara en långvarig form av försörjning. Vi kan också se att gruppen hushåll med barn har halverats sedan 90-talet. 6 000 färre barnfamiljer än 2006 är i dag beroende av ekonomiskt bistånd. För en del av dem som i dag lever med ekonomiskt bistånd har vi också höjt bidragen, och vi har förstärkt för familjer med små ekonomiska resurser. Det handlar om flerbarnstillägg och bostadsbidrag. En höjning har också skett av riksnormen samt grundnivån i föräldrapenningen. Det har alltså skett förstärkningar för familjer med små ekonomiska marginaler.

Det viktigaste för barn som lever i utsatta ekonomiska situationer är dock att föräldrarna har ett arbete. Därför är jobbtorgens arbete för fler jobb så viktigt.

Anförande nr 120

I n g e r S t a r k (V): Naturligtvis – det är väl ingen som säger något annat än att det bästa för barnen är om föräldrarna har ett arbete, kan försörja sig och delta i alla

dessa viktiga fritidsaktiviteter! Men nu är det de facto ganska många barn som lever under de här förhållandena. De som har ett långvarigt behov av att få ekonomiskt bistånd behöver ha andra villkor än de som bara har ett kortvarigt behov har, och jag kan inte se att detta finns i riktlinjerna. Det vill vi ha en förändring av.

Anförande nr 121

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande och fullmäktige! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Ekonomiskt bistånd är det allra yttersta skyddsnätet när det inte finns någon annan möjlighet att försörja sig själv. Det är viktigt att man oavsett var man bor i staden har rätt till samma bedömning. Därför är just riktlinjerna så viktiga. De riktlinjer som vi tidigare har haft är från 2010. Därför är det verkligen dags för en uppdatering.

Målsättningen är tydlig: Alla som kan ska vara självförsörjande. Att ha en lön som man själv rår över är den allra största frihetsreformen. Därför är det bra att sedan jobbtorgen startade har över 18 000 personer gått från utanförskap till jobb eller studier. Den senaste årsrapporten visar att biståndet är det lägsta sedan 1982. Antalet biståndshushåll är det lägsta sedan 1965. Man tror faktiskt inte att det är sant!

Sedan 2005 har antalet barnfamiljer som får bistånd minskat med 6 000. Det är bra att barnperspektivet stärks i de nya riktlinjerna, och det är bra att det är tydligt uttalat att behovet av dator och uppkoppling särskilt ska beaktas när det gäller behovet för barn och unga som går i skolan.

Det är bra att stockholmarnas rätt till delaktighet och planering ska anpassas efter individen, och att det alltid ska gå ut på behovet av stöd för att komma ut i egen försörjning. Det finns viktiga förbättringar som gäller den del som handlar om våld i nära relationer. Det är bra att de nu är könsneutralt formulerade. Jag tycker också att det är bra att det står tydligt uttalat att en sökande som befinner sig i prostitution särskilt ska uppmärksammas. När jag har mött dem som jobbar på prostitutionsenheten har de särskilt påtalat behovet av detta tidigare. Kartläggningsinstrument ska användas, och det ska vara struktur på utredningar, förändringsplaner och uppföljningar.

Kort sagt: Det finns en hel del och många förtydliganden. Stadsdelarna är också väldigt nöjda med det som står i riktlinjerna.

Jag skulle vilja återkomma till det som har diskuterats när det gäller möjligheten att resa. Er gemensamma politik är tydligen att ge SL-kort till alla som får ekonomiskt bistånd eller socialbidrag. Vår politik är att vi vill ge dem möjlighet att köpa sitt SL-kort själva.

Anförande nr 122

A w a d H e r s i (MP): Jag begärde replik när jag hörde någonting som gjorde mig glad, nämligen att Ann-Katrin Åslund tycker att internetuppkoppling är något som är viktigt för alla familjer. Jag tycker också att det är viktigt. Jag vill bara påminna dig om att du inte tyckte så här för två år sedan, Ann-Katrin. Vi skrev

nämligen i vår nämnd att internetuppkoppling ska ingå i normen. Då tyckte inte du och dina allianskolleger det. Jag tycker bara att det är glädjande att du har ändrat dig. Men du borde ha ändrat dig även när det gäller SL-kort. När kommer du att ändra dig i den biten?

Anförande nr 123

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Det skulle vara fullständigt konstigt om det vore en stadsdelsnämnd som beviljade uppkoppling, och inte andra. Det är därför vi har riktlinjer. Det var i den frågan ni tyckte att man skulle ha särskilda riktlinjer för Spånga-Tensta. Så kan man inte riktigt ha det i staden.

När det gäller SL-kort vill jag upprepa detta: Ni är alla goda gåvors givare och vill ge allt till alla. Ni vill ge dem SL-kort. Vi vill att man ska kunna få möjlighet att köpa SL-korten själv, och jag tycker att vi är på god väg.

Anförande nr 124

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tänkte hoppa in i debatten. Riktlinjer kanske inte riktigt räcker. Om man tittar ut i stadsdelarna ser man vad det är som gör att man, kanske, får ett SL-kort. Vad är det som gör att barnen, kanske, får glasögon? Det är budgeten som styr i stadsdelarna. Det är inte så att varje socialsekreterare i hela Stockholm tar emot klienten värdigt och snabbt. Det är svårt att komma till socialtjänsten i dag. Vet ni det? Vet ni hur långa köerna är? Har ni kollat det i stadsdelarna? Vet ni hur det är att stå och vara utan mat och inte komma fram? Har ni kollat det? Gör det!

Det finns människor i den här staden som man skulle kunna kalla för fattiga. De går på försörjningsstöd, och ni vill inte att de ska få SL-kort. Om man har tre barn och bor i Skärholmen får man stanna där. Så tänker ni. Den här staden har inte råd att ge denna mamma eller pappa SL-kort under den period när den personen är arbetslös, exempelvis. I dag är det många som får försörjningsstöd för att de är arbetslösa. Ni ser inte ens arbetslöshetskassan som en försäkring, utan som ett bidrag, har jag hört i tidigare debatter i denna sal.

Det är sex av sju som får försörjningsstöd av fel skäl. De skulle ha fått pengar via sjukkassan eller via a-kassan. De är inte uppe på heltid, och de har en väldigt låg lön. Men de ska inte ha sitt SL-kort, tydligen. Hut går hem, tänker ni. Jag tycker inte att det är värdigt, måste jag säga.

Ni säger att ni har ett förstärkt barnperspektiv. Då borde ni ha SL-kort. Jag kan säga att jobbtorgen ibland berättar att de har klienter som kommer dit och som inte har fått SL-kort fast de går på jobbtorgen eftersom de bor lite för nära jobbtorget. Om de ska åka från Farsta till Kista får de betala ganska mycket. Det är ovärdigt.

För att få kontakt med socialtjänsten i dag krävs en fantastisk förmåga att tränga igenom. Vi i Vänsterpartiet har föreslagit ett 020-nummer så att man snabbt kommer i kontakt med den person som ska handlägga ens ärenden. Så är det inte i dag.

Socialarbetarna i Stockholm som sitter och gör biståndsbedömningar och som gör den här typen av bedömningar för försörjningsstöd är överarbetade – helt överarbetade. De har haft kassa villkor i åtta år, och de är väldigt trötta på det, kan jag säga. Socialt arbete bygger man upp genom att ha en kader av duktiga socialarbetare som man uppmuntrar. Ni har kommit loss under det senaste året för att det har sett så himla illa ut. Då har ni pumpat in lite pengar inom socialtjänsten. Annars måste man säga att det har varit bad, bad, bad.

Anförande nr 125

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Alla nekas inte SL-kort, utan det görs en individuell prövning. Om man är arbetssökande och inskriven på jobbtorg finns det möjlighet att få SL-kort. Många som är beroende av ekonomiskt bistånd får SL-kort i dag. Skolorna kan också tillgodose SL-kort. Om man inte får det finns det också möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd. Detta är alltså fel bild.

Men det jag menar är att om ni nu lovar detta till alla – se då till att backa upp det med finansiering! Ni från oppositionen ska sluta att skriva ut checkar utan täckning. Gång efter gång ger ni vidlyftiga löften som ni saknar täckning för i budgeten. Detta kommer att kosta ungefär 100 miljoner kronor. Jag saknar dessa satsningar i de budgetar ni lägger fram. Det kanske kommer närmare valrörelsen, vad vet jag? Men nu finns det inte.

Om man går igenom försörjningshindren enligt Socialstyrelsens indelning och tittar på faktorer som arbetslöshet, sjukskrivning, sjukaktivitet och annat ser man att det är färre i dag än 2006 på område efter område. Det har varit rekordlåg nivå av ekonomiskt bistånd.

Anförande nr 126

K a r i n R å g s j ö (V): Floskler i världsklass, vill jag påstå.

Vi går stadigt tillbaka till 30-talet. Folk ska stå med mössan i hand och be att få åka från Skärholmen till Farsta i den här staden. Det är ovärdigt en stad. Jag tycker att människor ska ha möjlighet att ta sig runt i sin egen stad med sina barn. Ni låser fast dem. Ni straffar dem. Det är det ni håller på med.

När det sedan gäller vår budget är varenda grej finansierad ned till minsta lilla sak. Vi är ganska duktiga på det. Men vi har ju också valt att höja skatten. Vi satsar på att få ihop den här staden. En jämlik stad är alltid bra. Det är det vi satsar på. Ni har inte satsat på det. Dessa personer ska, som sagt, komma med mössan i hand, ska inte komma fram till socialtjänsten, ska få tigga och be om ett åkkort för att ta sig runt i sin egen stad. Detta är ovärdigt.

Anförande nr 127

A b i t D u n d a r (FP): Du fick i gång mig, Karin. Jag blev upprörd eftersom jag är ordförande i stadsdelsnämnden Hägersten-Liljeholmen och vet att det du säger inte stämmer ens till en halv procent – inte en enda procent. Det är bara i retoriken du

kommer i gång med att vi skulle vara barnfientliga, att vi har kalla hjärtan hit och dit. Det stämmer inte. Jag tycker att vi ska diskutera politik.

Det stämmer inte, återigen. Det socialtjänsten gör bygger redan på kunskap. Om vi ska diskutera riktlinjerna när det gäller försörjningsstöd, bygger de på att vissa grupper har haft försörjningsstöd längre och kan behöva medicinska eller andra sociala insatser, psykologiska och så vidare. Vi tittar inte bara, som du gjorde, rakt av cyniskt på hur människorna håller i maskineriet. Tvärtom bemöter vi dem med värdighet och kunskap utifrån deras behov. Vi har till exempel byggt upp mottagningsgrupper för missbrukare, och de kommer direkt till mottagningen.

Det stämmer inte när du säger att folk står i kö. Du måste konkretisera, Karin. Det håller inte. Det är inte trovärdigt.

Anförande nr 128

K a r i n R å g s j ö (V): Absolut! Jag har tre möten på mig när jag sticker härifrån, och då ska jag konkretisera ordentligt varje gång – det lovar jag.

Du pratar om att det skulle finnas någon evidens bakom försörjningsstödet i dag, hur det ser ut i de olika stadsdelarna. Det ser väldigt olika ut med avslagen. Om jag steppar in i en stadsdel med sjyst ekonomi vet jag att förutsättningarna är större. Om jag kommer till en stadsdel som har det jobbigt ekonomiskt vet jag att förutsättningarna är något sämre.

För mig är detta med åkkort en principalsak. Människor som lever i den här staden och som har barn, som söker jobb eller som har släktingar över hela staden ska ha förutsättningar att ta sig runt i sin egen stad. Det är inte så enkelt. Ni har haft möjlighet att fixa det på åtta år, men ni är klara motståndare till detta. Det är ovärdigt att folk får komma med mössan i hand och be om ett åkkort. Det är extremt. Men det visar också vad ni står för. Jobblinjen går i dag under namnet fattiglinjen.

Anförande nr 129

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Hur ska Socialdemokraterna finansiera sin reservation? Det utropade borgarrådet för en stund sedan. Det var strax efter att hon dribblat med siffrorna så att plus blev minus, om ni kommer ihåg det. 100 miljoner skulle reservationen kosta, om jag förstod det rätt – minst! Det låter ju riktigt oroväckande. Jag såg hur S-kansliet sträckte sig efter miniräknarna, eller åtminstone tittade i sina mobiltelefoner.

Det vore ju jättejobbigt! Det vore fruktansvärt jobbigt – om det hade varit sant. Nu är det inte sant. Jag kan enkelt förklara varför. Ni behöver inte ens använda era miniräknare, utan det räcker att läsa handlingarna. Vi har nämligen ingen reservation i det här ärendet – såtillvida är det ganska billigt.

Om borgarrådets första inlägg gav känslan av att hon inte riktigt laddat för att prata om detta ärende, utan snarare om momssatser i en del branscher, var hennes andra inlägg ett tydligt bevis på att hon i alla fall inte har läst det särskilda uttalande som vi

har lagt i ärendet. Där är hon bevisligen i gott sällskap med Folkpartiet, får man notera.

Vårt särskilda uttalande handlar nämligen inte i första hand om SL-kortsnormen. Det nämns visserligen att SL-kort kan vara en förutsättning för att kunna söka jobb och att vi ska ta större hänsyn till det. Men poängen med det särskilda uttalandet är att revideringen av detta ärende är ett steg åt rätt håll. Poängen med vårt uttalande är att vi tror att det inte är riktlinjerna som är problemet utan att budgetramarna är för snäva på många håll i socialtjänsten, vilket gör att socialsekreterarna inte kan utföra sitt jobb. Det är inte riktlinjerna som är problemet, utan det är att det blir stadsdelarnas budget och inte individernas behov som ligger till grund för beslut och bedömning. Det är därför vi har en starkare budget till stadsdelarna. Det är det som är poängen med det som inte är en reservation.

Får jag i övrigt hänvisa till det särskilda uttalandet, om ni vill titta lite på det.

Anförande nr 130

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Vi har tillfört 160 miljoner kronor till stadsdelarnas individ- och familjeomsorg och när det gäller barn- och ungdomsutredningar och annat under de senaste två åren. Den vanligaste orsaken till att man har avslutat ekonomiskt bistånd är just arbete. Det är därför som vår arbetslinje hänger ihop med frågan om ekonomiskt bistånd, och det ärende vi har framför oss i dag – därav också mitt första anförande. Men jag förstår att det kan vara svårt för oppositionen att få detta att gå ihop.

Det handlar också om insatser och lättnader för företag, som sänkt restaurangmoms, som har fått unga människor att komma in på arbetsmarknaden. Det hotas nu, och risken är att gruppen biståndstagare ökar igen i Stockholm. Det är sådant som SSU driver kampanj mot när man säger Köp inga hamburgare. Men vet du? Jag delar McDonalds syn, för vi tror på Sveriges ungdomar. Vi tror att de är bättre än så. Det är därför våra lättnader ger jobb och färre bidragstagare. Det är därför vi ser sådana resultat som jag har framfört här i dag.

Anförande nr 131

Borgarrådet M o g e r t (S): Det gläder mig naturligtvis att socialborgarrådet och McDonalds är överens. Jag vet inte riktigt vart man går vidare från det.

Låt mig svara på det du pratade om. Du pratade om att supply-side economics ska rädda Sverige och få fler i jobb. Det är samma politik som Thatcher prövade och misslyckades med. Det är samma politik som Reagan prövade och misslyckades med. Det är samma politik som är prövad på alla ställen där högern har kommit till makten och som på alla ställen har misslyckats. Det är det du vill prata om, i stället för de ekonomiska biståndsriktlinjerna. Det är märkligt, för de är mycket bättre än supply-side economics.

Anförande nr 132

Å s a L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I vårt land och här i vår stad lever gömda och papperslösa barn, och det är en av de allra mest utsatta

grupper som finns i vårt samhälle. De står utan många av de rättigheter som vi andra tar för givna, såsom mediciner, ett stabilt hem och trygghet. När jag träffar Rädda Barnen och talar om de papperslösa barn som de möter vittnar de om en oerhörd utsatthet.

De berättar bland annat om en pojke som är hemlös och gömmer sig i centrala Stockholm och som säger att han hellre tar livet av sig än att åka tillbaka till sitt hemland, för det är ändå bättre att leva hemlös här i Stockholm än att återvända.

De berättar om mamman med sina två små barn som bor på nåder hos bekanta, där hon sitter i ett hörn av lägenheten och försöker hålla ordning på barnen och hoppas att de ska få något att äta när kvällen kommer.

Det skär som en kniv i hjärtat på mig som medmänniska och förälder vid tanken på dessa barn och på hur det skulle vara om jag var i samma situation och inte kunde garantera att min egen älskade lille son skulle få mat.

Vi saknar de papperslösa barnen i förslaget till nya riktlinjer. Vi saknar barnen utan röst, utan resurser, utan trygghet. Det enda som står i förslaget är att personer som saknar uppehållstillstånd och som inte heller ansöker om uppehållstillstånd kan få möjlighet till alternativt bistånd i avvaktan på avvisning eller utvisning. Vi saknar barnperspektivet. Vi saknar en garanti för att staden ska hjälpa papperslösa barn som behöver exempelvis mediciner. Vi menar att alla barn som är sjuka ska få medicin oavsett om de har papper eller inte, att detta är en mänsklig rättighet, en rättighet enligt barnkonventionen och en självklarhet i ett modernt och mänskligt samhälle.

En föregångare bland kommuner är Malmö stad, som nyligen har antagit nya riktlinjer där det rekommenderas att när papperslösa barns behov av hjälp ska bedömas ska dessa barn helt och hållet behandlas som vilka andra barn som helst i Malmö. Det betyder att stöd kan ges även till papperslösa barn, att barnen ska få sina basbehov tillgodosedda och inte minst mediciner när de är sjuka.

Stockholm behöver göra precis som Malmö och stärka sina riktlinjer så att alla barn, oavsett om de har rätt papper eller inte, får den mat och de mediciner som de behöver.

Den här frågan handlar om grundläggande mänskliga rättigheter. Den handlar om barnkonventionen. Den handlar om barn som lever under oerhört svåra omständigheter. Den handlar om medmänsklighet. Den handlar om att bygga ett mänskligt samhälle. För mig personligen handlar den om kärnan till allt mitt engagemang, varför jag är engagerad politiskt och vad jag brinner för, nämligen en annan värld, där alla barn känner sig trygga och älskade och får den omsorg som de behöver.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 133

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! När det gäller papperslösa barn följer vi Socialstyrelsens skrivningar men också lagstiftning. Det är

kommunen som alltid har det yttersta skyddsnätet för dem som vistas i kommunen, och i det täcks också akut bistånd. Där ska alltid en individuell bedömning göras, oavsett om det gäller papperslösa eller andra. I detta kan också ingå läkemedel men självklart också mat eller annat om det behövs.

Det är svårt att göra generella skrivningar i sådana här riktlinjer. Det är fortsatt en individuell bedömning, men det kan mycket väl täckas när det handlar om läkemedel och annat även för gruppen papperslösa.

Anförande nr 134

Å s a L i n d h a g e n (MP): Jag menar att det inte på långa vägar är tillräckligt och att vi behöver följa Malmös exempel. Jag läste till exempel om en familj från Kirgizistan med två barn, och de får hjälp av asylkommittén i Stockholm och vet inte hur de skulle klara sig utan den hjälpen. Asylkommittén i Stockholm vittnar också om att när man kontaktar socialtjänsten är det nästan som att de skrattar åt förfrågan om att ge stöd. Jag tror att vi måste ge socialtjänsten möjligheter att ge dessa barn, som är så oerhört utsatta, ekonomiska resurser men också tydliga riktlinjer så att vi här i Stockholm bygger en mänsklig stad där alla barn har möjlighet att få mat och mediciner.

Anförande nr 135

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Jo, jag tycker nog att det har blivit tuffare och hårdare i Stockholm. Det är klart att man måste få ställa krav även på missbrukare och hemlösa – jag säger inte något annat. Men man har skruvat åt det rätt hårt, så ibland blir det inte mänskligt. Då har det ploppat upp att kyrkorna och frivilligorganisationerna har fått mycket mer att göra – där sitter folk i kö för att få hjälp.

Bara för tio år sedan kunde man få ett beslut om vård och behandling på ett år. Ett sådant beslut kunde tas på en gång. I dag kan man få beslut om bara 14 dagar, tre veckor eller en månad, och på den tiden går det inte att rehabilitera ett långt missbruk eller ett långt utanförskap. Man måste vara beredd att betala pengar för att få dessa människor på fötter igen, och det kanske krävs en behandling på två tre år. Det måste man vara beredd att pytsa in.

Man kanske också måste ge folk ett månadskort så att de kan röra sig fritt i sin egen kommun eller i sin egen stad. Det är bara dumheter att hushålla på det här sättet och snåla in på månadskort till folk. Försök vara lite mer humanister i den här frågan! Försök ge folk som behöver det lite längre vårdtider! Stadsdelsnämnderna sitter och tittar på: Var kan vi placera Greta billigast? De tittar inte på vad som är den bästa kvaliteten.

Sedan har ni lyckats tömma staden på verksamheter. Ni har flyttat ut verksamheterna till förorterna. Här ger ni inga lägenheter till folk som har gamla missbruksproblem, utan de finns ute i förorterna. Jag vet inte en enda försökslägenhet som har kommit till i Stockholms innerstad de senaste två åren – bara en sådan sak!

Anförande nr 136

Borgarráðet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Vi får återkomma senare i vår till det Jackie sade sist i debatten om hemlöshet. Men vill vi bygga en varmare stad handlar det just om återgång från bidrag till arbete. Det är det vi försöker göra, för det är på det sättet vi på sikt verkligen kan minska den ekonomiska utsattheten för barn som växer upp i Stockholm.

Att missbruksbehandlingarna har förändrats de senaste 10–20 åren beror mer på att vi i dag har mer av öppenvårdsinsatser. Man efterfrågar fler lösningar i hemmiljö.

Men om vi tittar på det ekonomiska biståndet i årsrapporten från 2013 ser vi att medelbidraget har ökat. Det finns någon allmän uppfattning inom oppositionen att vi försämrar och drar ned när det handlar om det ekonomiska biståndet, men faktum är att vi ser att medelbidraget per person och per hushåll ökar.

Anförande nr 137

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag kan ändå inte komma förbi det här, Anna König Jerlmyr. Hela min bekantskapskrets består mest av utslagna och missbrukare – jag har daglig kontakt med den gruppen eftersom jag själv har sådana erfarenheter – och jag märker att de mår sämre. De säger det också. Men jag ser att man ställer krav, och det ska man göra – jag tycker att det är okej. Jag tycker att jobbtorget är en jättebra grej för att få ut folk. Om folk får tjäna pengar mår de bra.

Men jag tänker på att Ann-Katrin Åslund började prata om att man ska köpa sitt SL-kort själv. Jag vet inte om hon vet hur det fungerar. Man får ju pengar från förvaltningen eller socialen, och sedan går man och köper sitt kort själv. Tror du att man får det direkt uppe på förvaltningen? Där får man bara engångsbiljetter. Det ger givetvis självkänsla att få köpa sitt kort själv, men nu blir den inte bättre.

Anförande nr 138

A b d o G o r i y a (S): Ordförande! Jag måste vända mig till dig, Ann-Katrin Åslund, för jag reagerade på det du sade. Du sade så här: Ni vill att alla som söker försörjningsstöd ska få SL-kort, och vi vill att de själva ska ha råd att köpa sitt SL-kort.

Det är exakt det du och de övriga i Alliansen, både på lokal nivå och på riksnivå, har misslyckats med. Runt 50 procent av Tenstaborna förvärvsarbetar i dag, medan de övriga inte har något jobb att gå till. Trots att de dag efter dag söker jobb får de inget jobb. Det som bekymrar mig mest är ungdomsarbetslösheten. I din egen stadsdel, i Tensta, ökar den och cementeras den. En del av dina medborgare får jobb, men det är inte tack vare regeringen utan tack vare privata kontakter.

Jag träffade senast i dag en person som jobbar på Victoria Park, och han berättade följande för mig.

En ung kille sökte ett utannonserat jobb på Victoria Park, men han fick det inte. Han blev förbannad, och personalen på Victoria Park misstänker att det är han som ligger bakom två bilbränder på Risingeplan förra veckan.

Är det så vi ska ha det?

Och så har du mage att stå här och slå dig för bröstet och säga att ”vi har lyckats med vår politik”, samtidigt som många av dina egna medborgare i Tensta, och framför allt ungdomar, inte har vare sig ett jobb eller en utbildning att gå till.

Anförande nr 139

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Du sitter ju inte i stadsdelsnämnden längre, Abdo, men jag vet att du brukar vara där och hälsa på titt och tätt. Du bor inte ens i Tensta längre, men om du hade gjort det hade du vetat att socialbidragstagandet även i Tensta är det lägsta sedan man började mäta. Socialbidragstagandet har aldrig varit så lågt, och det minskar – det har minskat med 10 miljoner sedan förra året.

Det pågår projekt där, som Merit, Filur och flera andra. Det finns jobbgarage och mycket annat. Vi har dessutom – kanske för just den här gruppen, bland annat för honom som man misstänker eldade upp bilar därför att han inte fick ett jobb – sociala insatsgrupper för unga vuxna. Det är många som vill vara med, och hittills har man uppnått bra resultat. Man har också hjälpt till med bostäder och annat.

Jag tycker att du svartmålar bilden på ett sätt som känns väldigt skrämmande. Det finns stora utmaningar. I Tensta samt några andra stadsdelar finns de största utmaningarna när det gäller ungas arbetslöshet. Men stå inte och säg så där när socialbidragstagandet är det lägsta sedan man började mäta!

Anförande nr 140

A b d o G o r i y a (S): Faktum är att ungdomsarbetslösheten i Tensta absolut inte har minskat. Och sedan anklagar du mig för att svartmåla! Jag tar gärna en promenad med dig efter mötet, även om det är natt, till Risingeplan där jag kan visa dig de två brända bilar som fortfarande står där.

Du säger att kostnaderna för försörjningsstödet har minskat. Det kan vara sant, men det du inte säger är att restriktionerna har ökat kraftigt. Jag får rapporter, bland annat från de socialsekreterare som jobbar i just Spånga-Tensta, om att det har blivit mycket hårdare att få försörjningsstöd över huvud taget.

Anförande nr 141

S t e f a n N i l s s o n (MP): Vi är lite förbryllade över ert resonemang i Alliansen kring SL-kort. En stor andel av dem som har försörjningsstöd och som ansöker om SL-kort får avslag. Ni tycker att det är helt okej; det är själva poängen att många ska få avslag – det är därför det är behovsprövat.

När man lever på existensminimum, på 3 500–4 000 kronor per månad plus hyra, kan man få SL-kort i vissa fall. Det är uppenbart att man inte har råd att köpa det när det kostar 800 kronor. Har man 3 500–3 700 kronor kan man inte avsätta 800 kronor, och man får helt enkelt låta bli att äta ibland. Konsekvensen är att ens rörlighet blir enormt begränsad, och man blir i praktiken isolerad i sin stadsdel.

Jag har en väldigt enkel fråga till er i Alliansen, och ni får gärna svara från alla partier: Vem är det som inte har behov av SL-kort?

Anförande nr 142

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det är fortsatt så att man kan ansöka om ekonomiskt bistånd och få SL-kort, till exempel om man är inskriven på jobbtorg och ska resa mer än tre kilometer, om man inte har ett arbete och ska på en intervju en kilometer bort och så vidare. Man har fortsatt möjlighet att få ekonomiskt bistånd för SL-kort. Många barn och unga får det via skolan. Om inte, finns det möjlighet att söka ekonomiskt bistånd för det också.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Miljöpartiet. När vi tar reda på vad det skulle kosta att ge SL-kort till alla visar det sig att det handlar om en kostnad på 100 miljoner kronor. I er senaste budget lägger ni plus 20 miljoner kronor på SL-kort i normen. Då undrar jag hur det ska räcka. Stå inte heller här och säg att era löften kommer att bli verklighet! Då måste ni satsa betydligt mer. Men ni har ju också skattehöjningar på väg som ni inte berättar om. Det är det vi misstänker, om ni ska ha råd med alla era vidlyftiga löften.

Anförande nr 143

S t e f a n N i l s s o n (MP): 100 miljoner kronor – det beloppet anser vi inte behövs. Men om vi går på 100 miljoner är det 5 öre i skatt. Om man höjer med 50 öre får man 1 miljard kronor i skatt. Stockholm är en extrem lågskattekommun, vilket är bra i och för sig, och en liten höjning på 50 öre innebär att Stockholm ändå är bland de 20 procent som har de lägsta skattesatserna i Sverige.

Det här handlar i praktiken om felräkningspengar i en budget på 40 miljarder. Tycker ni inte själva att det är ganska snålt och lite futtigt att de som har det allra sämst i samhället inte ska ha möjlighet att röra sig fritt i Stockholm? Vi kommer att rätta till det här när vi har vunnit valet och införa SL-kort för alla.

Anförande nr 144

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Jag tycker att det här är en väldigt intressant debatt, för detta ärende visar vilken fantastisk utveckling det har varit i Stockholm under de senaste tio åren. Vi har från majoritetens sida jobbat mycket systematiskt med att se till att så många människor som möjligt ska gå från försörjningsstöd till egen försörjning, och i dag har vi ett ärende som visar att vi har den lägsta andelen hushåll som har ekonomisk försörjning sedan 1982.

Detta sker samtidigt som vi har haft en situation i Stockholm där befolkningen har vuxit mycket snabbare än vad vi någonsin hade kunnat räkna med. Vi har blivit 117 000 fler stockholmare sedan 2007, och samtidigt har nästan 100 000 fler människor fått arbete i Stockholm.

Det är en fantastisk utveckling som har skett under de här två mandatperioderna, och jag tycker inte riktigt att det kommer fram i den här debatten.

Det som är väldigt viktiga saker är det som Anna König Jerlmyr var inne på i sin inledning. Det spelar faktiskt roll vilken politik man bedriver från Stadshusets sida men också vilken politik som bedrivs på andra sidan vattnet. Här har vi jobbat mycket systematiskt, både i detta hus och i huset på andra sidan vattnet, med att se

till att det ska bli mer attraktivt och löna sig bättre att jobba. 20 procent av befolkningen var i utanförskap när Fredrik Reinfeldt tillträdde som statsminister 2006.

Det har gjorts en mängd olika saker. Många medelinkomsttagare och låginkomsttagare har fått en extra månadslön tack vare alliansregeringens politik. Vi har jobbat mycket med RUT-avdrag. Vi har jobbat med att göra det mer spännande och intressant att anställa unga människor. Det är klart att det spelar roll om de 77 434 stockholmare som förra året gjorde avdrag för RUT-tjänster kommer att få försämrade möjligheter att göra det avdraget. Alla de jobb som har tillkommit inom RUT finns ju med inom ramen för den utveckling som vi har sett här i Stockholm. Det är samma sak med dubbelstöten.

Det är faktiskt relevant att prata om dessa saker, även om ni kan raljera från Socialdemokraternas sida. Jag förstår att ni gör det, för ni är naturligtvis jättestörda över att vi pekar på de orimligheter och den ologik som finns i att man ska lösa ungdomsarbetslösheten genom att göra det dubbelt så dyrt att anställa unga människor. Var och en vet ju att det inte funkar på det sättet.

Dessutom är det så att vi i Tensta i augusti hade 10,1 procent arbetslösa ungdomar och i februari 9,1 procent. Det är samma sak i Rinkeby, där det också minskar.

Utvecklingen är på väg åt rätt håll. Vi är inte nöjda, och vi kommer att jobba mycket mer med dessa frågor framöver. Men att framställa det som att det är något slags elände är helt fel. Vi har en unik situation i Stockholm, där utvecklingen har gått i en helt annan riktning än på många andra håll i Europa.

Anförande nr 145

K a r i n R å g s j ö (V): Det är ju så att till och med era egna väljare, Ulla, har tröttnat på jobbskatteavdragen. Det kan man spåra i olika artiklar och så vidare. Det är det ena.

Här inne pratar vi om det som sker i Stockholm, inte det som sker på andra sidan vattnet. Jag koncentrerar mig på det som sker här.

Sedan var det detta med unga människor ute i stadsdelarna. Vi pratar om vilka av dessa ungdomar som inte ens har gått ut grundskolan och som inte har gymnasiebetyg ska få jobb på olika ställen utan utbildning. Det undrar jag oroligt.

Tillbaka till RUT-avdragen: Vilka av dem som tillsammans tjänar 1 miljon om året skulle inte ha råd att betala städning? Jag tror att det är ganska många som skulle fixa det. Sedan kanske de personerna skulle kunna få jobb inom äldreomsorgen eller inom förskolan. Det är en hel del de skulle kunna göra. Jag tycker inte att vi ska stärka bidragssystemet genom att ge RUT-avdrag till dem som tjänar mest i samhället.

Anförande nr 146

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Du vill hellre att de som inte tjänar speciellt mycket ska få betala mer i skatt. Det är det som er politik går ut på. Du säger att folk har tröttnat på jobbskatteavdraget. Jag tror inte att undersköterskorna har tröttnat på

jobbskatteavdraget. Jag tror inte att lärarna har tröttnat på jobbskatteavdraget. Jag tror inte att busschaufförerna har tröttnat på jobbskatteavdraget. Jag tror att de är väldigt glada över att de har mer pengar kvar i plånboken än vad de har haft tidigare.

Om man tittar på vilka det är som använder RUT-avdraget älskar ni ju från Vänsterpartiets sida att lyfta fram att det är miljonärerna som använder det. I Sverige finns det inte lika många miljonärer som antalet människor som använder RUT-avdraget. Framför allt är det väldigt många pensionärer som använder sig av RUT-avdrag. Det är en helt annan kategori människor som använder sig av RUT-avdraget. Och framför allt har de som har startat RUT-företag sett till att anställa många av de människor som tidigare var helt utanför, och som delvis var sjukskrivna, så att de successivt har kunnat komma in på arbetsmarknaden. Det är en jätteviktig funktion för att få en fast fot på arbetsmarknaden.

Anförande nr 147

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Man blir lite provocerad när borgarrådet står här och pratar om en fantastisk utveckling samtidigt som vi har 31 000 arbetslösa i staden och arbetslösheten har dubblats sedan Sten Nordin blev finansborgarråd. Det är till och med så i den här staden att när Arbetsförmedlingen kallar arbetslösa till möte, vilket de gjorde för ett tag sedan, räcker inte Tele 2 Arena till. Grannkommunen marknadsförde sin arena, som är något större, och sade: Vi har den enda arena i regionen som kan hushålla och få plats med alla Stockholms arbetslösa.

Om det är en fantastisk utveckling ska vi som stockholmare vara väldigt glada, för den fantastiska utvecklingen tar slut om några månader.

Anförande nr 148

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Ja, jag tycker att det är en fantastisk utveckling. När vi tillträdde 2006 hade Stockholm ungefär 5,6 procent arbetslöshet. Det har tillkommit, som jag sade, över 117 000 invånare – nästan ett Umeå – och arbetslösheten har ökat med 0,1 procentenheter. Det är få arbetsmarknader i Europa, om ens någon, som kan mäta sig med en sådan utveckling, där det finns en sådan kraft och där arbetsmarknaden har slukat så många arbetsvilliga människor som har skett i Stockholm. Då har vi 73 procents sysselsättningsnivå, vilket också i sig är en väldigt anmärkningsvärd och hög siffra i sammanhanget.

Ja, jag är stolt, men jag är inte nöjd, för att citera Roger Mogert och andra. Det är därför som vi måste fortsätta att jobba med de här frågorna. Men man löser inte den framtida utmaningen genom att göra det dyrare att anställa människor eller genom att försämra RUT-avdragen. Det skapar man inte fler jobb med.

Anförande nr 149

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Ulla Hamilton vill ha en allmänpolitisk debatt, och det har hon fått – det har medgetts. Vi gröna vill gärna fortsätta att prata om reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, och vi tycker inte att det har någonting med RUT-avdrag att göra. Vi vill prata om nödprovning av akut

bistånd. Vi vill prata om förtydligande av begravningskostnader. Vi talar gärna om bredbandskostnader. Men jag tycker att borgarrådet helt enkelt hamnar på fel ställe.

Däremot tog borgarrådet Anna König Jerlmyr och Ann-Katrin Åslund tidigare upp och sade att stadsdelarna är väldigt nöjda med de reviderade riktlinjerna, och det stämmer. Men vi säger någonting mer också, och det går att läsa här. Vi säger nämligen att vi instämmer och tycker att det här är bra, men det innebär ökade kostnader för nämnderna. Jag skulle vara glad om vi kunde få ett förtydligande om ni medger att det är förutsättningarna.

Anförande nr 150

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Om nu Ewa Larsson tycker att det är konstigt att jag går upp i den här debatten är det väl ännu konstigare att Ewa Larsson går upp i den här debatten för att i en replik på mig replikera någon av mina kolleger.

Jag tycker ändå att det är intressant att lyssna på er i Miljöpartiet i den här diskussionen, för ni har också anledning att fundera på hur ni ska hantera dessa frågor framöver. Det är inte en tillfällighet att vi har det lägsta beroendet av ekonomiskt stöd sedan 1982, som Anna König Jerlmyr nämnde. Vi har jobbat medvetet för att se till att människor ska gå från försörjningsstöd till egen försörjning. Precis som Anna sade har över 18 000 personer gått från försörjningsstöd till egen försörjning sedan jobbtorgen infördes. Dem var ni emot – ni ville inte ha några jobbtorg.

Jag tycker att ni har en väldigt konstig politik på det här området. Bevara oss för att ni ska få möjlighet att genomföra er politik!

Anförande nr 151

Å s a L i n d h a g e n (MP): Jag skulle vilja upplysa om att regeringen den 1 juli förra året tog bort underrättelseskyldigheten för socialnämnden. Det betyder att socialtjänsten inte längre behöver underrätta polisen om de startar ett ärende som rör papperslösa människor. I förslaget till nya riktlinjer står det dock formulerat som att underrättelseskyldigheten fortfarande gäller i vissa delar.

Det står alltså fel i riktlinjerna, och det har vi påpekat också vid tidigare tillfällen. Vi behöver ändra riktlinjerna så att de överensstämmer med lagstiftningen. Det är viktigt att det står klart och tydligt att underrättelseskyldigheten är borttagen. Det finns en stor okunskap och osäkerhet i den här frågan.

Om riktlinjerna ska kunna fungera som en vägledning, vara tydliga och bygga på lagstiftning, som socialborgarrådet tidigare talade om, är det av yttersta vikt att det står korrekt vad det är som gäller. Socialtjänsten behöver inte rapportera papperslösa till polisen.

Jag är väldigt oroad över att det står så här i riktlinjerna. De är alltså inaktuella redan när de träder i kraft, och det samtidigt som vi vet att osäkerheten är väldigt stor – en osäkerhet som slår mot de papperslösa.

Därför undrar jag, Anna König Jerlmyr, om ni skulle kunna tänka er att uppdatera riktlinjerna så att de stämmer överens med vad som står i utlänningsförordningen.

Anförande nr 152

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ja, det stämmer att underrättelseskyldigheten har försvunnit och lagstiftningen har förändrats. Vi kan nog räkna med att det också kommer annan förändrad lagstiftning under tiden som dessa riktlinjer kommer att gälla. Det är därför vi behöver revidera riktlinjer kontinuerligt. Det är alltid så att lagstiftning gäller, om det är så att lagstiftningen har förändrats från det att vi har antagit gällande riktlinjer. Den här lagstiftningen förändrades efter att riktlinjerna skrevs fram, och det är därför det inte tydligt framgår.

Det ska vara full kännedom i alla stadsdelar om hur lagstiftningen ser ut. Det kommer säkert att tillkomma annan praxis, JO-utlåtanden och annat som gör att det kommer att se lite annorlunda ut jämfört med våra riktlinjer. Men det kommer till nästa revidering. Detta kom efter det att riktlinjerna arbetades fram. Det är lagstiftningen som gäller.

Anförande nr 153

Å s a L i n d h a g e n (MP): Jag tycker att det är oerhört problematiskt att det står fel. Lagändringen trädde i kraft den 1 juli förra året, och det har funnits gott om tid att ändra. Det kan vara så att lagstiftning ändras, men på just den här punkten är det så oerhört viktigt att det står korrekt. Vi får larmrapporter från civilsamhället om att man inte känner till vad som gäller, och det slår mot de papperslösa människorna. Vi hade haft alla möjligheter att ändra detta i riktlinjerna, och det har gått många månader, snart ett år, sedan man ändrade lagstiftningen. Det var en viktig förändring som regeringen genomförde, och jag är bekymrad över att riktlinjerna är felaktiga på den här punkten. Jag tycker inte heller att det är proffsligt. Vi borde ha kunnat utveckla riktlinjerna så att de när de träder i kraft är överensstämmande med den nu gällande lagstiftningen. Att de är inaktuella från start tycker inte jag håller.

§ 15 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1 år 2013 och kvartal 2 år 2013, äldreomsorg

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) kvartal 1 år 2013 och kvartal 2 år 2013 (utl. 2014:51)

Anförande nr 154

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag ska nu föredra ärendet om stadsdelarnas ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen för kvartal 1 och 2 år 2013.

Majoriteten av alla stockholmare får ändå sina beviljade insatser i tid enligt SoL och LSS och får sina beslut tillgodosedda. Som stöd och hjälp för att möta behovet av kontaktperson och kontaktfamilj finns numera också en gemensam kontaktmannapool för socialförvaltningen.

Den statistik som det redogörs för i ärendet – jag behöver inte nämna all statistik som finns – visar att ej verkställda beslut enligt SoL ökat och att det skett en marginell ökning av ej verkställda beslut om kontaktfamilj och kontaktperson kvartal 1, vilket förklaras av att det tar lite längre tid att hitta kontaktpersoner och kontaktfamiljer. Det staden då har gjort för att möta detta är att bygga upp en stadsgemensam pool, som jag nyss nämnde. Samtidigt kunde vi notera en stor minskning av antalet ej verkställda beslut när det rör kontaktpersoner enligt LSS.

Det är precis lika viktigt nu som förra gången jag stod här i talarstolen och redogjorde för att Stockholms stad aktivt måste bygga fler särskilda boenden för att möta de behov som finns. Det är också viktigt att det finns boenden att välja mellan, eftersom det är viktigt att man som funktionsnedsatt får påverka hur man vill bo. Det avspeglas också i att det finns möjlighet att tacka nej till erbjudet boende. Men då är det viktigt att det finns ett stort utbud att välja på, och därför behöver vi bygga fler boenden.

Och vad har vi gjort? Jag har redogjort för detta tidigare, men det tål att uppmärksammas igen. Stadens planerade bostadsprojekt omfattar nu 650 lägenheter den kommande sexårsperioden för detta ändamål. I verksamhetsplanen för 2014 står det att i bostadsprojekt som omfattar fler än 100 lägenheter ska berörda nämnder pröva om projekten kan innehålla en andel om minst 5 procent lägenheter för särskilda boenden. Här har de kommunala bostadsbolagen en viktig uppgift, och därför pågår ett samarbete mellan de kommunala bostadsbolagen för att ta fram lägenheter och bostäder snabbare. Alliansen har också gett möjlighet att reservera boenden för stadsdelarnas räkning, just för att stimulera byggandet av fler särskilda boenden.

Jag var relativt nyligen här uppe i talarstolen, och inga dramatiska förändringar har skett sedan dess. Däremot finns det, som sagt, en plan för utbyggnadstakt de kommande sex åren. Vi är också beredda att ta ytterligare initiativ om vi ser att det behövs för att förstärka arbetet med att bygga och planera särskilda boenden framöver.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 155

Inger Stark (V): Ordförande, fullmäktige! Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i KS.

Nämndernas rapporter av ej verkställda beslut är en mycket viktig återkoppling för att fullmäktige ska kunna bedöma om medborgarna får beslutade insatser verkställda eller ej och vilka hinder som finns för verkställandet. Men vi behöver aktuellare rapporter. De rapporter vi behandlar nu är alltså ett år gamla. Därför behöver rapporterna skrivas fram snabbare. Min fråga är: Varför går det så långsamt?

Den långsiktiga trenden behöver analyseras så att vi ser vilka problem och brister som återkommer och hur de ska kunna åtgärdas. Den analysen saknar vi.

Bristen på attraktiva gruppboendestäder enligt LSS och SoL speglar en borgerlig bostadspolitik där man hellre bygger bostadsrätter än kommunala hyresrätter och gruppboendestäder. Rapporterna för båda kvartalen visar, inte oväntat, på en ökning av antalet icke verkställda beslut för bostäder enligt SoL och även enligt LSS. Vi behöver en social bostadspolitik i den här staden för att vi ska kunna få tillräckligt många gruppboendestäder.

Anförande nr 156

Borgarrådet Koenig Jerlmayr (M): Herr ordförande! Till Inger Stark vill jag säga att det här såklart är någonting vi får ta till oss, och vi får se till att arbeta fram rapporterna snabbare så att ni får tillgång till detta.

Vi har valt att behandla två kvartal i ett just därför att det oftast inte sker några större förändringar från ett kvartal till ett annat. Men det är klart att vi kan arbeta fram rapporterna snabbare. Vi är också beredda att diskutera en annan ordning om oppositionen önskar det. Men vi har, som sagt, valt att klumpa ihop två kvartal.

Sedan är det också så att samtliga detaljplaner granskas framöver oavsett vem som är byggherre, just för att finna möjliga bostäder och bygga fler särskilda boenden. Det byggs både hyresrätter och bostadsrätter i Stockholm, och vi planerar för många fler av båda sorterna. Vi har goda förhoppningar om att kunna uppfylla de behov som finns när det gäller särskilda boenden. Men att bygga tar tid, och vi driver på så mycket vi bara kan. Och i detta arbete står vi enade med oppositionen.

Anförande nr 157

Inger Stark (V): Det är bra, för det är viktigt att vi får dessa rapporter snabbare. Sedan efterlyser jag också den långsiktiga analysen så att vi ser vad det beror på.

Anförande nr 158

Eivor Karlsson (MP): Herr ordförande! Det är uppenbart att det behövs en framskrivning av de här rapporterna som går snabbare. Här behandlas, som sagts tidigare, ett ärende som är ett år gammalt.

Sedan undrar jag: Varför tackar äldre nej till ett erbjudande om äldreboende? Jag tycker att staden aktivt måste undersöka varför de tackar nej, liksom att skillnaderna mellan stadsdelsnämnder bör analyseras bättre. Vissa äldre hinner i dag inte flytta in till ett boende, eller också bor de bara en kort tid innan de avlider. Det är viktigt att få fram sådana boenden som de äldre vill bo i, liksom att vi kan förbättra de boenden som kanske inte är tillräckligt bra eller attraktiva.

När det gäller boende enligt LSS och SoL visar rapporter på en ökning av behovet av bostäder enligt både LSS och SoL. Så har det varit år efter år när det gäller antalet omsorgslägenheter. Jag skrev en interpellation i november 2013 om behovet av fler gruppboenden, 2013:36, och det krävdes ett omfattande researcharbete för att komma fram till hur många lägenheter det egentligen rörde sig om enligt LSS och SoL. Uppgifterna spretade nämligen när det gällde antalet bostäder.

Den kommunala genomförandegruppen arbetar med behovsinventering, och den planeringslista som enheten arbetar med omfattar ca 590 lägenheter fram till 2020. Det var det jag fick fram. Planeringslistan gäller särskilda boenden och boendeformer enligt SoL och LSS. Nu läser jag under Våra synpunkter att det rör sig om 650 lägenheter under en sexårsperiod. Det spretar lite där också, men i stort sett blir det väl samma i slutänden, om det blir så många byggda nu.

Intresseföreningen, Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, FUB, påpekar att det finns ett stort behov av gruppboheter för unga vuxna, enligt LSS och SoL. Det är personer som behöver flytta ut ur föräldrahemmet. Enligt FUB behövs det en kraftigare central styrning med tydligare mandat att kräva fler bostäder. Utbyggnadstakten har varit långt under angivna mål under flera år.

Vidare ansåg FUB att antalet icke verkställda beslut ökar. Dessutom menade de att valfriheten inte fungerar då det saknas tillräckligt utbud. Akuta behov klaras ibland med nödlösningar, vilket innebär att en del personer med funktionsnedsättning måste finna sig i placeringar utanför hemkommunen Stockholm, långt från närstående och mot sina egna önskemål. Det är inte i linje med intentionerna i LSS.

Så undrar jag sammanfattningsvis: Klarar staden av att ta fram 590 lägenheter fram till 2020 i denna utbyggnadstakt? Vidare: När ett antal personer tackar nej till erbjudet boende, antingen det rör sig om äldre eller LSS, bör man inventera vad det beror på. Därför bör kommunstyrelsen skynda på återkopplingen.

Anförande nr 159

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Frågan varför äldre i praktiken tackar nej till erbjuden plats har vi diskuterat i dessa talarstolar ett antal gånger, och det har väl egentligen inte förändrats i den delen sedan sist.

Låt mig ändå påpeka att det i Stockholm i dag finns en palett av olika typer av boenden. Det finns boenden med språklig inriktning och med kulturell inriktning. Det finns särskilda boenden för personer med viss religiös övertygelse. Det finns boenden som är väldigt populära. Många av dem drivs av andra aktörer än Stockholms stad.

Det är en väldigt viktig valfrihetsfråga att vi låter de äldre få välja precis det boende de vill. Om de i väntan på ett boende väljer att tacka nej till en erbjuden plats, som vi just nu kanske har tack vare att det är lite färre äldre äldre, beror det på att de så gärna vill till ett visst boende. Det tycker jag att man ska ha respekt för.

Anförande nr 160

E i v o r K a r l s s o n (MP): Men flertalet äldre tänker inte att de ska komma till ett visst kategoriboende. De vill komma till ett tryggt och bra boende av något slag. Men då är frågan om de inte söker sig dit därför att de vet att vissa boenden inte är så attraktiva. Det är det vi borde analysera.

Anförande nr 161

K a j N o r d q u i s t (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Det finns ingen reservation att instämma i, så det behöver jag inte göra. Men jag kan med fördel hänvisa till det särskilda uttalande som Socialdemokraterna har gjort. Det brukar vara bra att läsa det material som finns som underlag.

Det här är lite typiskt för politik som rör funktionsnedsatta eller politik som handlar om att undanröja funktionshinder. Vi pratar väldigt mycket, och det är fina paroller – en stad för alla, i världsklass och allt möjligt. Jag brukar ofta säga att retoriken är väldigt bra, men verkligheten har inte förändrats så där rasande mycket om man ser några år tillbaka. Detta ärende är ett typiskt exempel på det. Vi diskuterar det här en till två gånger per år, och det händer inte så rasande mycket utan det är ungefär samma sak hela tiden. Jag tycker att Vänsterpartiet kommer med bra förslag, som att man borde analysera och titta på en lång trend. Sedan kommer socialborgarrådet och säger att vi är överens allihop – jättebra! Sedan händer det inte så rasande mycket, som sagt, utan det fortsätter så här. Det är för få LSS-boenden.

Det vi brukar peka på, som jag tycker är jätteviktigt, är att man måste planera en stad för livets alla faser. Det här är också en fas av livet. Det är något naturligt att vissa människor inte är ”fullt friska” eller icke funktionsnedsatta. Det finns människor som är det, och det betyder att det är rimligt.

Enligt förkunnelsen här är vi i stort sett överens, och då är vi väl det. Men min fråga till socialborgarrådet är: Vilka politiska muskler finns det? Vad kan vi faktiskt göra så att detta förändras någon gång? Min erfarenhet efter snart fyra år är att det ser ut så här: Det kommer en rapport, så kommer det en till och sedan en till, och alla ser ungefär likadana ut. Det är ganska trist. Det borde hända någonting.

Nu har jag hört att det ska byggas 650 lägenheter på tio år, och det är klart att det skulle lösa något, kanske. Eller kommer någon annan att stå här om fyra år och konstatera att det har gått fyra år till och det fortsätter att vara likadant? Frågan är: Vilka muskler behövs för att det verkligen ska hända någonting? Är den nuvarande majoriteten beredd att göra något kraftfullt? Vi är ju inte emot, så det är egentligen bara att slå bollen i mål.

Anförande nr 162

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Visst är frågorna relevanta. Och när vi nu står inför att bygga 140 000 nya lägenheter utgår jag från att många av dessa också kommer att innehålla särskilda boenden. Ett Stockholm för framtiden ska ha lägenheter för alla stockholmare, oavsett behov. Då är det viktigt att det byggs särskilda boenden.

Vi är beredda att göra mer, som sagt, om det är så att vi misstänker att det inte drivs på tillräckligt. En sådan insats vi gjorde senast var just att ge stadsdelarna möjlighet att reservera egna platser när man bygger särskilda boenden. Vi kunde se att det behövdes som stimulans för att få i gång byggandet. Vi tittar också på detaljplaneprocesser, som sagt, men det tar ju tid. Tyvärr kan man då inte rapportera så många byggda boenden från ett kvartal till ett annat. Men det finns med i planeringarna just att säkerställa att det också kommer att finnas med särskilda boenden.

Ser vi inte tydliga resultat kommer vi att göra mer. Exakt vilka insatser eller konkreta åtgärder det blir får vi återkomma till då.

Anförande nr 163

K a j N o r d q u i s t (S): Det är ju bra. Det är bara det att ni måste ta några beslut så att det verkligen blir något. Vi kan diskutera hur många bostäder som ska byggas, men det är en väldigt massa som ska byggas för att staden ska kunna svälja de enorma mängder människor som ska flytta hit och de enorma mängder människor som ska födas här. Det betyder också att proportionen kommer att vara ungefär densamma som den är nu när det gäller människor med funktionsnedsättningar. Det betyder att problemet kommer att växa i absoluta tal. Det betyder att det nog krävs en politik som tydligt pekar med hela handen: Det här måste också vägas in när man bygger nya stadsdelar och när man bygger nya lägenheter.

§ 16 Utveckling av stadens vigselmöjligheter (utl. 2014:52)

Anförande nr 164

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Man hinner med många ämnen under en fullmäktigekväll. Detta ärende råder det stor enighet omkring, så jag ska inte bli mångordig.

Men det förtjänar att understrykas att det inte bara är ett vanligt administrativt ärende, utan det handlar om en rejäl modernisering av vårt erbjudande till medborgarna om möjligheten att gifta sig i Stadshuset men också att vigas borgerligt i staden i andra lokaler och på olika sätt. Jag tycker att det är väldigt glädjande att vi nu kan lägga fram det.

Vi testade detta lite grann här i Stadshuset under kulturnatten, då det var öppet stadshus och vi hade drop-in-vigslar. Det var 128 par som tyckte att detta var ett bra alternativ för dem. Vi jobbade fram att kunna erbjuda samma sak på ett bra sätt under Pridefestivalen.

Jag ser dock att det finns två reservationer, och jag tänkte kommentera dem.

Dels gäller det avgiften, och både Vänstern och Miljöpartiet har tagit upp den. Jag kan säga att jag i det längsta har varit för linjen att vi inte ska ha någon avgift. Tro det eller ej, men så är det – finansborgarrådet tycker det. Men eftersom vi har så lång kö tycker jag att det kan vara skäligt att vi tar ut en avgift av par där ingen part är skriven i Stockholm och att vi ger stockholmarna en fördel i detta läge. Jag har ändå vikt mig för en avgift på det sättet.

Dels gäller det att gruppledare skulle kunna vara vigselförrättare, som jag tror är Vänsterpartiets förslag. Det här är utöver partiernas nomineringar, så det finns möjlighet för partierna att göra en nominering. Vi får väl se hur det fungerar och komma tillbaka i framtiden och titta på om det var rätt avgränsning. Vi tyckte att det var en naturlig funktion när man gör en utvidgning. Men den här frågan är inte för alltid låst för min del i alla fall.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 165

K a r i n H a n q v i s t (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är naturligtvis ett väldigt glädjande ärende, och vi är eniga om förslaget. Jag har ändå lite frågor angående detta.

I september 2013 väckte jag en motion i fullmäktige som handlade om precis det här. Anledningen var att det hade kommit till min kännedom att det var långa väntetider, att man blev hänvisad till andra kommuner när man gärna ville vigas i vårt fina stadshus och att Stockholm hade det minsta antalet vigselförrättare per invånare i hela landet. Det fanns alltså många anledningar att skriva denna motion och begära att antalet vigselförrättare skulle utökas.

Nu tar vi det beslutet i dag. Jag vet inte om min motion väckte någon björn som sov – det är i så fall tacksamt. Men varför har inte min motion kunnat behandlas samtidigt, när jag ju vill precis det som fullmäktige nu beslutar? Det är det jag undrar: Varför har motionen blivit liggande? Är det så att ett bra förslag från oppositionen, från en socialdemokrat, går majoritetens ära förnär? Eller varför finns den inte med? Det är det jag undrar.

I övrigt är jag jätteglad att detta sker: Det blir en mångdubbling av antalet vigselförrättare. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Men jag hoppas att jag får svar på frågan om min motion!

Anförande nr 166

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag vet faktiskt inte! Motionen kunde mycket gärna ha varit med och framskrivits i detta ärende. Det är ingen njugghet från vår sida, utan i så fall en miss. Den kunde mycket väl ha varit med här.

Anförande nr 167

K a r i n H a n q v i s t (S): Tack för det!

Anförande nr 168

E w a L a r s s o n (MP): Jag har varit vigselförrättare, precis som många andra som sitter här i salen har varit och kanske fortfarande är. Det innebar för mig att jag fick mejl efter mejl från giftassugna som förtvivlat letade efter en ledig förrättare. Det var jobbigt att möta alla dessa glada och entusiastiska människor med att krusa deras förhoppningar, som jag fick lägga ned mycket tid på, och säga, förutom när det gällde de schemalagda lördagar som vi inom politiken själva tog ansvar för: Nej, jag kan inte, det finns ingen möjlighet, ni får vända er till någon annan.

Förtvivlade människor kom också hem till mig oanmälda och ville ha akutvigsel. Hela situationen var väldigt jobbig, så efter två år bestämde jag mig för att inte ha uppdraget längre. Det var väldigt besvärligt och pressat.

Läget i dag i Stadshuset är sådant att det från den 10 november finns en vigselförrättare till. Dröm inte om sommarvigslar, ni som hör detta. Då blir vi så glada i Miljöpartiet när vi får igenom förslaget om att utvidga uppdraget. Det här har pågått länge, men nu äntligen! Vi tycker att det är jättebra.

Vi gillar dock inte det som Sten Nordin med smärta tydligen har godkänt, att man ska, om man inte är folkbokförd i Stockholm, betala 500 kronor. Det tycker vi gröna inte är okej.

Vi som viger får en symbolisk ersättning på drygt en hundralapp. Vi viger inte för pengarna utan för att vi vill ge och dela glädjen med alla dem som vill viga sig i vårt vackra stadshus, så vi är lite ambassadörer också. Att då nagga i kanten på stadens generositet, som den som viger gör möjlig, och föreslå en avgift på 500 kronor för utsocknes gillar inte vi globala gröna. Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Jag har en liten fråga. På Stockholms stads hemsida står det att det kan komma att införas en avgift på 500 kronor den 1 januari 2015. Det står generellt att det kan

komma att införas, att det skulle gälla alla som vill viga sig. Jag föreslår att man rättar på stadens hemsida, om det inte är ett nytt beslut som Sten Nordin planerar om att alla ska betala.

Anförande nr 169

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag vet inte vem som har skrivit detta, inte jag i alla fall. Det blir ingen mer avgift än vad som föreslås i och med det här ärendet.

Anförande nr 170

E w a L a r s s o n (MP): Nu önskar vi i Miljöpartiet att flera här i salen tänker till och förstår att det är ohemult att ta en avgift från utsocknes. När vi som viger gör det av kärlek och glädje ska väl inte staden slå mynt av det. Det känns inte riktigt okej. Så häng gärna med på vår reservation!

Anförande nr 171

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att vi alla är glada över det här förslaget. Vi tycker att det är väldigt trevligt att det händer någonting positivt och kärleksfullt här i Stadshuset. Det kanske inte är alla kvällar det är så.

Jag tror att vi tycker att det är väldigt bra att det blir enklare och tillgängligare att gifta sig i Stadshuset. Det är bra att utöka möjligheterna. Det är svårt för våra vigselförrättare. De blir ofta ombedda att åka ut på andra ställen och viga – från skärgårdsöar till fallskärmar, får man nästan säga, eftersom det är ont om vigselförrättare. De får som Ewa sade bara en symbolisk ersättning.

Vi tycker att det här blir bra, men vi har en reservation som jag vill yrka bifall till, och det gäller några tillägg om gruppledare. Vi tycker att det kan vara viktigt att detta om gruppledare är med eftersom alla partier inte har ett borgarråd.

Vi vill framför allt avstyrka förslaget om vigselavgifter. Vi tycker att det känns väldigt snällt, och det kommer att bli oklart. Väldigt många människor som vistas i Stockholms kommun upplever Stockholm som sin stad men är kanske folkbokförda strax utanför kommungränsen. Stockholmsregionen är ganska stor i dag; den är inte begränsad till kommunen. Vi tycker att det känns väldigt ogeneröst att inte kunna erbjuda kostnadsfria vigslar.

Som vi påpekar är det väldigt problematiskt med de långa väntetiderna om man är från ett annat land. Det är mycket formaliteter, och man får intyg, det dröjer, men man måste ha vigsel innan det går ut. Vi ser väldigt mycket fram emot de utökade möjligheterna och det utökade antalet vigselförrättare. Men vi yrkar bifall till reservationen och hoppas att fullmäktige inte fattar ett beslut om att avgiftsbelägga denna kärleksfulla tjänst.

Anförande nr 172

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Det är helt underbart att vi kan vara eniga i ett så här vackert ärende som det ju innebär att besluta i kväll om att vi ska utöka

antalet vigselförrättare eftersom det finns en stor efterfrågan. Fler stockholmare, fler par vill gifta sig.

Jag är också en av de få vigselförrättarna här i Stockholm, och jag vet hur det känns att behöva säga nej. Senast i dag var jag tvungen att svara nej på tre mejl, tre par som frågade om jag kunde viga dem i sommar. Tyvärr är man inte mer än en människa. Med alla andra uppdrag som man har och med vardagsbestyr måste man ofta tacka nej.

Därför blir det här ärendet extra viktigt. Nu kan vi utöka antalet vigselförrättare så att fler stockholmare som vill gifta sig ska få den möjligheten och inte behöva vänta kanske sex månader eller i bästa fall fem till sex veckor om någon vigselförrättare i Stockholm kan tänka sig att åka ut till någon skärgårdsö, vilket jag i och för sig ska göra om några veckor. Det här är glädjens och kärlekens ärende, skulle jag vilja påstå.

Jag yrkar starkt bifall till de förslag som föreligger från kommunstyrelsen.

Anförande nr 173

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag är också vigselförrättare, och det är superkul. Det går inte att komma ifrån att det nästan är det roligaste uppdrag man kan ha. Det är naturligtvis ärofullt. I helgen vigde jag min syssling och namne, och det var naturligtvis ännu mer ärofullt.

Men man har ständigt dåligt samvete, precis som Gulan Avci berättade, för att man tvingas säga nej till så många. Och precis som Gulan Avci har jag också sagt nej till tre par i dag, troligtvis samma tre, och ett stort antal varje vecka. Den 9 augusti ska jag viga fem par på olika ställen i Stockholm. Logistiken den dagen är snarare ämne för avhandling än någonting annat.

Jag tackar ja till så många jag kan för att det är roligt och framför allt därför att jag vill att de som gifter sig ska kunna fira det bröllop de vill ha. Jag gör det så många gånger att till och med fru ordföranden sade till mig en gång att jag inte behöver tacka ja till alla. Men just för det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag och uppmanar alla er som nu har möjlighet att bli vigselförrättare att ta det uppdraget, för det är ofantligt roligt och det är det mest ärofulla uppdrag du kan få i staden.

§ 18 AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder inom kv. Kabelverket 2 och 7 i Älvsjö
Inriktningsbeslut

AB Familjebostäders förvärv av del av fastigheten Kabelverket 2 i Älvsjö i samband med nyproduktion
Genomförandebeslut (utl. 2014:54)

Anförande nr 174

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Vänsterpartiet tycker att det här är ett bra ärende. Tidigt i vår egen planering för bostäder såg vi det här området som ett mycket bra område att bygga bostäder i. Nu pågår detaljplansarbeten i stadsbyggnadsnämnden, tre stycken detaljplaner, för hela det här området. Det är mycket spännande med tanke på vad man kan göra av det. Man kan bygga nytt och behålla en del gamla byggnader.

Det som vi tycker har varit bra i det här arbetet är att stadsbyggnadskontoret såg till att trots att tomten var lite större och gick en bit in mot Solbergaskogen valde man att inte bygga på den platsen. Man spar den lilla trekanten på ett väldigt bra sätt. Dessutom drog man tillbaka planerna på en del bebyggelse och har gjort en lekpark upp mot Solbergaskogen, som vi för övrigt vill ha till naturreservat och som vi har förslag om i vår budget.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 175

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Också vi tycker att det här är ett bra förslag. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag, men vi har ett särskilt uttalande som jag ändå vill berätta lite om.

Det som är bra med det här ärendet är att vi utvecklar området runt Kabelverket, och vi tycker att det är bra att bygga många hyresrätter. Det är bra idéer om utveckling med blandade bostäder, arbetsplatser, kontor och den stadsliknande strukturen. Det är jättebra, liksom närheten till Solbergaskogen är bra. Det är positivt, men det är också en utmaning. Därför har vi varnat i vår text för att bygga de allra högsta husen mot Solbergaskogen. Vi menar att de kommer att skugga i kanten och på det sättet ändra förutsättningarna för växtligheten i området.

Vi har vidare poängterat i det särskilda uttalandet att bollplanen måste vara kvar. Frågan om ytterligare en idrottshall i stadsdelen måste utredas, för vi tror att det här är en väldigt bra plats för att satsa på ännu mer idrott när nu resten av stadsdelen bebyggs.

Det är vad vi har skrivit i vårt särskilda uttalande.

Anförande nr 176

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är härligt att vi är överens om detta ärende, och vi kan konstatera att Stockholm har i detta ärende pekat ut 900

kommande lägenheter, varav Familjebostäder ska stå för 450 hyresrätter inklusive studentbostäder. Men vi har noterat det särskilda uttalandet från Socialdemokraterna. Jag vill säga att när det gäller bollplan berörs den över huvud taget inte, och mycket av det andra kommer att kunna diskuteras i det kommande detaljplanearbetet. Nu är det JM:s del som vetter mot skogen och inte Familjebostäders, som vi ska fatta beslut om i dag.

Jag vill ändå poängtera att de 450 bostäder som vi tar inriktningsbeslut om kommer att vara i ett läge där vi får ytterligare en bra kollektivtrafikhärlig nod i med den nya tunnelbanelinje som Alliansen har beslutat ska dras fram, utöver det tunnelbanepaket som vi har kommit överens om med staten. Det här är ett mycket bra område att bygga i. Det finns alla tänkbara kollektivtrafiklägen men också, precis som flera har påpekat, närhet till den vackra Solbergaskogen.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och ser fram emot detaljplanearbetet. Det är inte helt omöjligt att det kommer att läggas till några hyresrätter i projektet i det kommande arbetet.

Anförande nr 177

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag skulle vilja lägga till en liten sak i det här ärendet, såsom vi har gjort vid ett antal tillfällen. Som ni ser av ärendet är det här resultatet av ett långsiktigt och fruktbart samarbete mellan Familjebostäder och en privat byggherre, JM. Det är också ett exempel på hur vi i Alliansen aktivt arbetat med en förvaltning, det som vi brukar kalla för en aktiv fastighetsförvaltning. Det innebär i det här fallet att vi går ihop och köper mark i olika affärer. Vi går i armkrok med en byggherre.

Resultatet blir, som borgarrådet Larsson alldeles nyss sade, troligen 900 plus lägenheter. Det blir med största sannolikhet fler än 450 hyresrätter och studentlägenheter. Området är inte färdigt med detta, utan det kommer ytterligare bostäder. Detaljplanearbetet är på gång för fullt. Så småningom kommer även tvärlan att gå här.

Bollplanen nämndes alldeles nyss. Jag gick i Kämpetorpsskolan ett antal år. Den här bollplanen är ett väldigt stort område. Jag ser framför mig att det går att komplettera och bygga runt bollplanen, som inte bara är en bollplan utan ett jättestort område mellan Älvsjövägen och Älvsjöskogen. Det här är ett intressant och bra område men också, vill jag betona, ett väldigt bra exempel på vår aktiva fastighetsförvaltning.

Godkänt, höll jag på att säga; jag menar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 178

Borgarrådet Helledén (MP): Fru ordförande! I det ärendet får ni godkänt, kan jag säga, för att delvis travestera Björn Ljung i det han höll på att säga.

Det här är ett utmärkt ställe att bygga på. Där har Ericsson haft sina lokaler; de står kvar fortfarande och ska rivas. Den hårdgjorda mark som redan finns här tas i anspråk för bostadsbyggande, och det är perfekt.

Det fördes en del diskussioner om den detaljplaneprocess som pågår just nu om hur det ska se ut. Jag tror inte att det kommer att bli några som helst problem där. Det har pratats om att det skulle påverka Solbergaskogen, men det ser ut som att man löser det på ett alldeles utmärkt sätt i de olika delarna. Det är utmärkt att få till de hyresrätter som det rör sig om i det här ärendet och de andra bostäderna. Det rör sig om i det här området om mellan 1 500 och 2 000 bostäder totalt i den här delen, vilket är perfekt.

Det har sagts tidigare att detta är en kollektivtrafiknod som vi alla propagerar för. Alliansen pratar om en tunnelbanelinje. Roger Mogert har tagit upp det i en motion som ska upp. Vi har pendeltågen, och Spårväg Syd som ska passera området. De flesta tycker att det är utmärkt. För vår del kan det gärna fortsätta ända ned till Skarpnäck. Man knyter staden på tvären, och det är vad vi behöver. Därför är det här ett extra viktigt område.

Vi föreslår att en tunnelbanelinje, en orange linje, börjar här och skär rakt igenom staden norrut. Så Älvsjö är en viktig expansionsplats. I dag kan man ibland känna att Älvsjö är lite bortglömt, den lilla stadsdelen. Det kommer inte att vara den lilla stadsdelen när allting är klart där. Det är vi alla överens om.

Det här är ett spännande projekt, och fortsättningen är också spännande. För att vi ska nå målet om 150 000 bostäder fram till 2030 behövs det här området som en viktig pusselbit.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 179

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag vill stryka under hur bra det här delprojektet för Älvsjös utveckling som just nu pågår är. Vi för verkligen in nya stadskvaliteter till Älvsjö, som är en av de nio tyngdpunkterna i vår översiktsplan.

Jag skulle vilja säga att det här är en förebild för hur vi ska jobba med våra tyngdpunkter i översiktsplanen och kan tjäna som föredöme för andra tyngdpunkter. Vi tar promenadstadens strategier på allvar. Vi bygger tätt. Det är en tät bebyggelse med en tydlig kvartersstruktur, och vi tar hänsyn till de starka gröna värden som finns i närområdet. På grund av detta kan vi göra en storsatsning på kollektivtrafiken. När Citybanan öppnar 2017 kommer pendeltågstrafiken att fungera bättre. Alliansen har aviserat en ny tunnelbanestation. Vi ska utreda det. Förhoppningsvis kommer Spårväg Syd att bli verklighet och kunna dras via Älvsjö.

Detta har vi kunnat göra, den här kraftiga utbyggnaden och förvandlingen av Älvsjö, får man väl ändå säga, utan några stora protester från närbefolkningen, än så länge kanske vi ska säga. Det kan komma, det vet vi inte. Än så länge har det inte varit några stora protester. Det har funnits en del synpunkter på en del av de detaljplaner som vi har haft ute på samråd, men det verkar som att de allra flesta tycker att det här är en bra satsning.

Kraftfullt bifall till kommunstyrelsens förslag!

*§ 20 Motion om satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män (utl. 2013:168)**Motion om att fler måste våga anmäla sexualbrott (utl. 2013:169)*

Anförande nr 180

Stefan Nilsson (MP): Vår motion är lagd därför att det finns för få riktade insatser för att hjälpa män som drabbas av våld i nära relation. En kartläggning från Brå, som vi nämner i motionen, visar att ungefär en fjärdedel av alla som utsätts för våld i nära relation är män. De utsätts av andra män eller kvinnor, beroende på vem som är partnern.

Vi har tidigare i kommunfullmäktige antagit riktlinjer för våld i nära relationer som är könsneutrala, vilket är utmärkt. Det skrivs rent ut att det gäller alla typer av kombinationer av relationer. Det är bra riktlinjer, och vi är jätteglada för att det har växt fram en relativt stor samsyn mellan partierna i fullmäktige i denna fråga.

Men vi tycker att det är synd att vi inte har fått stöd från majoriteten för våra konkreta förslag i motionen. Vad som behövs är en konkret plats dit män kan ringa som är utsatta, en jourtelefon som man kan ringa all tid, en mottagning dit man kan komma på besök och ha möjlighet till känslomässigt stöd och bearbetning när man har varit utsatt, juridiskt stöd samt i vissa fall skyddat boende. Det handlar troligen om en liten kostnad, men det handlar om att det ska finnas en plats. Man ska kunna googla fram det lätt och kunna snabbt få kontakt. Det är otroligt svårt för alla som drabbas, inte minst män.

Jag yrkar helt enkelt bifall till det gemensamma förslaget från Miljöpartiet och Socialdemokraterna som innebär bifall till motionen.

Anförande nr 181

Stina Bengtsson (C): Jag vill prata om motionen om våld mot män i nära relationer som ju handlar om en mycket angelägen fråga. Vi har i Stockholm i decennier och i hela Sverige varit ganska usla på att hantera just sådana här frågor. Detta är en fråga som jag har drivit, som de flesta här inne vet, och talat om tidigare. Jag har berättat om alla de kontakter jag fick inte minst i samband med en debattartikel jag hade i Aftonbladet i höstas. Därför ska jag inte bli långrandig i denna debatt.

Jag vill bara konstatera att tack vare Centerpartiets arbete i budgetprocessen och i annat sammanhang, både här i kommunfullmäktige och i socialnämnden, finns frågan om våld mot män mycket aktivt med på stadens agenda. Socialförvaltningen har i uppdrag att utarbeta förslag till handlingsplan. Därför kommer jag och Centerpartiet att följa det arbetet mycket noga. Jag kan lova både Miljöpartiet och alla andra att jag kommer att vara efter dem med en blåslampa om det skulle halta. Det hoppas och tror jag dock inte att det kommer att göra.

Givetvis ska alla, oavsett kön, ha den hjälp och allt det stöd som de behöver när de utsätts för våld i nära relationer. Givetvis ska vi även arbeta förebyggande. Därför ser jag med stor tillförsikt fram emot resultatet av socialförvaltningens arbete.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 182

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Vi behandlar nu två motioner, en från Miljöpartiet om våld i nära relationer och en från Tomas Rudin om sexualiserat våld.

Miljöpartiets motion om satsningar mot våld i nära relationer som drabbar män tillstyrker vi i Vänsterpartiet i huvudsak. Vi delar helt motionärernas uppfattning att det saknas tillräckliga satsningar som är riktade till män som drabbas av våld i nära relationer. Det krävs över lag en rejäl utbyggnad av insatser.

Staden måste synliggöra arbetet mot relationsvåldet i budgeten och göra en strukturerad uppföljning. Förutom Relationsvåldscentrum finns det även Relationsvåldscentrum Sydost. Det är före detta Fridsam, och det fungerar mycket bra.

Motionen om att fler måste våga anmäla sexualbrott vill Vänsterpartiet delvis tillstyrka. Vi menar att arbetet mot våld i nära relationer måste bli ett eget område inom individ och familj. Det ska tilldelas ordinarie anslag i budgeten och följas upp på ett strukturerat sätt som alla andra verksamhetsområden inom stadens styr- och ledningssystem.

Det behövs forskningsbaserade strategier för ett långsiktigt förebyggande arbete för att minska sexualbrotten.

Bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen i båda ärendena!

Anförande nr 183

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Ordförande, ledamöter! Våld i nära relationer som drabbar män och frågan om att våga anmäla sexualbrott är väldigt viktiga frågor. Det är frågor som vi redan gör väldigt mycket för i Stockholm. För några möten sedan antog vi, som någon redan har berättat, nya riktlinjer för våld i nära relationer, riktlinjer som bland annat vänder sig till personalen som ett stöd för hur de ska hantera de för personalen ofta svåra situationerna. Men vi samverkar med en rad partner runt om i länet för att det här ska bli så bra som möjligt.

Sammantaget gör allt detta att vi kan upptäcka och behandla dem som utsätts för våld, men vi kan också hjälpa till och behandla förövarna, och det är faktiskt inte det minst viktiga. Vi arbetar brett förebyggande. Vi gör det därför att vi vill att det här oacceptabla beteendet ska upphöra, och det är naturligtvis en vision. Det är så att ingen borde behöva utsättas för våld eller för andra övergrepp.

Det vi kan se är att anmälningar om sexuella övergrepp ökar i Sverige och i Stockholm. Det beror förmodligen på att fler vågar anmäla. Man upplever att det är meningsfullt att anmäla; det händer någonting när man gör det. Man tar tag i frågorna. Det är förmodligen därför att vi under en längre period haft fokus på de här frågorna. Fortfarande är det dock ett stort mörkertal, och förmodligen beror det på att

man är rädd för att inte bli trodd eller känner skuld och skam, vilket är förskräckligt. Man ska inte behöva göra det som offer.

Därför är det viktigt att vi går ut och gör utbildningsinsatser och fortsätter med dem för att öka medvetenheten hos myndigheter och hos allmänheten. De riktlinjer som vi antagit tror jag är ett väldigt bra verktyg för att kunna fortsätta. Det ska vara lätt att vända sig till stadsdelarna för att få hjälp, och det är det. Man ger råd och stöd till våldsutsatta alldeles oavsett kön. Vi vet som sagt att det finns ett stort mörkertal.

Det vi gjorde i budgeten för 2014 var att ge 8 miljoner kronor för att arbeta mot våld i nära relationer. Vi förstärkte stadsdelsnämndernas budgetar. Vi implementerade nya könsneutrala riktlinjer. Vi införde rutiner för tidig upptäckt, vi har en samordnare och vi samverkar som sagt med en rad institutioner, inte minst landstinget där det finns ungdomsmottagningar, mansjourer och en rad andra saker.

Det här är viktiga frågor, och jag är glad att de här motionerna har väckts. Jag vill att vi ska fortsätta att diskutera de här frågorna.

Här och nu yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag med anledning av båda motionerna.

Anförande nr 184

R a n a C a r l s t e d t (S): Fru ordförande! En av fyra som drabbas av våld i nära relationer är en man. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har en könsneutral skrivning i handlingsplanen som vi tar beslut om. Men normerna som råder i samhället är sådana att om man frågar någon på gatan tror ingen att män drabbas av våld i nära relationer. Jag tycker att det är mycket rimligt att även män ska kunna förvänta sig riktat stöd och hjälp när fördomarna sitter så djupt.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas motion.

§ 21 Motion om kommunalt initiativ för kraftigt minskade lastbilstransporter inom dagligvaruhandel i Stockholm (utl. 2013:178)

Motion om införande av miljöanpassad citylogistik i Stockholms innerstad (utl. 2013:179)

Anförande nr 185

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Våra motioner tar upp ganska konkreta förslag till projekt som skulle innebära kraftigt minskat antal lastbilstransporter i Stockholmsregionen och också i Stockholms innerstad. I den ena motionen föreslås att staden ska påbörja diskussionen med dagligvaruhandeln som i dag kör med över 100 lastbilar med trailer i Stockholm med dagligvaror och livsmedel. Det sker ofta på ett trafikfarligt sätt. Man parkerar sina släp i samband med att man ska lasta varorna till mindre lastbilar, som kör ut godset till butikerna.

Förslaget går ut på att man i stället för de stora lastbilsekipagen och aktuella terminaler i Västerås, Kallhäll och Borlänge använder tåg till Årstaterminalen som har god kapacitet. Att dagligvaruhandelns omfattande transporter till regionen inte går på tåg handlar framför allt om att man är rädd om sina respektive varumärken. Staden skulle underlätta en omställning till tågtransporter mer aktivt.

I svaret sägs bara att man arbetar med frågan, vilket är bra om det är sant. Frågan är hur man mer konkret kan arbeta med att minska dagligvaruhandelns omfattande trafik. Det kanske borgarrådet kan utveckla mer än vad som framgår i det ganska intetsägande svaret.

Den andra motionen handlar om steget att samordna lastbilstransporter i tätbefolkade områden. Det handlar inte bara om dagligvaruhandeln utan samtliga transporter i centrala Stockholm. I dag är fordonen ofta halvfulla när de kör runt. Med samordnade lastbilstransporter skulle fordonen kunna vara fullt lastade. Man kanske skulle kunna åstadkomma en halvering av antalet tunga fordon. Vi skulle kunna bryta ökningen av antalet lätta lastbilar som faktiskt har ökat enormt de senaste tio åren. De lätta lastbilstransporterna har ökat med över 50 procent enligt SCB i Stockholms innerstad.

Även här är svaret ganska intetsägande. Då undrar jag vad kommunen gör för att verkligen minska antalet lastbilstransporter i det tätbefolkade Stockholm. Vad innebär det försök som nämns i svaret? Det vore bra om vi kunde få ett mer utvecklat svar, ett konkret svar, från ansvarigt borgarråd.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas båda reservationer.

Anförande nr 186

D a t e v i g T j ä r n b e r g (M): Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag i båda motionerna, men jag tänkte säga några ord om kommunalt initiativ för kraftigt minskade lastbilstransporter inom dagligvaruhandeln i Stockholm. De är navet i ett växande och levande Stockholm. En vanlig dag i Stockholms innerstad går ca 10 000 tunga lastfordonsleveranser i city, och många av

de stora butikerna och varuhusen i Stockholm får mellan 40 och 50 leveranser dagligen. Det är alltså en stor utmaning som vi arbetar hårt med.

Det här är en viktig del i framkomlighetsstrategin. Där har man tagit fram en godsplan. Det finns en remissversion av den som antogs i trafik- och renhållningsnämnden i mars. Den har skickats ut till 126 remissinstanser. Där hoppas vi att vi får in många goda råd. Det gäller att samarbeta med näringslivet och de olika aktörerna. Det här är även ett regionalt projekt. Alla transporter utgår ju inte bara från Stockholms stad.

I årets budget finns det ett arbete där man ska göra ett försök där ellastbilar och samlastningsstationer testas på Biblioteksgatan. Varorna kommer att levereras till fastigheter i närheten, och därifrån kommer elbilarna att leverera varorna till butikerna under speciellt utsatta tider. Allt detta sker i samarbete med näringslivet och åkeriföretagen. Därutöver finns det en hel del konkreta förslag i godsplanen.

Jag kan säga att målen är: mer förutsägbara leveranstider, underlätta angöring för leveransfordon, möjliggöra för säkrare, tystare och renare leveransfordon och öka gods- och citylogistiksamverkan mellan staden och andra aktörer. Bland de här konkreta förslagen, som man kan läsa om i bilagan till godsplanen, är att genomföra ett samlastningsprojekt, genomföra off peak-projekt, undersöka möjlighet till gods- och kollektivtrafikkörfält, införa fler lastplatser för tunga fordon och riktad övervakning, se över uppställningsplatser i ytterstaden, genomföra ett teknikprojekt med lastplatssensorer, samla in data, analysera godsperspektivet regionalt och bilda externt och internt godsnätverk.

Utöver detta finns det alla möjligheter att till och med juni inkomma med ytterligare idéer och svara på remissen.

Anförande nr 187

Stellan Hamrin (V): Jan Valeskog föreslår i två motioner samordnade lastbilstransporter i Stockholm. Det tycker vi är ett mycket bra förslag som har diskuterats tidigare och som dessutom genomförs på Södertörn och i Södertälje, om jag är rätt underrättad, men som inte än har genomförts i Stockholm trots Alliansens åtta år vid makten.

Man har ordnat workshop för att identifiera problem, och man har intensifierat samverkan, som vi har hört, för att försöka hitta nya lösningar. Man ska genomföra ett försök, och man är intresserad av nya idéer.

Jag har ett förslag: Hade man varit lite på hugget hade man hängt på Scantias och Volvos pågående ganska stora försök med eldrivna samtransporter, som dessutom har den fördelen att de bekostas av Energimyndigheten i ganska stor utsträckning. De försöken går ut i höst, eller möjligen nästa höst, jag är lite osäker där. Scania och Volvo ser framför sig en storskalig fortsättning med försöken. Eftersom Alliansen har efterlyst samarbete med näringslivet tycker jag att det vore synnerligen bra om man lyfte telefonen och kontaktade åtminstone Scania, som inte ligger så långt bort, för att sätta i gång samarbetet.

Samordnade lastbilstransporter som dessutom sker med eldrivna bilar, vilket är poängen med försöken, är naturligtvis oerhört bra. Det spar energi, minskar transportererna och i stort sett bara har fördelar. Vi hoppas att kunna fortsätta sådant arbete efter valet ihop med Miljöpartiet och Socialdemokraterna, för vi tror att det är en viktig del i att nå nollutsläpp i storstäder och för att minska trafiken över huvud taget, gärna med stöd från Energimyndigheten som vi tror att det finns goda chanser till.

Stöd till Vänsterpartiets båda reservationer!

Anförande nr 188

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag är lite av en tekniknörd, och det vet du, Stellan, sedan gammalt. Trafikkontoret har en dialog med Scania och Volvo. Vi har ett gammalt projekt som heter Clean Track från miljöförvaltningen som håller på att fasas ut. Vi har erfarenheter av hur man kan jobba med de här frågorna.

Det finns definitivt ett intresse att jobba vidare med just detta. Och inte bara Energimyndigheten utan också Vinnova är väldigt intresserat av de här frågorna. Det finns gott hopp om framtiden.

Anförande nr 189

S t e l l a n H a m r i n (V): Det var kul att höra.

Anförande nr 190

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Hur ska man tolka detta? Det finns gott hopp om framtiden. Vi har en del projekt, säger borgarrådet.

Ni har haft makten i åtta år, och ni har valt att inte prioritera arbetet med att samordna varutransporter i staden, varken när det gäller stadens egna transporter eller sett till att den möjligheten finns för dagligvaruhandeln. Här finns stora vinster att göra för samhället, för invånarna och för företagen, vinster i och form av minskade utsläpp av växthusgaser och minskad trängsel på våra gator.

Det är ett slöseri att vi har en fyllnadsgrad i våra lastbilar i staden som bara är 30 procent. Upp till 70 procent är lastbilarna tomma när de trafikerar på våra gator. Marken i vår tätort är dyrbar och viktig. Här har man inte prioriterat att göra de insatser som föreslås i de här två motionerna. Jag förstår inte hur man kan säga att motionerna är besvarade. Det är ett ganska tydligt icke-svar.

Vi hade under ett par år ett försök med citylogistik i staden med transportererna. Det var väldigt framgångsrikt. Det var någonting man hade kunnat fortsätta med om man hade velat. Det lade ni ned. Man skulle kunna ha jobbat med samordning av transportererna i staden för företagen. Det hade varit någonting som hade gynnat företagen på lång sikt. Ingen tjänar på den trängsel vi har. De som jobbar med transportererna har ingen god arbetsmiljö i den situation som de tvingas till med dagens transporter.

Här hade staden behövt ta ett ansvar. Men ni säger själva att samordning av våra transporter ligger utanför stadens ansvarsområde. Det är den inställning ni har haft under de här åtta åren. Det är tyvärr lite grann av den inställning jag hör när Ulla Hamilton talar om att det finns hopp om framtiden. Hon hoppas på att myndigheter och företag ordnar detta själva.

Möjligheterna till samordning och samlastning av leveranser, transporter vid kvälls- och nattetid, godsmottagning på udda tider, ändrat utnyttjande av infrastrukturen, hårdare styrning av transporter, nya fordonskoncept, ny kompletteringsteknik och nya affärsmodeller – här hade staden behövt gå in och tidigt ställa krav. Då hade vi sett handling, och vi hade som vissa andra kommuner i Sverige och världen kunnat minska trängseln och minska utsläppen med 30, 50 eller 70 procent. Det hade varit handling och inte bara ord.

Anförande nr 191

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Ja, Miljöpartiet ska alltid ta allt på en gång, stora grepp, alltihopa på en gång. När vi tillträdde 2006 hade ni gjort en gigantisk upphandling. Schenker skulle ta hand om allting i hela staden. Ni hade inte funderat på hur mycket olika typer av upphandlingar som fanns och hur man skulle organisera allt, hur det skulle hanteras över huvud taget. Det var totalkaos. Där kom vi helt enkelt överens med Schenker om att det här var ett helt omöjligt upplägg.

Det som vi gör från Alliansen, eftersom vi tycker att det är viktigt att få en bättre tingens ordning, är att vi för det första tror att de som är experter på logistik, det vill säga distributionsföretagen, inte åker med halvtomma bilar. Det vore en fruktansvärt dålig affär för dem. Vi tror att de fyller sina bilar och har smarta leveranser.

För det andra vill vi samarbeta med handeln, åkerierna och de andra intressenterna på området, och det gör vi i testprojekt och rullar inte i gång med allt på en gång i hela staden. Vi testar först för att se om det fungerar och om samarbetet fungerar. Det är det vi gör nu.

Anförande nr 192

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Ni har haft åtta år på er att testa att samarbeta med branschen för att hitta lösningar. Det har blivit ingenting under dessa åtta år. Det är väldigt mycket ord och väldigt lite handling.

Vi var tidigt ute och gjorde någonting som på den tiden var unikt i alla städer i hela världen. Det var att faktiskt jobba med citylogistik. Vi var ett föredöme. Jag säger inte att det var perfekt, men vi gjorde någonting och det gav stora resultat. Man kan alltid justera och göra på andra sätt, men du valde att bara lägga ned, Ulla, och inte göra någonting annat i stället. Det är verkligen inte ansvarsfullt.

Anförande nr 193

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag tänkte bara mycket kort säga att den senfärdighet som finns hos Ulla Hamilton när det gäller de här sakerna är tråkig för staden. Vi vet att man kunde ha fortsatt och gjort det på ett bra sätt. Man skulle inte ha väntat som man har gjort under de här åren.

Staden behöver sina utrymmen, och vi behöver bra transporter. Vi behöver också tänka på luften. Kvävedioxiderna är ett stort problem som de små lätta lastbilar som kör runt i staden ställer till med i staden.

Anledningen till att jag gick upp var att yrka bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen i båda dessa motioner.

Anförande nr 194

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det låter väldigt enkelt när Miljöpartiet pratar om de här frågorna, men Stockholm är en ganska komplex stad. Det som ni hade gjort upp med Schenker prövades aldrig i verkligheten, för det var ingen som kunde förstå hur man skulle kunna ordna denna gigantiska centralisering av upphandlingar där alla olika enheter som staden har, bland annat egenregiverksamhet, skulle upphandla saker och ting för att man sedan skulle distribuera allt på ett väldigt smart sätt som Miljöpartiet hade tänkt ut tillsammans med Schenker. Det var så att när det kom till prövning i verkligheten fungerade det inte.

Däremot var det annat projekt som fortfarande rullar och som heter O-centralen. Det är en privat aktör som jobbar i bland annat i Gamla Stan. Det är bland annat erfarenheter från det projektet som vi tagit till oss nu. Det som är viktigt är att det finns ett intresse från åkarna och från handeln. Låt oss se till att jobba tillsammans för att utveckla bra distributionsmöjligheter där vi kan använda tysta fordon på kvällstid.

Anförande nr 195

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Nyckelordet i det Ulla Hamilton säger är: tagit till oss nu. Det fanns i de projekt som gjordes för sju och ett halvt år sedan mycket intressanta saker som man kunde utveckla och gå vidare med. Det valde ni att skrota, precis på samma sätt som ni gjorde med cykelplanen som då finns. Ni rev den i bitar och gick därifrån.

Det är klart att de projekt som nu diskuteras och är i gång är bra, men det är alldeles för sent. Ni kunde ha gjort allt detta långt tidigare, och det hade varit till förmån för alla stockholmare.